

23.6.2021

Kulutusverot meillä ja muualla 2021

Janne Kalluinen

TIIVISTELMÄ

Julkisyhteisöjen verokertymä kulutusveroista oli vuonna 2020 Tilastokeskuksen tilastojen mukaan noin 33,3 mrd. euroa, joka vastaa suunnilleen kolmannesta kaikista Suomen julkisyhteisöjen keräämistä veroista ja veronluonteisista maksuista. Kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen oli 14,0 prosenttia. Valtaosa kulutusverotuotoista kertyi arvonlisäverosta.

Kulutusverojen osuus julkisyhteisöjen verotuotoista Suomessa on kasvanut hiljalleen kuluvan vuosituhaten aikana. Vuonna 2000 kulutusveroista kertyi veroja 29,0 prosenttia koko verokertymästä, siinä missä vuonna 2020 vastaava osuus oli noin 33,6 prosenttia. Koronapandemiaa edeltävänä vuonna 2019 lukema oli 0,1 prosenttiyksikön verran pienempi. Kulutusverokertymä oli kuitenkin vuonna 2019 euromääräisesti noin 0,7 miljardia euroa suurempi kuin koronapandemiavuonna 2020.

Kulutusverotus on Suomessa muihin OECD- ja EU15-maihin verrattuna keskimääräistä kireämpää. Kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen on OECD-maiden kolmanneksi korkein vuonna 2019. Suomessa kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista on kuitenkin OECD-maiden keskitasoa.

Kuluvalla vaalikaudella (2019-2023) kulutusverotukseen on tehty useita hallitusohjelmaan kirjattuja muutoksia. Suurimmat verotasojen korotukset on tehty liikennepolttoaineiden, tupakan ja lämmityspolttoaineiden verotukseen. Pienempiä muutoksia on tehty alkoholin ja virvoitusjuomien verotasiin. Tämän ohella verotukseen on tehty keskeisiä rakenteellisia muutoksia muun muassa energiaverotuksessa. Arvonlisäverokannat ovat säilyneet ennallaan. Hallitusohjelman kirjauksiin sisältyy eräitä uusien kulutusverojen selvityksiä koskevia linjauksia.

Kulutusverotus meillä ja muualla 2021 -selvityksen on laatinut Veronmaksajain Keskusliiton ekonomisti Janne Kalluinen.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	5
2	KULUTUSVEROT.....	6
2.1	KULUTUSVEROT SELVITYKSEN TILASTOISSA.....	6
2.2	KULUTUSVEROJEN KEHITYS SUOMESSA	6
2.3	KULUTUSVEROJEN KANSAINVÄLINEN TARKASTELU	9
2.4	KULUTUSVEROJA HARMONISOIDAAN EU:N SISÄMARKKINOILLA	15
3	ARVONLISÄVERO JA MUUT YLEISET KAUPAN VEROT	17
3.1	ARVONLISÄVEROTUKSEN PERUSPERIAATTEET	17
3.2	ARVONLISÄVEROKANTOJEN NOUSUTRENDI TASAANTUNUT OECD-MAISSA	19
3.3	ALENNETUT ARVONLISÄVEROKANNAT JA VEROVAJE	24
3.4	VAKUUTUSMAKSUVERO, APTEEKKIVERO & ARPAJAISSUVERO	26
4	VALMISTEVEROT.....	28
4.1	VALMISTEVEROJEN PERUSPERIAATTEET	28
4.2	ALKOHOLIVERO ON SUOMESSA VERRATTAIN KORKEA.....	30
4.3	TUPAKKAVEROTUSTA KIRISTETTY TASAISESTI VÄHÄN KERRALLAAN	34
4.4	ENERGIAVEROT KERTYVÄT POLTTOAINEISTA JA SÄHKÖSTÄ.....	37
4.5	KANSALLISET VALMISTEVEROT.....	44
4.6	TIETTYJEN PALVELUIDEN VEROT SEKÄ MUUT TOISTUVAT VEROT	46
4.7	ESIMERKKILASKELMAT HAVAINNOLLISTAVAT VALMISTEVERON MÄÄRÄÄ.....	47
5	AJONEUVOJEN VEROTUS	49
5.1	AUTOVERO	51
5.2	AJONEUVOVERO	53
6	YMPÄRISTÖVEROT.....	55
7	LOPUKSI.....	57

LIITTEET

Liite 1	Kulutusverot suhteessa BKT:hen ja osuuksina kokonaisverotuotosta v. 1975-2020
Liite 2	EU:n tulli- ja veroalue
Liite 3	Arvonlisäverokannat eräissä maissa 2021
Liite 4	Alkoholijuomaverotaulukko sekä juomapakkausvero
Liite 5	Alkoholin valmisteverot EU-maissa vuonna 1.1.2021
Liite 6	Tupakkatuotteiden valmisteverotaulukot 2021
Liite 7	Savukkeiden valmisteverot EU-maissa 1.7.2020
Liite 8	Savukeaskin (20 kpl) keskihinnan muodostuminen EU-maissa 1.7.2020
Liite 9	Energiatuotteiden valmisteverotaulukot
Liite 10	Jäteverotaulukko
Liite 11	Virvoitusjuomien valmisteverotaulukko
Liite 12	Valmisteveroesimerkkien oletukset ja laskelmat
Liite 13	Autoverotaulukot
Liite 14	Ajoneuvoveroverotaulukot

1 JOHDANTO

Kulutusverot ovat välillisiä tavaroihin ja palveluihin kohdistuvia veroja. Niiden veropohjana on tavaroiden ja palvelujen kulutus. Lähtökohtaisesti kulutusveroja tilittävät yritykset. Käytännössä yritykset siirtävät kulutusverot myyntihintoihinsa jolloin kuluttajasta tulee kulutusverojen maksaja, minkä vuoksi kulutusveroja kutsutaan välilliseksi veroiksi. Kulutusverojen lopulliseen kohtaantoon vaikuttavat muun muassa markkinoiden rakenne, hintojen määräytyminen ja joustot sekä tarkasteltava aikaväli.

Kulutusverot voivat määräytyä varsin eri tavoin. Ne voivat olla hintasidonnaisia, jolloin veron määrä on tietty prosenttiosuus hyödykkeen tai palvelun arvosta eli esimerkiksi tuottajahinnasta tai kuluttajan maksamasta verottomasta hinnasta. Tyypillinen esimerkki hintasidonnaisesta verosta on arvonlisävero.

Joistakin erikseen määräytyistä hyödykkeistä kannetaan myös erillisiä tuoteyksikkökohtaisia kulutusveroja. Esimerkiksi yhdestä litrasta viiniä peritään arvonlisäveron ohella tuoteyksikkökohtaista valmisteveroa riippumatta viinin sen hetkisestä markkinahinnasta. Tuoteyksikkökohtaisesti asetettujen verojen osuus tuotteen kokonaishinnasta vaihtelee tuotteen markkinahinnan muuttuessa sekä eri perusteiden verotettujen tuotteiden välillä.

Arvonlisävero on *yleinen kulutusvero*. Yleisen kulutusveron veropohjaan kuuluvat yleensä lähes kaikki hyödykkeet. *Erityisiä kulutusveroja* kannetaan vain tietyistä hyödykkeistä, kuten esimerkiksi polttoaineista. Tyypillisesti erityisten kulutusverojen piiriin kuuluvista hyödykkeistä kannetaan myös yleisiä kulutusveroja. Kulutusveroja kerätään ensisijaisesti fiskaalisista syistä eli julkiselle sektorille säädettyjen tehtävien rahoittamiseksi. Usein erityisiä kulutusveroja perustellaan myös siten, että niillä pyritään vaikuttamaan haitalliseksi katsottuun kulutukseen.

On tavallista, että julkishallinto haluaa ohjata kulutusta tiettyyn suuntaan. Tällöin joillekin kulutuskohteille asetetaan yleisestä tasosta poikkeava alempi verokanta. Alennettuja verokantoja perustellaan tyypillisesti sosiaalipoliittisista tai tulonjaollisista syistä esimerkiksi ruuan tai lääkkeiden arvonlisäverotuksessa. Myös terveyden, kulttuurin tai työllistävyyden edistämiseen voidaan pyrkiä alennetuilla verokannoilla. Ympäristölle tai terveydelle haitallista toimintaa voidaan sen sijaan pyrkiä hillitsemään lisäveroilla, kuten esimerkiksi tupakka-, alkoholi- ja energiaveroilla.

Useiden alennettujen tai korotettujen kulutusverokantojen käyttö lisää verojärjestelmän hallinnollisia kustannuksia. Laaja kirjo alennettuja verokantoja pienentää myös verotulokertymää ja lisää sitä kautta paineita ylläpitää optimaalista tasoa korkeampaa yleistä verokantaa. Alennetuilla verokannoilla on vahva kannatus tulojakoa tasaavina instrumentteina. Toisaalta, OECD:n (2020) mukaan alennetut kannat eivät ole tehokas keino tasata tulonjakoa sosiaaliturvaan nähden. Alennetut kannat voivat jopa hyödyttää suurituloisia kotitalouksia, jotka kuluttavat alennetun arvonlisäverokannan tuotteita enemmän ja kalliimpia tuotteita verrattuna pienituloisiin kotitalouksiin.

2 KULUTUSVEROT

2.1 Kulutusverot selvityksen tilastoissa

Kulutusveroiksi tässä selvityksessä luetaan kaikki ne verot, jotka lukeutuvat Tilastokeskuksen Verot ja veronluonteiset maksut –tilaston verolajiluokituksen, '5000 – Tavarosta ja palveluista maksetut verot', alaisuuteen. Tilasto on pääasiassa yhdenmukainen OECD:n Revenue Statistics –tilastotietokannan verolajiluokituksen ”5000 - Taxes on goods and services” nähden eräin poikkeuksin.¹ Kummassakin tilastoluokituksessa tavaroiden ja palveluiden veroihin (5000) lukeutuvat *Myynnistä, luovutuksesta tai vuokrauksesta maksetut verot* (5100), johon kuuluvat muun muassa arvonlisävero (ja liikevaihtovero) ja valmisteverot. *Käyttölupamaksut* (5200) sisältää toistuvat käyttölupamaksut, kuten ajoneuvoveron; ja *kertaluonteiset verot*, kuten tulot päästöoikeuksien huutokaupasta. Kulutusverojen kansallisessa tarkastelussa on hyödynnetty pääasiassa Tilastokeskuksen tilastoja sekä valtion talousarvioiden lukuja. Kulutusverotusta vertaillaan kansainvälisesti OECD:n ja Eurostatin tilastoja hyödyntäen.

2.2 Kulutusverojen kehitys Suomessa

Kulutusveroilla kerättiin Suomessa vuonna 2020 noin 33,3 miljardia euroa verotuloja Tilastokeskuksen (2021) mukaan. Kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen oli samana vuonna noin 14,0 prosenttia. Summa vastaa noin kolmannesta julkisyhteisöjen yhteensä keräämistä veroista sisältäen sosiaaliturvarahastojen maksut. Valtionhallinnon verokertymästä kulutusverot muodostavat yli kaksi kolmasosaa.

Taulukko 1 Verotuotot prosenttiosuutena kokonaisverotuotoista. Lähde: Tilastokeskus (2021).

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Kotitalouksien tuloverot	35,7	37,4	34,7	31,1	30,6	30,6	29,5	30,2	30,1
Yhteisöjen tulovero	3,4	3,4	4,5	5,0	12,5	7,6	6,0	4,9	4,9
Pakolliset sos.vak.maksut	23,3	21,9	25,6	30,8	25,2	27,3	29,7	29,0	27,6
<i>josta vakuutettu</i>	4,6	5,3	4,8	9,2	6,7	6,9	8,7	9,1	10,9
<i>josta työnantaja</i>	18,7	16,6	20,8	21,6	18,5	20,4	21,0	19,8	16,7
Muut verot palkkasummasta	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omaisuusverot	1,9	2,7	2,4	2,2	2,4	2,7	2,7	3,3	3,6
Kulutusverot	35,3	33,9	32,5	30,2	29,0	31,5	31,8	32,3	33,6
<i>yleiset kulutusverot</i>	17,3	18,3	19,3	17,4	17,4	19,9	20,4	20,6	22,0
<i>erityiset kulutusverot</i>	18,0	15,6	13,3	12,8	11,6	11,6	11,4	11,7	11,6
Muut verot	0,2	0,2	0,1	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2

¹ OECD:n tilastotietokannan aikasarjoissa erä 5123 (Customs and import duties) sisältää paitsi Tilastokeskuksen tilastotietokannan aluerät 512301-512304, myös aluerät 511303 (Tasausvero) sekä 600010 (EU:lle tilitettävät tuonnin verot). Tilastokeskuksen tilastoissa Tasausvero lukeutuu erään 5113 (Liikevaihtovero ja muut yleiset kaupan verot) ja EU:lle tilitettävät tuonnin verot kategoriaan 6000 (Muut verot).

Taulukko 2 Kulutusverot Suomessa vuonna 2020. Lähde: Tilastokeskus (2021).

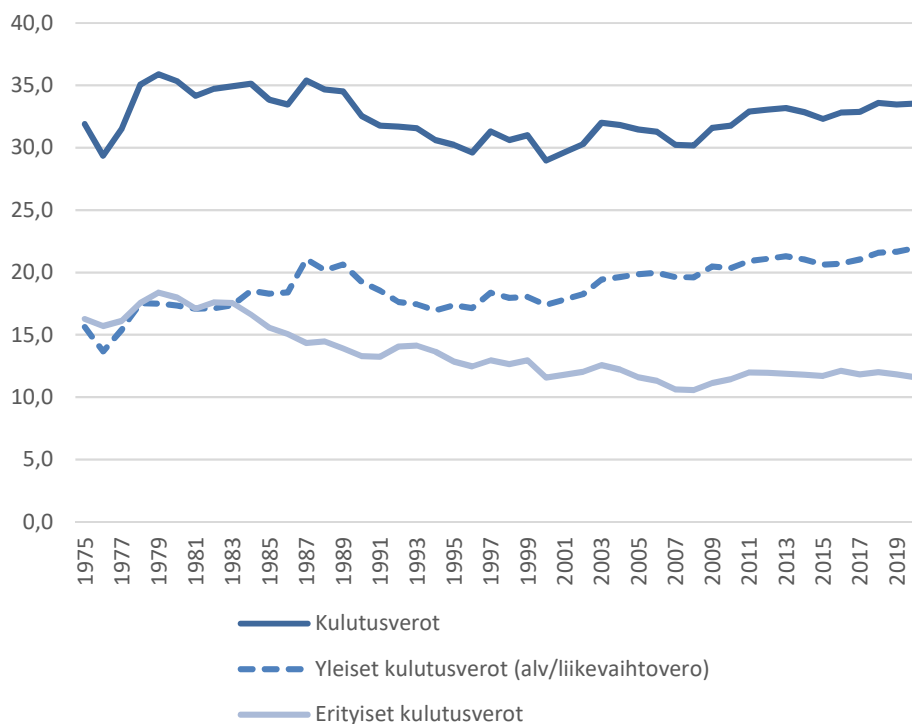
5000 Tavarosta ja palveluista maksetut verot	33 283
5100 Myynnistä, luovutuksesta tai vuokrauksesta maksetut verot	31 839
5110 Yleiset tavaroiden ja palveluiden myynnistä tai vuokrauksesta maksetut verot	22 765
5111 Arvonlisäverot	21 775
<i>511101 Arvonlisäverot</i>	<i>21 775</i>
5113 Liikevaihtovero ja muut yleiset kaupan verot	990
<i>511301 Arpajaisvero (arpajaisten tuotosta)</i>	<i>170</i>
<i>511302 Vakuutusmaksuvero</i>	<i>820</i>
5120 Tiettyjen tuotteiden ja palveluiden verot	9 074
5121 Valmisteverot	8 006
<i>512101 Alkoholijuomavero</i>	<i>1 521</i>
<i>512102 Energiaverot</i>	<i>4 253</i>
<i>512103 Auto- (ja moottoripyörä-) vero</i>	<i>713</i>
<i>512104 Virvoitusjuomavero</i>	<i>209</i>
<i>512105 Tupakkavero</i>	<i>1 054</i>
<i>512106 Eräiden juomapakkausten valmistevero</i>	<i>16</i>
<i>512107 Öljysuojamaksu</i>	<i>2</i>
<i>512109 Apteekkimaksut</i>	<i>198</i>
<i>512110 Varmuusvarastointimaksu</i>	<i>40</i>
5126 Tiettyjen palveluiden verot	1 068
<i>512601 Jätevero</i>	<i>7</i>
<i>512602 Palosuojamaksu</i>	<i>11</i>
<i>512603 Ydinenergiatutkimusmaksu</i>	<i>12</i>
<i>512604 Pankkivero</i>	<i>-2</i>
<i>512606 EU-Vakausmaksut</i>	<i>235</i>
<i>512607 Rahapeli-toiminnan voittovarot</i>	<i>746</i>
<i>512613 Talletussuojamaksut</i>	<i>59</i>
5200 Käyttölupamaksut	1 444
5210 Toistuvat käyttölupamaksut	1 196
521001 Ajoneuvovero²	1 168
5213 Muut toistuvat verot	28
<i>521301 Hirvilupamaksut</i>	<i>5</i>
<i>521302 Kalastuksenhoitomaksut</i>	<i>10</i>
<i>521303 Riistanhoitomaksut</i>	<i>12</i>
<i>521304 Tenojoen kalastuslupamaksut</i>	<i>1</i>
5220 Kertaluonteiset verot	248
<i>522001 Ajoneuvojen rekisteröintimaksu</i>	<i>27</i>
<i>522002 Tulot päästöoikeuksien huutokaupasta</i>	<i>221</i>

Kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista on ollut 1970-luvulta saakka noin 30-35 prosenttia. Kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista Suomessa on kasvanut läpi 2000-luvun globaalien talouskriisien ja Euroopan finanssikriisin jälkimainingeissa. Kulutusveroja on kiristetty laajalti sekä valtiontaloudellisin että kulutuksen ohjaukseen tähtäävin perustein vuodesta 2008 lähtien.

² Tilastokeskuksen verotilastoissa alarä 521001+521002 = OECD:n tilastotietokannan erät 5211 (5211 Paid by households: motor vehicles) + 5212 (5212 Paid by others: motor vehicles). Tilastokeskuksen alarän 521002 (Moottoriajoneuvovero) kertymä on ollut 0 vuodesta 2004.

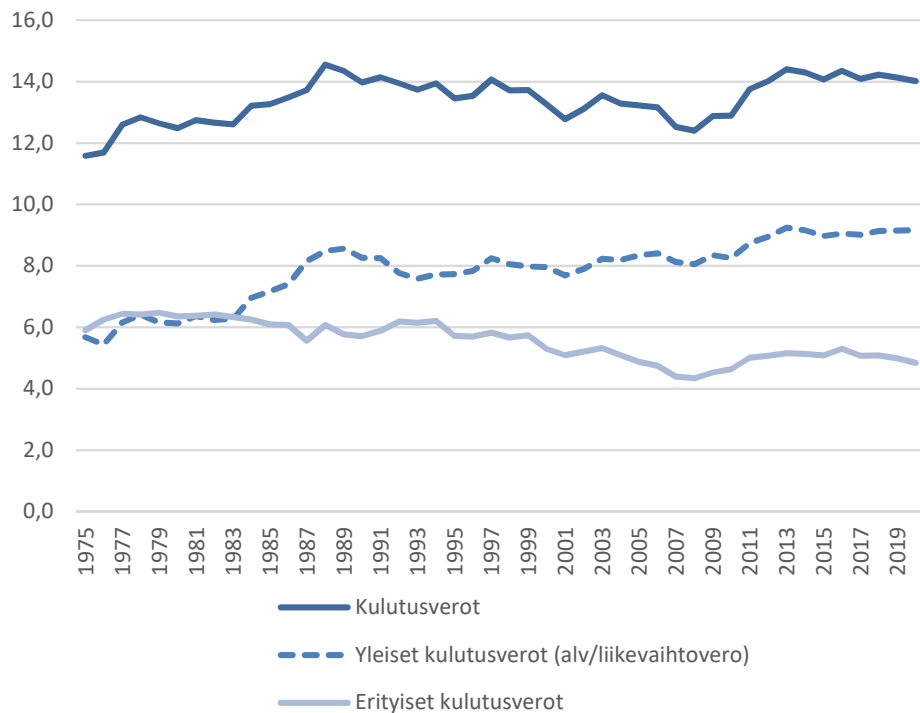
Kulutusverotuksen rakennetta vuodesta 1975 lähtien tarkastellaan kuviossa 1. Kun 1970-luvun puolivälissä yleisistä ja erityisistä kulutusveroista kertyi verotuottoja suunnilleen saman verran, 1980-luvulla suhteet alkoivat erkaantua toisistaan. Erityisten kulutusverojen osuus on ollut melko vakaa 2010-luvun ajan, siinä missä yleisen kulutusveron, eli arvonlisäveron tuoton osuus on kasvanut tasaisesti.

Kuvio 1 Kulutusverojen osuus kaikista verotuloista Suomessa 1975–2020, %. Lähde: Tilastokeskus (2021).

Kulutusverotuksen tasoa voidaan tarkastella myös suhteuttamalla verotuotot bruttokansantuotteeseen (kuvio 2). Kehitys näyttäytyy tällä tavalla tarkasteltuna melko samankaltaiselta kuin suhteutettaessa verot kokonaisverokertymään. Kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen on säilynyt noin 14 prosentin tuntumassa vuodesta 2011. Yleisten kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen on 1980-luvun alkupuolelta lähtien eriytynyt vallitsevammaksi erityisiin kulutusveroihin nähden. Koronapandemian aloitusvuodesta 2020 ei seurannut näkyviä muutoksia kulutusverotuottojen suhteellisiin osuuksiin, vaikka kulutusverotuotot nimellisesti hieman laskivatkin vuodesta 2019.

Kuvio 2 Kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen Suomessa 1975–2020, %. Lähde: Tilastokeskus (2021).

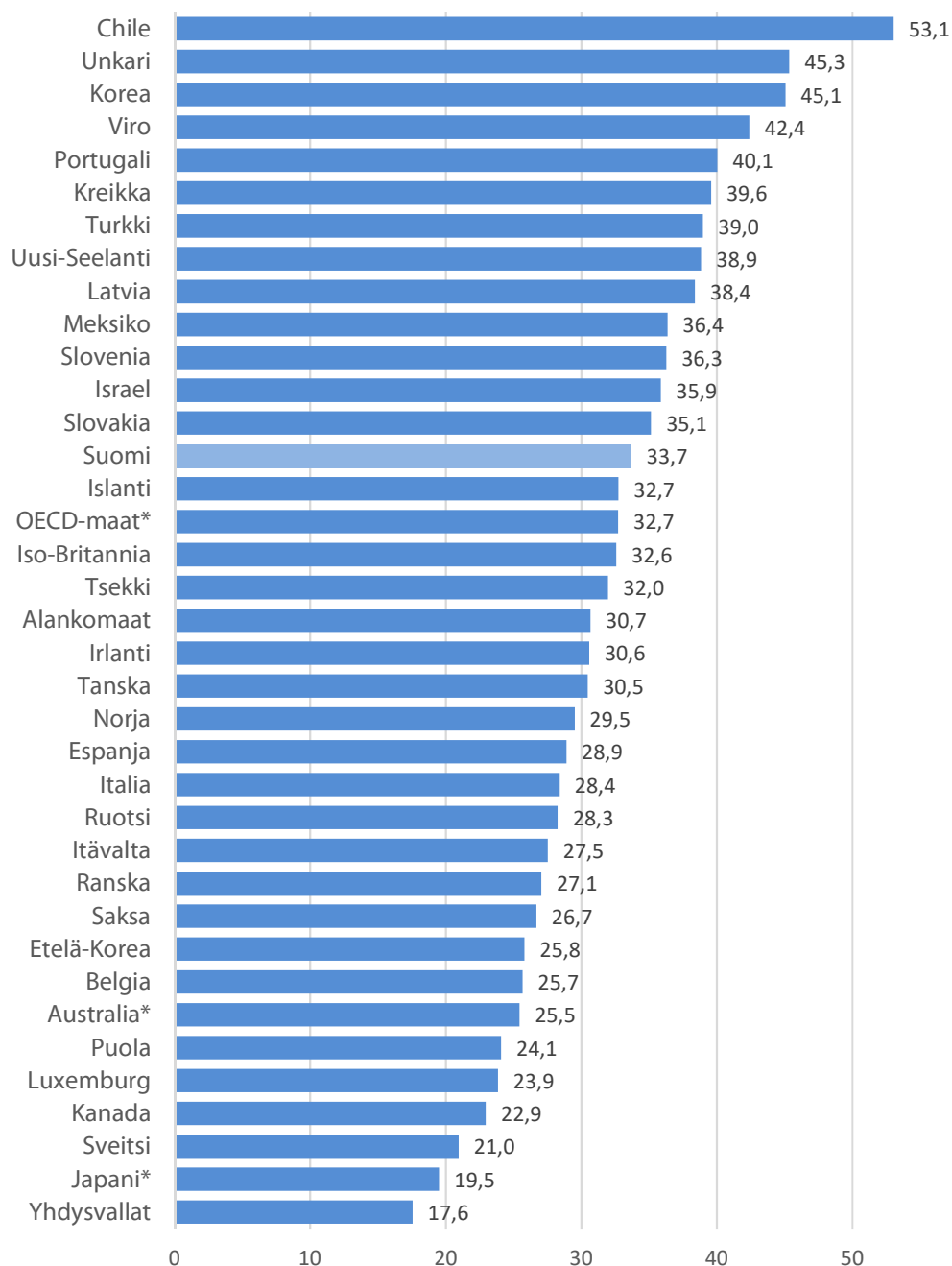
2.3 Kulutusverojen kansainvälinen tarkastelu

Suomen ohella kulutusverot ovat tärkeä verotulojen lähde useissa OECD- ja EU-valtioissa. Vuonna 2018 OECD-maiden keskiarvo kulutusverojen suhteesta kaikkiin verotottoihin oli 32,7 prosenttia ja kulutusverojen määrä suhteessa bruttokansantuotteeseen noin 10,9 prosenttia. Keveintä kulutusverotus on Euroopan ulkopuolella suurissa ja kehittyneissä maissa. EU-maissa kulutusverotus on monelta osin yhdenmukaistettua ja EU:n ulkopuolella veroratkaisut vaihtelevat vastaavasti enemmän. Esimerkiksi Yhdysvalloissa, Japanissa, Kanadassa ja Sveitsissä sekä kulutusverojen suhde kaikkiin verotottoihin että kulutusverot bruttokansantuotteeseen suhteutettuna ovat Euroopan maita alempia. Suomessa kulutusverotus oli vuonna 2018 sekä suhteessa BKT:hen että suhteessa kokonaisverotuloihin korkeampaa kuin OECD-maissa keskimäärin. Kummallakin edellä mainitulla mittarilla Suomi on myös Pohjoismaiden kirein kulutusverottaja vuonna 2019. (OECD 2020.)

Koronapandemialla on ollut omia vaikutuksiaan kulutusverotukseen. Osana pandemian seurauksena päätetyistä elvytystoimista yleistä arvonlisäverokantaa päättivät tilapäisesti alentaa OECD-maista Saksa (19 % → 16 %) sekä Irlanti (23 % → 21 %). Myös Norjassa alennettiin alennettua arvonlisäverokantaa. Useimpien OECD-maiden koronatoimiin lukeutui alennettujen arvonlisäverokantojen laajentuminen tai kyseisten verokantojen alentaminen terveydenhuoltoalan tukemiseksi. Lisäksi useat maat ovat alentaneet pandemiasta kärsineiden alojen arvonlisäverokantoja, kuten esimerkiksi ravintola-, majoitus-, kulttuuri-, urheilu- ja liikennesektorilla. (OECD 2020.) Suomessa

koronaepidemian torjumiseen tarvittavien tavaroiden myyntiin on sovellettu 0 prosentin verokantaa vuosien 2020 ja 2021 aikana. Lisäksi verovelvollisille on tarjottu arvonlisäveron tilittämiseen liittyviä maksujärjestelyhuojennuksia.

Kuvio 3 Kulutusverot suhteutettuna kaikkiin verotuottoihin OECD-maissa 2019, %. Lähde: OECD, Macrobond.

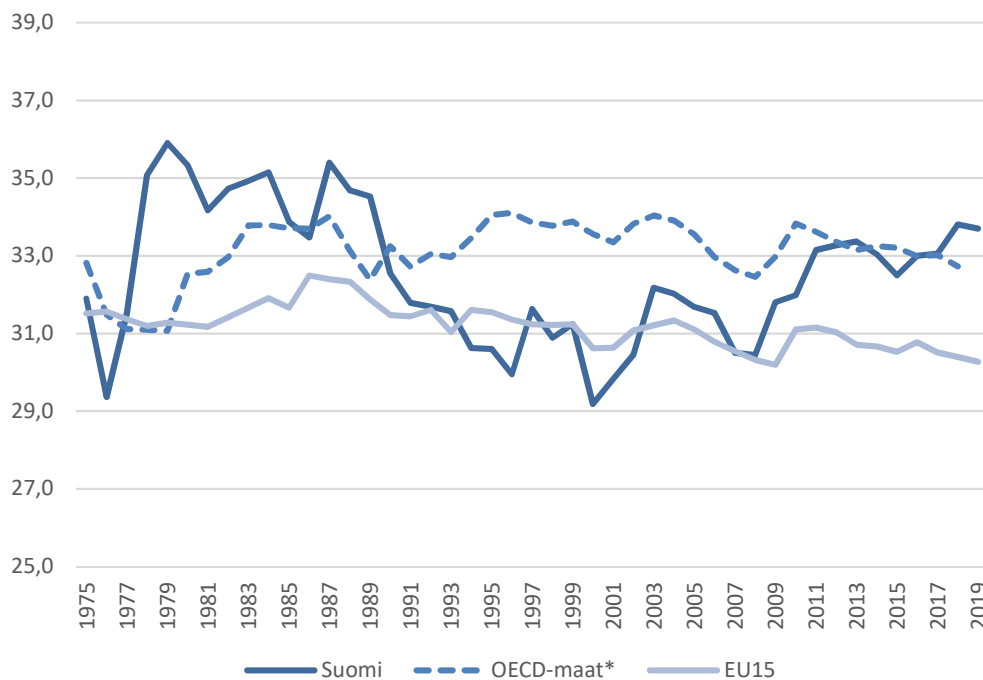
* Tähdellä merkittyjen maiden osalta tiedot ovat vuodelta 2018

Kun eri maiden kulutusverot suhteutetaan kokonaisverotuloihin, Suomi on OECD-maiden vertailussa keskitasoa (Kuvio 3). Tässä tarkastelussa eniten kulutusveroja kerätään Chilessä, Unkarissa ja Koreassa. Korkea kulutusverojen osuus verotuotoista on

tyypillisempää Itä-Euroopan maille, joissa kokonaisveroaste on usein muita maita matalampi ja välittömien (tuloista pidätettävien) verojen merkitys verojärjestelmässä vähäisempi. Kulutusverotuottojen merkitys kaikista verotuotoista on OECD-maiden pienintä Yhdysvalloissa ja Japanissa.

Kulutusverojen osuus kokonaisverotuotosta on vastannut Suomessa ja OECD-maissa noin kolmannesta kaikista verotuotoista 2010-luvulla. Kulutusverojen osuus verotuotoista Suomessa laski 1990-luvulla merkittävästikin vuosituhaten vaihteeseen tullessa, minkä jälkeen osuuden trendi on kääntynyt uuteen kasvuun. EU-15-maissa kulutusveroilla kerättiin vuonna 2019 keskimäärin 30 prosenttia kaikista veroista (aritmeettinen keskiarvo).

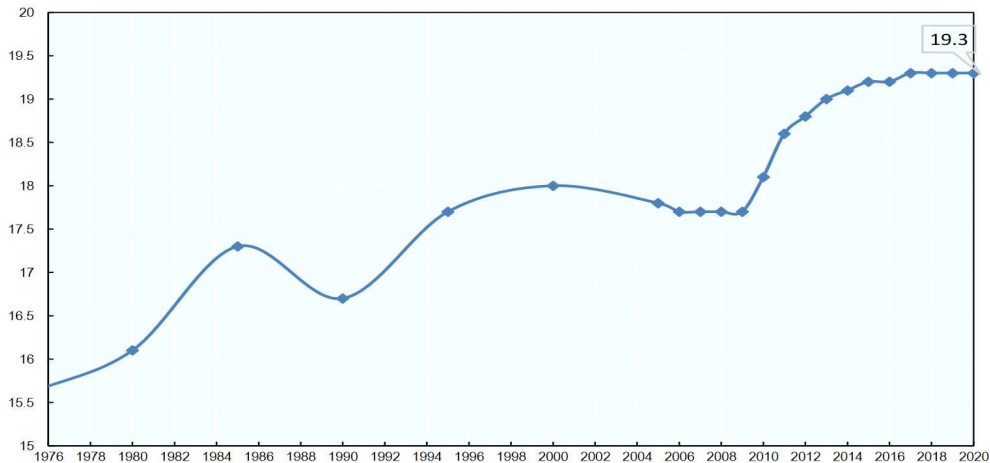
Kuvio 4 Kulutusverot suhteutettuna kokonaisverotuottoon Suomessa, EU15-maissa ja OECD-maissa keskimäärin 1975–2019, %. Lähde: OECD, Macrobond.

Pidemmällä aikavälillä OECD-maissa yleisten kulutusverojen merkitys verojärjestelmässä on kasvanut samalla kun valmisteverojen rooli on suhteellisesti kutistunut. Yleisten kulutusverotulojen kasvu on johtunut suurimmaksi osaksi arvonlisäveron käyttöönotosta erilaisten myyntiverojen tilalle sekä arvonlisäverokantojen noususta. Yleiset kulutusverot kattavat nyt keskimäärin kaksi kolmasosaa kulutusverojen tuotosta, mutta maiden väliset vaihtelut ovat kuitenkin suuria. Globaalin finanssikriisin vaikutuksesta kulutusverotuotot suhteessa kokonaisverotuottoihin laskivat OECD-maissa keskimäärin, mutta nousivat pian sen jälkeen kriisiä edeltävälle tasolle. 1/2009–

12/2014 välillä 23 OECD-maata nosti yleistä arvonlisäverokantaansa vähintään keran³. (OECD 2020.)

Kuvio 5 OECD-maiden yleisen arvonlisäverokannan painottoman keskiarvon kehitys 1976-2020. Lähde: (OECD 2020).

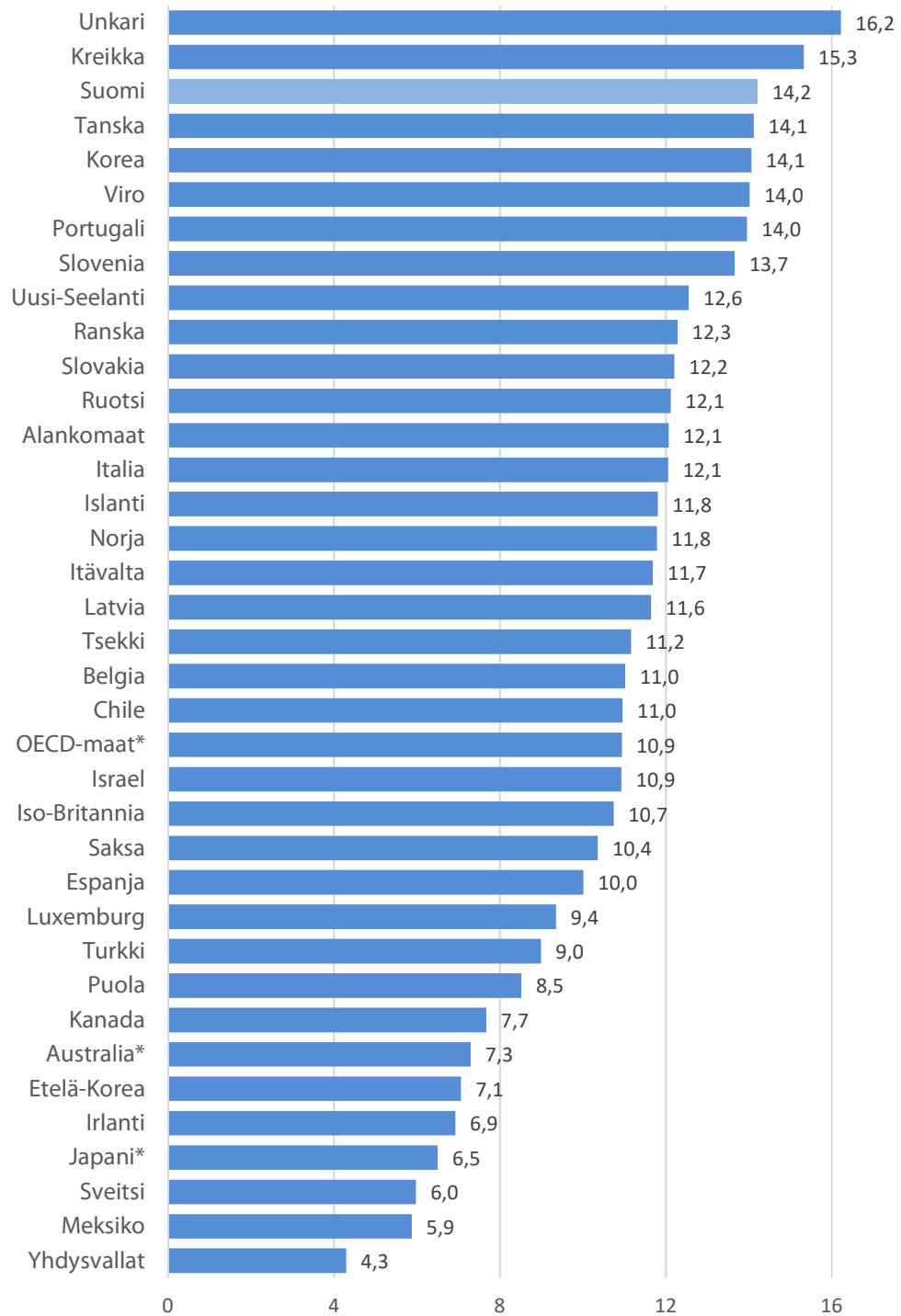
Arvonlisäverokantojen kehityksessä OECD-maissa on ollut erotettavissa muutamia trendejä eri aikakausien välillä. 1970-luvun puolivälistä keskimääräinen yleinen arvonlisäverokanta nousi aina vuosituhannen vaihteeseen notkahtaen kuitenkin hieman 1980-luvulla. 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä yleiset arvonlisäverokannat säilyivät keskimäärin jokseenkin stabiileina. 2010-luvun taitteen talouskriisien seurauksena 2010-luvun taitteessa monet valtiot tarvitsivat lisää verotuloja ja tavoitteen saavuttaakseen monet valtiot kiristivät arvonlisäverotustaan sen sijaan, että kiristyksiä oltaisiin tehty esimerkiksi tuloverotukseen. Arvonlisäverokantojen nousutrendi laantui vuonna 2015, mistä lähtien muutokset arvonlisäverokannoissa ovat olleet melko vähäisiä. Erot arvonlisäverokannoissa eri OECD-maiden välillä ovat kuitenkin edelleen suuria. Useat korkea arvonlisäverokantaa soveltavat maat ovat EU:n jäsenmaita. EU-maiden yleisten arvonlisäverokantojen keskiarvo on 21,8 prosenttia (1.1.2020, ml. Britannia), siinä missä kaikkien OECD-maiden keskiarvo oli 19,3 prosenttia. (OECD 2020.)

Kun kulutusverotuksen tasoa vertaillaan suhteuttamalla kulutusverot bruttokansantuotteeseen, Suomen kulutusverotus asettuu selvästi OECD- ja EU15-maiden keskiarvojen yläpuolelle (Kuvio 6 & 7). Kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen vuonna 2019 oli OECD-maiden korkein Unkarissa, Kreikassa ja Suomessa. Kulutusverojen osuus verotuloista ja suhde BKT:hen on kasvanut 2010-luvulla huomattavasti sekä Unkarissa että Kreikassa, missä yleistä arvonlisäverokantaa on korotettu huomattavasti edelliseen vuosikymmeneen nähden (kts. taulukko 5). Unkarin yleinen arvonlisäverokanta on EU:n korkein: 27 %. OECD-maiden keveimpiä kulutusverottajia

³ Suomessa yleinen arvonlisäverokanta nousi yhdellä prosenttiyksiköllä ensin 1.7.2010 ja toistamiseen 1.1.2013.

BKT:hen suhteutettuna ovat Yhdysvallat, Meksiko ja Sveitsi. Yhdysvalloissa kulutusverojen suhde bruttokansantuotteeseen oli vuonna 2019 vain 4,3 prosenttia, Unkarissa vastaavasti 16,2 prosenttia.

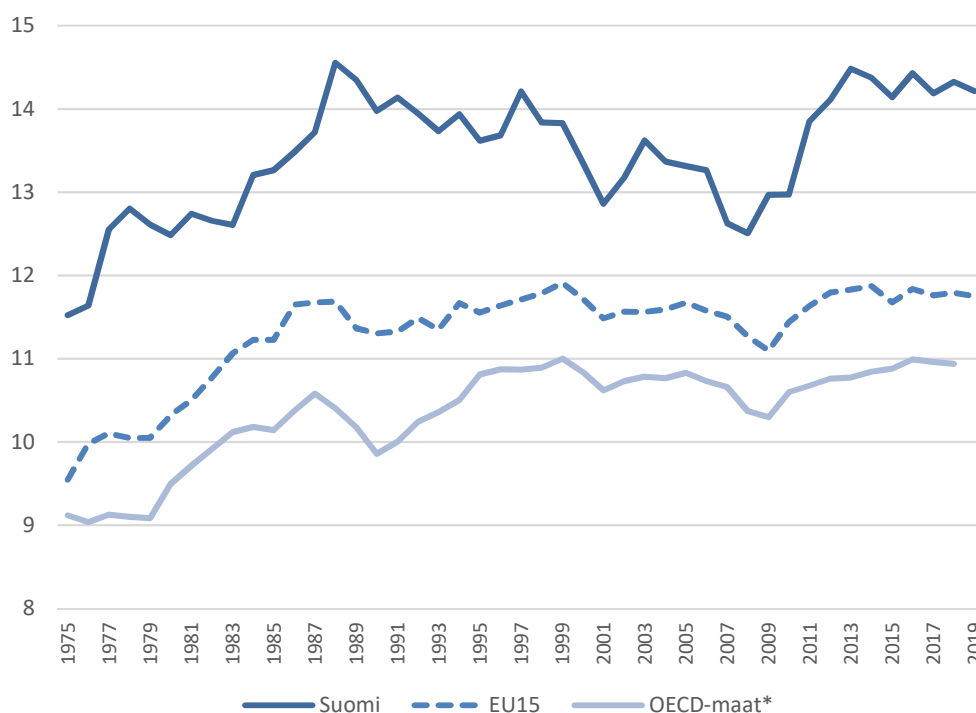
Kuvio 6 Kulutusverot suhteutettuna bruttokansantuotteeseen OECD-maissa 2019, prosenttia. Lähde: OECD, Macrobond.

* Tähdellä merkittyjen maiden osalta tiedot ovat vuodelta 2018

Myös pidemmällä aikavälillä Suomi ylittää sekä EU15- että OECD-maiden keskiarvon selvästi kulutusverojen BKT-suhdetta tarkasteltaessa (kuvio 7). Ero EU-maiden (aritmeettiseen) keskiarvoon on pysytellyt 1970-luvun puolivälistä lähtien noin 2-3 prosenttiyksikössä. Ero OECD-maiden keskiarvoon on vielä suurempi.

Kuvio 7 Kulutusverot suhteutettuna bruttokansantuotteeseen Suomessa, EU15-maissa ja OECD-maissa keskimäärin 1975-2019, %. Lähde: OECD, *Macrobond*.

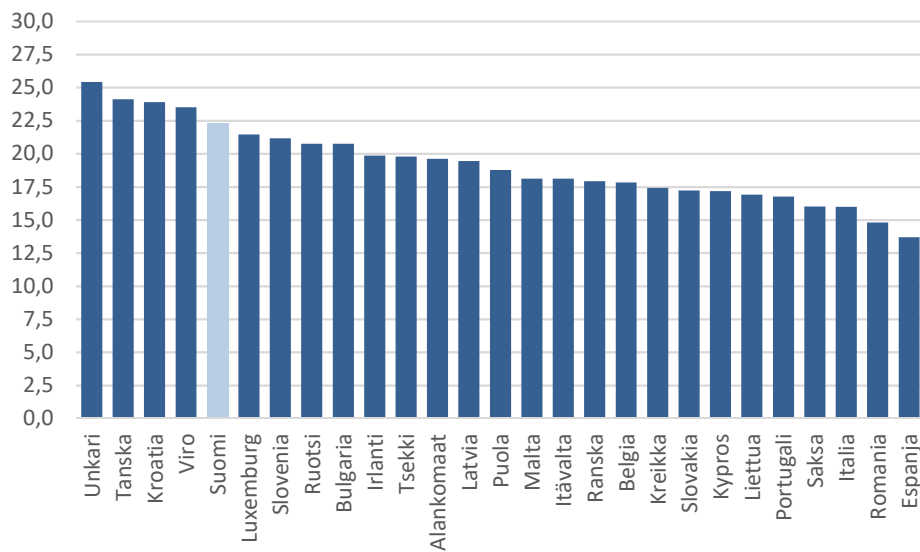

Kuten useat OECD-maat, myös monet EU-maat ovat kiristäneet kulutusverotasojaan vuodesta 2009 lähtien. Kiristysten taustalla on ollut tarve tasapainottaa julkista taloutta kansainvälisen 2010-luvun vaikeiden taloudellisten aikojen aikana. Kiristystä perustellaan myös väestön ikärakenteella, sillä työmarkkinoille tulevat ikäluokat ovat muuttuneet monissa maissa pienemmiksi kuin työmarkkinoilta poistuvat ikäluokat.

Verotuottojen suhteuttaminen bruttokansantuotteeseen tai kokonaisverotuloihin ei kerro sitä, johtuuko maan kireä kulutusverotus esimerkiksi korkeista veroasteista tai kulutuksellaan muista poikkeavasta yhteiskunnasta. Kulutusverotuksen kireyden selvittämiseksi Euroopan komissio tilastoi ns. implisiittisiä veroasteita, jotka osoittavat tietyn verolajin tulojen sekä siihen liittyvän potentiaalisen veropohjan suhteen. Kulutuksen implisiittinen veroaste on kulutusverojen ja kulutusmenojen suhdeluku.⁴ Vuonna 2019 EU27-maiden (ml. Kroatia, pl. Britannia) bruttokansantuotteella painotettu keskimääräinen kulutusveroaste oli 17,3 % ja kireintä kulutusverotus oli Tanskassa, keveintä Espanjassa. Suomi asettuu EU-maiden vertailussa viidenneksi korkeimmalle 22,3 prosentin implisiittisellä kulutusveroasteella.

⁴ Kulutusmenot pitävät tässä yhteydessä sisällään kotitalouksien, voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen sekä julkisyhteisöjen kulutuksen vähennettynä julkisyhteisöjen palkansaajakorvauksilla.

Kuvio 8 Kulutuksen implisiittinen veroaste eri EU-maissa sekä Norjassa ja Islannissa vuonna 2019, prosenttia. Lähde: Eurostat (2021a).

2.4 Kulutusveroja harmonisoidaan EU:n sisämarkkinoilla

Kulutusverotus on EU:n sisämarkkinoilla yhteisön sisäisen harmonisoinnin eli direktiiveillä tapahtuvan yhdenmukaistamisen kohteena. Jäsenvaltiot ovat siten luovuttaneet osan kulutusverotuksellisesta päätäntävällästään Euroopan unionille. Myös OECD on levittänyt kansainväliseen vaihdantaan ja neutraaliin kulutusverotukseen liittyviä toimivia normeja ja käytäntöjä.

EU:n sisämarkkinat luotiin Maastrichtin sopimuksella vuoden 1993 alussa. Sisämarkkinoilla tarkoitetaan EU:n jäsenmaiden muodostamaa maantieteellistä aluetta, jossa korostetaan neljää perusvapautta: tavaroiden, palvelujen, ihmisten ja pääoman vapaata liikkuvuutta. Näillä vapauksilla pyritään edistämään EU:n tasapainoista talouskasvua, kilpailua, yhteisiä sosiaalisia arvoja ja vakautta. Vapaan liikkuvuuden saavuttamiseksi jäsenvaltioiden verotusta on muokattu mahdollisimman tasapuoliseksi. Yhteisömaiden välistä tavara- ja palvelukauppaa koskee tämän vuoksi tulliliitto. Tulliliittoon kuuluvien maiden välisessä kaupankäynnissä vienti- ja tuontitullit sekä kaikki tulleja vastaavat maksut ovat kiellettyjä. Suhteessa muihin eli ns. kolmansiin maihin tulliliitto soveltaa yhtä yhtenäistä tullitariffia. Harmonisointi koskee arvonlisäverotusta sekä valmisteveroista alkoholi-, tupakka- ja energiaverotusta.

Harmonisoinnin myötä kulutusverotus on ainakin lainsäädännöllisesti melko yhtenäistynyt EU-maissa. Käytännössä eroja aiheuttavat kuitenkin useat jäsenvaltioille lähinnä liittymisvaiheessa myönnetty poikkeukset sekä kulutusverodirektiivien epäyhtenäinen soveltaminen. Myös arvonlisävero- ja valmisteverokannoissa on maiden välillä selviä eroja.

Verokilpailun tai salakaupan kannalta suurimmat uhat kulutusverotuksessa liittyvät valmisteveroihin, sillä niissä veroaste-erot ovat suuria, tuotteiden paikallisuus ja pilaantuvuus vähäistä sekä kuljetuskustannukset pieniä (Talousneuvosto 2002, Copenhagen Economics 2007). Veroerot synnyttävätkin paikallista kaupankäyntiä rajan yli, vaikka kannustimet hankkia tuotteita rajan toiselta puolelta laskevat nopeasti etäisyyden kasvaessa. Toisaalta esimerkiksi Keski-Euroopassa välimatkat eri maiden välillä voivat olla varsin pieniä. Välimatka Suomen ja Vironkin välillä on siinä määrin pieni ilman yhteistä maarajaakin, että esimerkiksi muutoksia alkoholiverotuksessa joudutaan Suomessa pohtimaan rajakaupan näkökulmasta.

3 ARVONLISÄVERO JA MUUT YLEISET KAUPAN VEROT

3.1 Arvonlisäverotuksen peruseriaatteet

Arvonlisäveron levittäytyminen ympäri maapallon on ollut yksi merkittävimmistä verotuksen kehityskuluista viimeisen 60 vuoden aikana. Siinä missä arvonlisävero oli käytössä 1960-luvun lopulla alle kymmenessä maassa, nykyään sen oli ottanut käyttöön jo noin 170 maata. OECD-maista jokainen soveltaa arvonlisäveroa lukuun ottamatta Yhdysvaltoja, joka soveltaa verotuksessaan arvonlisäveron sijaan niin kutsuttua myyntiveroa (*sales tax*). Arvonlisäveroa käyttävät taloudellisesti suuret OECD:hen kuulumattomat maat, kuten Kiina, Venäjä ja Brasilia. (OECD 2020.)

Arvonlisäverotusta säädellään voimakkaasti EU:ssa, jossa arvonlisävero perustuu neuvoston arvonlisäverodirektiiviin (2006/112/EY). Arvonlisäveron käyttöönotto on myös yksi EU:hun liittymisen ehto, sillä osa jäsenmaiden EU-maksuusuuksista määräytyy arvonlisäveron veropohjan kautta. Suomessa arvonlisäverotus tuli voimaan 1.6.1994. Tätä ennen yleinen kulutusverotus toteutettiin Suomessa liikevaihtoverolla.

Arvonlisäveroa on suoritettava Suomessa liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta palvelun tai tavarann myynnistä, maahantuonnista ja tavaroiden yhteisöhankinnasta. Yhteisöhankinnalla tarkoitetaan irtaimen esineen omistusoikeuden vastikkeellista hankintaa, kun myyjä, ostaja tai joku muu kuljettaa esineen ostajalle EU:n jäsenvaltiosta toiseen. Tavarann myynnin katsotaan tapahtuvan Suomessa siis myös silloin, kun myyjä kuljettaa tavarann toisesta EU-maasta Suomeen. Veron peruste on myynnistä suoritettava vastike ilman veron osuutta.

Arvonlisäveron määrä lasketaan arvonlisäverokannan osoittamana prosenttiosuutena tuotteen arvonlisäverottomasta hinnasta. Esimerkiksi jos arvonlisäverokanta on 24 prosenttia ja tuotteen arvonlisäveroton hinta on 10 euroa, arvonlisäveron määrä on 2,40 euroa. Veroinen tuotteen myyntihinta on 12,40 euroa. Verollisesta hinnasta veron määrä (24 % arvonlisäverokannalla) voidaan laskea oheisella kertoimella:

$$\frac{0,24}{1 + 0,24} = 0,1935 \dots$$

Tällöin edellisen esimerkin vero euroina saadaan kertomalla kuluttajahinta 12,40 euroa kertoimella $0,24/(1+0,24)$, jolloin tulokseksi saadaan 2,40 euroa. Kuluttaja voi tarkistaa ostoksissaan käytetyn arvonlisäverokannan ja arvonlisäveron määrän helposti, sillä arvonlisäverot eritellään ostosten kuittitiedoissa.

Arvonlisävero kannetaan yritysten myyntitapahtumista. Veron kertaantuminen on esitetty siten, että yritykset voivat vähentää verotuksessaan omiin hankintoihinsa sisällyneet arvonlisäverot. Yritysten ostoihin sisältyvät edellisten tuotantoportaiden maksamat arvonlisäverot ovat siis pääsääntöisesti vähennyskelpoisia, jos yritys on itse arvon-

lisäverovelvollinen. Tällöin veroa kertyy valtiolle vähitellen tuotantoporras tuotantoportaalta niin, että kukin tuottaja maksaa arvonlisäveroa vain syntyneen arvonlisäyksen perusteella. Lopulliseen kuluttajahintaan sisältyy arvonlisäveroa täsmälleen arvonlisäverokannan mukainen määrä. Veron kerääminen tuotantoporras kerrallaan ja pannonsten vähennysoikeus synnyttävät arvonlisäverojärjestelmään sen itse itseään valvo-
van luonteen.

Myyjän arvonlisäverovelvollisuudesta voidaan poiketa erityismenettelyin. Tällöin arvonlisäverosta vastaa myyjän sijasta elinkeinotoimintaa harjoittava ostaja, jolloin puhutaan käännetystä arvonlisäverovelvollisuudesta. Käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta on hyödynnetty useissa maissa rakennus-
alalla, jossa pitkät alihankintaketjut ovat tyyppisiä. Ruotsi otti käyttöön käännetyn arvonlisäverovelvollisuuden rakennus-
alalla 1.7.2007 lähtien. Suomi seurasi Ruotsin esimerkkiä huhtikuussa 2011. Käännetyllä arvonlisäverolla pyritään ehkäisemään harmaata taloutta.

Yritykset huolehtivat arvonlisäveron maksamisesta oma-aloitteisesti. Suomessa yritykset sisällyttävät veron myyntihintoihin, ja ne ilmoittavat ja tilittävät arvonlisäveron verohallinnolle viimeistään verokautta toisena seuraavan kuukauden 12. päivänä. Talousarvioesityksen 2021 mukaan noin 67 prosenttia arvonlisäveron veropohjasta muodostuu kotitalouksien kulutuksesta. Loput arvonlisäverosta maksavat julkinen sektori ynnä muut yhteisöt, jotka eivät voi vähentää ostoihinsa sisällyntä veroa. Kuntien hankinnoista maksettavat arvonlisäverot kuitenkin pääsäännön mukaan palautetaan paikallishallinnoille.

Pienten yritysten ja elinkeinoharjoittajien ei tarvitse hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi, mikäli tilikauden liikevaihto alittaa 15 000 euron (vähäinen toiminta) liikevaihtorajan. Rajan alittavat myyjät voivat kuitenkin halutessaan hakeutua arvonlisäverovelvollisiksi. Liikevaihtoraja nousi 10 000 eurosta 15 000 euroon vuoden 2021 alussa. Jos yrityksen liikevaihto on enintään 15 000 euroa, verovelvollinen saa huojennuksena koko tilikaudelta tilitettävän veron. Tätä suurempi liikevaihto ilman veron osuutta tulee arvonlisäveron piiriin liukuvasti siten, että 15 000 euron jälkeen myönnetään asteittain supistuva verohuojennus. Vuodesta 2021 alusta liikevaihtorajaan on sovellettu huojennusta oheisen kaavan mukaan:

$$\text{arvonlisävero} - \frac{(\text{liikevaihto} - 15\,000\,e) * \text{arvonlisävero}}{15\,000\,e}$$

Huojennus pienentyy asteittain liikevaihdon kasvaessa, jolloin vero muuttuu täysimääräiseksi 30 000 euron liikevaihdon kohdalla. Huojennukseen oikeutetut verovelvolliset maksavat arvonlisäverot tilikauden aikana normaalisti. He ilmoittavat arvonlisäveron alarajahuojennustiedot tilikauden viimeisessä kausiveroilmoituksessaan. Huojennus on tuloverotuksessa verotettavaa tuloa.

Vähäisen liiketoiminnan ohella yritys voi saada sen liiketoiminnan perusteella vapautuksen arvonlisäverovelvollisuudesta. Arvonlisäverotonta voi olla muassa seuraavanlainen toiminta:

- terveyden- ja sairaanhoito
- sosiaalihuolto
- yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, korkeakouluopetus ja taiteen perusopetus
- rahoitus- ja vakuutuspalvelut
- tietyt esiintymispalkkiot
- tekijänoikeudet
- kiinteistöjen ja osakehuoneistojen myynti ja vuokraus
- postin yleispalvelut
- eräät muut tavarat ja palvelut (esimerkiksi arpajaisten järjestäminen)

3.2 Arvonlisäverokantojen nousutrendi tasaantunut OECD-maissa

EU:n arvonlisäverodirektiivin mukaan EU-maissa voi olla yleisen, vähintään 15 prosentin verokannan lisäksi maksimissaan kaksi alennettua arvonlisäverokantaa. Alennettujen kantojen tulee olla vähintään 5 prosenttia. Alennettuja verokantoja voidaan soveltaa arvonlisäverodirektiivin liitteessä III sovittuihin hyödykkeisiin tai palveluihin. Liitteeseen kuuluvat yleensä sellaiset tavarat ja palvelut, jotka eivät kilpaile toisen jäsenvaltion tavaroiden tai palvelujen kanssa.

EU:n sisäisessä, jäsenvaltioiden rajat ylittävässä yritysten välisessä kaupankäynnissä sovelletaan niin sanotun verottoman yhteisökaupan periaatetta, jossa vero kannetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa tuotteet oletetaan kulutettavaksi⁵. Toiseen jäsenmaahan suuntautuva vienti on verotonta, mutta viennin kohde- eli kulutusmaassa yritysten liiketoiminta paikannetaan ja vero lisätään ostajayrityksen kirjanpitoon ostajayrityksen maan verokannan mukaan.

Näiden yleisperiaatteiden ohella eräille jäsenmaille on annettu liittymisneuvottelujen yhteydessä lupa soveltaa tiettyihin hyödyke- tai palveluryhmiin erityistä viiden prosentin alittavaa alennettua verokantaa. Lisäksi jäsenmaat voivat soveltaa nollaverokantaa, jota sovelletaan tyypillisesti hyvin pieniin tuote- tai palveluryhmiin. Lisäksi tietyt jäsenmaat voivat soveltaa väliaikaiseksi tarkoitettuja alennettuja verokantoja (parking rate).

Suomen yleinen arvonlisäverokanta on 24 prosenttia. Tämä verokanta otettiin käyttöön 1.1.2013. Yleisen arvonlisäverokannan lisäksi Suomessa on käytössä kaksi alennettua verokantaa (10 % ja 14 %) sekä nollaverokanta. Lisäksi tietyt toiminnot on vapautettu arvonlisäverosta (ks. taulukko 3). Nollaverokanta eroaa vapautuksesta siten, että tuotteiden myynti on verotonta, mutta myyjällä on vähennysoikeus hankintoihin sisältyneistä veroista.

⁵ Poikkeuksen tästä pääsäännöstä muodostaa tavaroiden tuonti omaan käyttöön.

Taulukko 3 Arvonlisäverokannat Suomessa tammikuussa 2021.

24 %	Yleinen verokanta
14 %	Elintarvikkeet Rehut Ravintola- ja ateriapalvelut (ei kuitenkaan esim. alkoholijuomat ja tupakka)
10 %	Kirjat Sanoma- ja aikakauslehdet Lääkkeet Liikuntapalvelut Elokuvanäytökset Kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien sisäänpääsymaksut Henkilökuljetukset Majoituspalvelut
0 %	Arvonlisäverottomien vesialusten myynti, vuokraus ja rahtaus sekä näihin aluksiin kohdistuvat työsuoritukset Jäsenlehtien ja mainosten veroton myynti yleishyödyllisille yhteisöille Varastointimenettelyihin liittyvä veroton myynti (verovarasto alvissa) Vienti EU-alueen ulkopuolelle Tavaran myynti EU-maihin arvonlisäverovelvollisille ostajille Muut kansainväliseen kauppaan liittyvät tavaroiden ja palvelujen myynnit, esim. veroton myynti diplomaateille ja kansainvälisille järjestöille.
Vapautus (esim.)	Terveys- ja sairaanhoito Sosiaalihuolto Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, korkeakouluopetus ja taiteen perusopetus Rahoitus- ja vakuutuspalvelut Tietyt esiintymispalkkiot Tekijänoikeudet Kiinteistöjen ja osakehuoneistojen myynti ja vuokraus Postin yleispalvelut

Taulukko 4 Arvonlisäverokannat Suomessa vuodesta 1994.

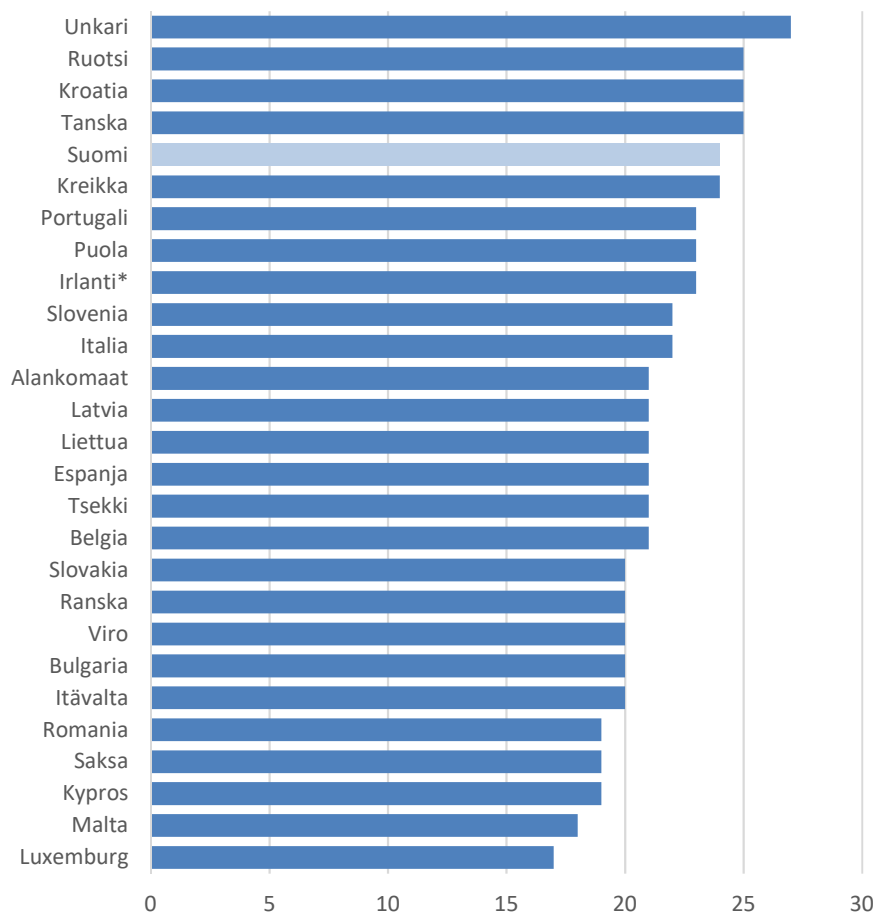
Voimaantuloajankohta	Yleinen arvonlisäverokanta	Alennettu verokanta
1.6.1994	22	5 / 12
1.1.1995	22	6 / 12 / 17
1.1.1998	22	8 / 17
1.10.2009	22	8 / 12
1.7.2010	23	9 / 13
1.1.2013	24	10 / 14

Alennettujen kantojen veropohja Suomessa on käyty läpi taulukossa 3. Sähköiset kirjat, sanoma- ja aikakauslehdet sekä painettujen lehtien irtonumeroiden arvonlisäverokanta laski Suomessa 24 prosentin verokannasta 10 prosentin verokantaan 1.7.2019. Suomessa koronaepidemian torjumiseen tarvittavien tavaroiden myyntiin on sovellettu 0 prosentin verokantaa vuosien 2020 ja 2021 aikana. Tämän ohella myös enintään 22 euron tavaralähetysten vapautus maahantuonnin arvonlisäverosta poistuu vuoden 2021 aikana.

Alennettujen arvonlisäverokantojen ja vapautusten joukko on muissa maissa samankaltainen kuin Suomessa. Tyypillisesti alennettuihin verokantoihin kuuluvat eri maissa elintarvikkeet ja vesi sekä terveyteen, liikkumiseen ja kulttuuriin liittyviä palveluita. Joissakin maissa alennettuja verokantoja käytetään myös erikseen määritellyille maantieteellisille alueille, kuten esimerkiksi saarille tai raja-alueille. Tyypillistä on myös, että jotkut toimialat, kuten rahoitusala, on vapautettu arvonlisäverosta. Usein näille toimialoille on kuitenkin säädetty arvonlisäveroa vastaava erityisvero. (OECD 2020.)

Vuonna 2021 Talousarviossa arvonlisäverokertymän arvioidaan olevan Suomessa noin 20,2 miljardia euroa. Luvussa on huomioitu arvonlisäverovelvollisille ilmoitusten, hakemusten ja muutosten johdosta palautetut verot sekä kunnille palautettava arvonlisävero. Valtion talousarviossa ja Tilastokeskuksen verokertymätilastoissa esiintyvät luvut eri verotuotoille voivat poiketa toisistaan.

Kuvio 9 Yleinen arvonlisäverokanta EU-maissa vuonna 2021, %. Lähde: TEDB-tietokanta (2021).

* 1.3.2021-

Suomen yleinen arvonlisäverokanta 24 % on kansainvälisessä vertailussa korkeahko (ks. Kuvio 9); EU:n kirein arvonlisäverokanta on Unkarissa, 27 prosenttia. Muiden Pohjoismaiden sekä Kroatian arvonlisäverokannat ovat niin ikään verrattain korkeita.

EU:n alhaisimmat yleiset arvonlisäverokannat ovat Luxemburgissa ja Maltalla. Eri maiden arvonlisäverokannat on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 3.

Euroopan velkakriisi 2010-luvun taitteessa sai monet EU:n jäsenvaltiot korottamaan arvonlisäverokantojaan julkisen talouden tasapainottamiseksi ja velkaantuneisuuden vähentämiseksi. 2010-luvun puoleenväliin mennessä muutokset arvonlisäverokannoissa harventuivat ja säilyivät vuosikymmenen lopulle harvoin muutoksin.

Taulukko 5 Yleinen arvonlisäverokanta EU-maissa vuosina 2008 ja 2021, %.

	1.1.2008	1.3.2021	Muutos, %-yks. 1.1.2008–1.3.2021
Itävalta	20	20	0
Belgia	21	21	0
Bulgaria	20	20	0
Kroatia	22	25	3
Kypros	15	19	4
Tseki	19	21	2
Tanska	25	25	0
Viro	18	20	2
Suomi	22	24	2
Ranska	19,6	20	0,4
Saksa	19	19	0
Kreikka	19	24	5
Unkari	20	27	7
Irlanti	21	23	2
Italia	20	22	2
Latvia	18	21	3
Liettua	18	21	3
Luxemburg	15	17	2
Malta	18	18	0
Alankomaat	19	21	2
Puola	22	23	1
Portugali	21	23	2
Romania	19	19	0
Slovakia	19	20	1
Slovenia	20	22	2
Espanja	16	21	5
Ruotsi	25	25	0

Vuoden 2008 alkuun verrattuna yleistä arvonlisäverokantaa on muuttanut lähes kolme neljästä EU-maasta (ks. taulukko 5). Muutokset ovat olleet yksipuolisia: yhdenkään EU-maan yleinen arvonlisäverokanta ei ole alempana kuin mitä se oli vuonna 2008. Vuoteen 2008 verrattuna eniten arvonlisäveroa on kiristänyt Unkari, jossa verokanta on noussut peräti seitsemällä prosenttiyksiköllä. Myös Espanja ja Kreikka ovat kiristä-

neet arvonlisäverokantaansa merkittävästi: viiden prosenttiyksikön verran. EU-maiden yleisten arvonlisäverokantojen aritmeettinen keskiarvo on 21,5 % vuonna 2021 (maaliskuun verotasoilla laskettuna).

Alennettujen verokantojen vertailu eri maiden kesken ei ole mutkatonta, sillä niitä sovelletaan eri maissa jokseenkin eri hyödykkeisiin ja alennettujen verokantojen määrä vaihtelee maittain. Esimerkiksi Suomessa elintarvikkeisiin sovelletaan alennettua 14 % arvonlisäverokantaa, Britanniassa elintarvikkeiden arvonlisäverokanta on pääsäännön mukaan 0 %, kun taas Virossa elintarvikkeisiin lisätään yleisen arvonlisäkannan mukainen vero. Tanskassa alennettuja arvonlisäverokantoja sovelletaan vain sanoma- ja aikakauslehtien sekä tiettyjen taideteosten kohdalla (OECD 2020). Suomen ja muiden maiden yleisiä ja alennettuja arvonlisäverokantoja on taulukoitu liitteeseen 3. Taulukossa 3 on eritelty Suomen arvonlisäverokantojen veropohjaa.

Arvonlisäverojärjestelmän etuna pidetään sen neutraaliutta ja tehokkuutta. Arvonlisävero on taloudellisesti tehokas, sillä yksinkertaisimmassa muodossaan se ei vaikuta ihmisten kulutus- tai säästö päätöksiin. Kulutus mielletään monesti veropohjana myös järkevämmäksi verokohteeksi kuin työpanoksesta kerättävät tuloverot, koska kulutusverotuksen on todettu hidastavan talouskasvua vähemmän kuin työn verotus (Valtiovarainministeriö 2010). Lisäksi arvonlisävero kohdistuu tuontitavaroihin ja -palveluihin, mutta ei rasita vientitoimintaa. Laajan veropohjan vuoksi arvonlisävero on tehokas verotuottojen kerryttäjä ja sen merkitys verotuottojen lähteenä on korostunut 2000-luvulla. Se on merkittävä tulonlähde kaikissa EU-maissa.

Arvonlisäverojärjestelmän etuihin kuuluu myös se, että vero kohdistuu lopulliseen kulutukseen eikä välituotteista eli yritysten panoksista tarvitse maksaa veroa. Arvonlisävero ei olekaan niin herkkä piilevän verovelan kertymiselle kuin aiemmin käytetyt myyntiverot tai liikevaihtoverot. Koska vero lasketaan suhteessa hintoihin, tuotteen sisältämä verorasitus voidaan laskea tarkasti kaikissa tuotanto- ja jakeluketjun vaiheissa. Arvonlisäverojärjestelmän hyötyihin kuuluu myös sen itse itseään kontrolloiva luonne, joka syntyy edellä mainitusta panosten vähennysoikeudesta. Tällöin veronkierto on huomattavasti hankalampaa kuin pelkästään lopullisen myynnin yhteydessä kerättävän veron kohdalla. (Savolainen 2015.)

Vaikka arvonlisäverojärjestelmän perusrakenne on yksinkertainen, todellisuudessa arvonlisäverojärjestelmää mutkistavat kuitenkin erilaiset poikkeukset, useat alennetut arvonlisäverokannat ja arvonlisäverolain erilainen soveltaminen eri maissa. Myös rajanveto alennettujen verokantojen tai julkisen ja yksityisen liiketoiminnan välillä voi olla toisinaan hankalaa.

Arvonlisäverojärjestelmään liittyviä ongelmia synnyttävät myös yritysten liiketoiminnan paikantamissäännöt, niihin liittyvät vähennys- ja palautuspaikan määrittämisiongelmat sekä mahdollinen liiketoiminnan kaksinkertainen verotus. Esimerkiksi EU:ssa yritysten on käytännössä yhä jaettava liiketoimintansa kotimaan myyntiin, yhteisökauppaan sekä kolmansiiin maihin suuntautuvaan kauppaan. Näiden tekijöiden vuoksi

yrityksen muussa kuin kotimaassa harjoittaman liiketoiminnan kustannukset ovat selvästi vastaavaa kotimaista toimintaa suuremmat, minkä vuoksi sisämarkkinoiden tarjoamia täysimääräisiä hyötyjä ei saavuteta. Arvonlisäverosäännösten noudattamisen arvioidaan maksavan yrityksille kahdesta kahdeksaan prosenttia kannetun arvonlisäveron määrästä ja säännösten keventäminen hyödyttäisi etenkin pieniä ja keskisuuria yrityksiä. (Euroopan yhteisöjen komissio 2011.)

Ongelmia syntyy myös vientitoimintaan liittyvistä petoksista ja ns. karusellikaupasta, kun EU:n sisällä osa yrityksistä hakee olemattomaan ulkomaanmyyntiinsä liittyvät arvonlisäveropalautukset tai kun ulkomaille myyty tavara palautuu arvonlisäveropaana EU:n sisämarkkinoille⁶. Petokset aiheuttavat paitsi budjettivaikutuksia, myös kilpailuvääristymän lain puitteissa toimivien yritysten vahingoksi (OECD 2011a).

3.3 Alennetut arvonlisäverokannat ja verovaje

Alennetut arvonlisäverokannat on tarkoitettu poikkeuksiksi yleisen verokannan mukaiseen verotukseen. Ne vähentävät arvonlisäverojärjestelmän neutraaliutta, tehokkuutta sekä tuloja. Yhtenäinen verokanta sen sijaan vähentäisi verohallinnon ja yritysten kustannuksia (Valtionvarainministeriö 2010).

Euroopan komission teettämässä selvityksessä, *Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States*, arvioidaan, kuinka paljon EU-jäsenmaissa jää vuosittain arvonlisäverotuloja keräämättä potentiaalisesta laskennallisesta arvonlisäverokertymästä, joka jää vajaavaiseksi muun muassa petoksien ja verovälttelyn, konkurssien, hallinnollisten virheiden, verovelvollisten maksukyvyttömyyksien ja laillisen verosuunnittelun seurauksena. Potentiaalisen arvonlisäverokertymän ja todellisen arvonlisäverokertymän erotusta kutsutaan selvityksessä käsitteellä VAT Gap. VAT Gap oli vuonna 2018 Suomessa 3,6 % arvonlisäverotuotosta, kun EU28-maiden keskiarvo oli 11,0 % (mediaani 9,2 %). Matalin VAT Gap vuonna 2018 oli Ruotsissa (0,7 %) ja korkein Romaniassa 33,8 %. (European Commission 2020.)

Samassa selvityksessä tarkastellaan myös, kuinka paljon EU:n jäsenmaissa jäi keräämättä arvonlisäverotuloja alennettujen arvonlisäverokantojen vuoksi suhteessa yhtenäisellä arvonlisäverokannalla laskettuun potentiaaliseen verotuottoon. Suhdetta kuvataan käsitteellä Rate Gap. Suomen Rate Gap vuonna 2018 oli selvityksen mukaan 9,7 %, EU-keskiarvon ollessa 10,1 %. Alhaisin Rate Gap oli Tanskassa (0,8 %) ja korkein Kyproksella (26,0 %). (European Commission 2020.)

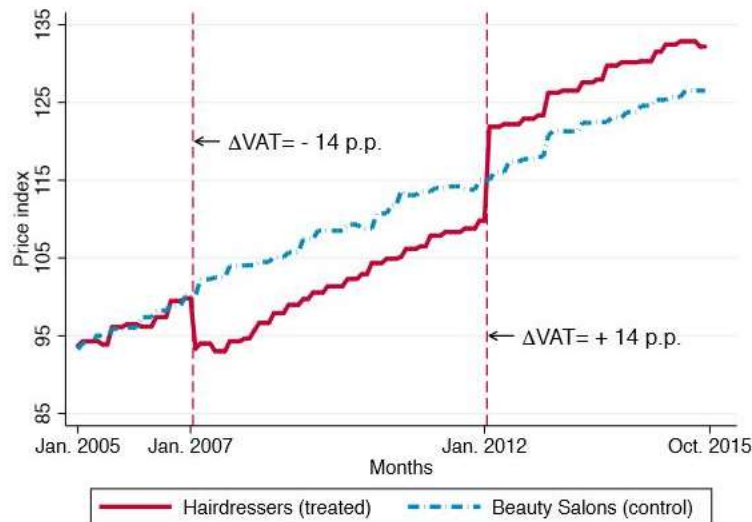
⁶ Kun sisämarkkinoilla vienti on verotonta eikä rajavalvontaa enää ole, arvonlisäveroketju katkeaa vientitavaran ylittäessä jäsenmaiden välisen rajan. Tällöin veroviranomaiset ovat viejäyrityksen antamien tietojen varassa tavaroiden alkuperästä ja liikkeistä. Käytännössä yritysten onkin näissä tilanteissa epärehellisin keinoin mahdollista yhdistää arvonlisäveropalautukset ja arvonlisäveron maksamatta jättäminen. Lisäksi on mahdollista, että EU:n läpi kolmanteen maahan vietäväksi ilmoitetut tavarat palaavat takaisin sisämarkkinoille ilman, että arvonlisäveroa on maksettu. (Rauhanen 2003.)

Arvonlisävero voidaan mieltää regressiiviseksi veroksi, koska pienituloiset maksavat samasta hyödykkeestä tuloihin suhteutettuna enemmän arvonlisäveroa kuin suurituloiset. Arvonlisäveron tulonjakovaikutuksia voidaan tutkia myös suhteuttamalla maksetut arvonlisäverot kulutukseen, jolloin EU-maiden arvonlisäverojärjestelmä osoittautuu puolestaan lievästi progressiiviseksi. Progressiivisuus aiheutuu siitä, että vapautuksilla ja alennetuilla arvonlisäverokannoilla on usein suurempi suhteellinen hyöty pienituloisten kulutuksessa kuin suurituloisilla. Jos vapautukset tai alennetut arvonlisäverokannat poistettaisiin, muutos rankaisisi enemmän pienituloisia kuin rikkaampia. Toisaalta suurituloiset kuitenkin hyötyvät alennetuista kannoista pienituloisia enemmän ja siinä mielessä verotuki ei toimi tehokkaasti. Tutkimusten mukaan progressiivinen tulovero tai kohdennetut menonlisäykset voivat edistää oikeudenmukaisuutta tehokkaammin kuin alennetut arvonlisäverokannat. (European Commission 2011.)

Alennetut arvonlisäverokannat voivat tietyissä tapauksissa muuttaa onnistuneesti kysynnän rakennetta ja lisätä talouden tehokkuutta. Alennus voidaan esimerkiksi kohdistaa sellaiselle rajatulle toimialalle, jossa tehdään paljon ”tee se itse -työtä” tai pimeää työtä. Tällä houkutellaan työntekijöitä ostamaan edullisempi tuote tai palvelu, viettämään vähemmän aikaa tee se itse -töissä tai harmailla työmarkkinoilla ja lisäämään työpanostaan normaalissa työpaikassa. Mikäli näin tapahtuu, veronalennus lisää tuotavuutta. Lisäksi alennetut arvonlisäverokannat voivat lisätä ns. ”meriittihyödykkeiden” kysyntää. Ne ovat tuotteita, joilla on hyödyllisiä ja arvostettuja vaikutuksia paitsi niitä käyttävälle yksilölle myös yhteiskunnalle laajemmin, kuten esimerkiksi kulttuuri, kirjat ja koulutus. (Copenhagen Economics 2007, European Commission 2011.)

Arvonlisäverokantojen alentamisen on todettu välittyvän heikosti tuotteiden myyntihintoihin. Benzarti, Carloni, Harju & Kosonen (2017) ovat tutkineet, kuinka arvonlisäverokantojen muutokset vaikuttivat eri hyödykkeiden hintoihin EU-maissa vuosien 1996-2015 välillä. Tutkimuksen perusteella voitiin päätellä, että hinnat reagoivat suhteellisesti enemmän arvonlisäverokantojen korotuksiin kuin vastaaviin arvonlisäverokantojen alentamisiin. Tutkimuksessa huomattiin myös, että muutokset arvonlisäverokannoissa vaikuttavat hintoihin tavallisesti heti muutoksen tullessa voimaan. Esimerkiksi kampaamoalan arvonlisäverokannan alennus johti hintojen alennuksiin noin 40 prosentilla kampaamoista, siinä missä loput palveluntarjoajat pitivät hintansa ennallaan. Vastaavasti verokannan korotuksen seurauksena puolet palveluntarjoajista vei korotuksen hintoihin kokonaisuudessaan, neljännes korotti hintojaan 0-80 % ja loput pitivät hintansa ennallaan. Arvonlisäverokantojen alennukset näkyivät käytännössä yrityksien parantuneissa katteissa ja tuloksissa.

Kuvio 10 Kampaamo- ja kauneudenhoitopalveluiden hintojen kehitys Suomessa 2005-2015. Lähde: Benzarti ym. (2017)

Benzartin ym. (2017) tutkimuksessa tarkasteltiin erityisesti suomalaisia kauneudenhoito- sekä kampaamoalan palveluntarjoajien hintoja arvonlisäverokantojen muutostilanteessa. Kampaamoalan palveluiden arvonlisäverokantaa laskettiin 14 prosenttiyksiköllä tammikuussa 2007 ja korotettiin vastaavasti tammikuussa 2012, siinä missä kauneudenhoitoalan arvonlisäverokannat pysyivät muuttumattomana. Verokannan alennus laski hintoja jonkin verran, mutta vastaava verokannan nosto korotti hintoja huomattavasti enemmän. Kyseisten palveluiden hintojen kehitys ollut muilta osin varsin yhteneväistä, minkä vuoksi kauneudenhoitoalan palvelujen hinnat ovat verrokina. Verokantojen palaututtua yhtenäisiksi kauneudenhoitoalaan nähden vuonna 2012, kampaamoalan palveluiden hinnat säilyivät suhteellisesti korkeammalla vielä keskipitkällä aikavälillä, yhä 3,5 vuotta muutoksen jälkeen.

3.4 Vakuutusmaksuvero, apteekkivero & arpajaisvero

Vakuutusmaksuverosta säädetään vakuutusmaksuverolaissa (664/1966). Lain mukaan vakuutusmaksuveron nojalla kannettavasta vakuutusmaksusta on suoritettava Suomessa valtiolle veroa sen mukaan kuin vakuutusmaksuverolaissa säädetään. Vakuutusmaksuveron verokanta on seurannut arvonlisäveron yleistä verokantaa ja on täten 24 prosenttia vakuutusmaksun verottomasta hinnasta vuonna 2021. Vakuutusmaksuverosta vapautettuja maksuja ovat esimerkiksi yksinomaan henkilövakuutusmaksuun, luottovakuutusmaksuun, jälleenvakuutusmaksuun tai potilasvahinkolain mukaiseen vakuutusmaksuun perustuvat vakuutusmaksut. Vakuutusmaksuvero on mielletty arvonlisäverotusta täydentäväksi erityiseksi kulutusveroksi, sillä vakuutuspalvelut eivät kuulu arvonlisäverotuksen piiriin. Vuoden 2021 talousarviossa vakuutusmaksuveron tuotoksi arvioidaan 829 miljoonaa euroa.

Apteekkiverolain (770/2016) mukaan apteekkiliikkeen harjoittajat ovat toiminnastaan verovelvollisia. Apteekkiveron määrä lasketaan progressiivisen veroasteikon perusteella liikkeenharjoittajan liikevaihdon mukaan. Verovuoden apteekkiveron määrää laskettaessa apteekin, sivuapteekin, apteekin palvelupisteen, apteekin verkkopalvelun sekä lääkekaapin liikevaihdosta vähennetään arvonlisävero. Tämän ohella arvoverottomasta liikevaihdosta vähennetään eräitä osia⁷. Mikäli apteekilla on yksi tai useampi sivuapteekki, ne voivat vaikuttaa maksettavan apteekkiveron määrään. Vuoden 2021 talousarviossa apteekkiveron tuotoksi arvioidaan noin 198 miljoonaa euroa.

Arpajaisverolain (552/1992) mukaan Suomessa toimeenpannuista lain 2 §:n mukaisista arpajaisista suoritetaan arpajaisveroa. Suomessa edellä mainituista arpajaisista valtaosan järjestää Veikkaus Oy sekä PAF. Vero lasketaan prosenttiosuutena tuotosta, joka puolestaan lasketaan rahapanoksien yhteismäärän ja pelaajille maksettujen voittojen erotuksena. Yksinoikeudella toimeenpantavista arpajaisista maksettava arpajaisveroprosentti laskettiin 12 prosentista 5,5 prosenttiin vuodelle 2021. Tavara-arpajaisista, arvauskilpailuista ja tavaravoittoautomaattien käytettävänä pitämisestä vero on 1,5 prosenttia arpajaisien tuotosta; bingo- ja pelivero on 5 prosenttia jaettujen voittojen yhteenlasketusta arvosta, johon ei lueta uuteen peliin oikeuttavia voittoja. Muista arpajaisista vero on 30 prosenttia jaettujen voittojen yhteenlasketusta arvosta.

Vuoden 2021 talousarviossa arpajaisveron tuotoksi arvioidaan noin 91 miljoonaa euroa. Hallituksen esityksessä 170/2020 arpajaisveroprosentin alennuksen seurauksena verokertymän vähenemäksi on arvioitu 87 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 arpajaisveron alennuksesta noin 80 miljoonan arvioidaan kohdistuvan Veikkaus Oy:lle ja kyseisen rahamäärä katsotaan kasvattavan suorassa suhteessa yhtiön tuottoa⁸. Veikkaus tilittää tuoton arpajaislain 17 §:n mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle sekä maa- ja metsätalousministeriölle. Ministeriöille jaettavat tuotot luetaan mukaan valtion talousarvioon.

⁷ Arvonlisäverottomasta liikevaihdosta vähennetään lisäksi seuraavat arvonlisäverottomat osuudet:

- 1) lääkelain (395/1987) 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen sopimusvalmistuksen myynnin arvo sekä sosiaali- ja terveydenhuollon laitoksille tapahtuva lääkemyynti;
- 2) sellaisten nikotiinikorvaushoitoon tarkoitettujen lääkevalmisteiden myynnin arvo, joita lääkelain mukaan saa myydä myös muualla kuin apteekissa;
- 3) muiden tuotteiden kuin lääkkeiden myynti, kuitenkin enintään 20 prosenttia liikevaihdosta, josta on tehty 1 ja 2 kohdan mukaiset vähennykset.

⁸ Tilastokeskuksen veroluokituksessa kyseiset tuotot lukeutuvat erään 512607 *Rahapelitoiminnan voittovarat*.

4 VALMISTEVEROT

4.1 Valmisteverojen peruseriaatteet

Valmisteverot ovat laissa määriteltyjen tiettyjen tuotteiden valmistukseen tai käyttöön kohdistuvia välillisiä veroja. Veron suorittamisvelvollisuus syntyy lähtökohtaisesti silloin, kun valmisteveronalainen tuote luovutetaan kulutukseen Suomessa. Valmisteveroa maksetaan muun muassa alkoholijuomista, energiatuotteista, tupakkatuotteista, virvoitusjuomista, ja juomapakkauksista. Valmisteverot välittyvät tavallisesti tuotteen hintaan ja näin ollen koituvat lopulta kuluttajan verorasitukseksi.

Valmisteverojen keskeisenä tehtävänä on tuottaa valtiolle verovaroja, mutta on hyvin tavallista, että niillä on myös muita yhteiskunnallisia tavoitteita. Tyypillisesti valmisteveroja asetetaan sellaisille tuotteille, joiden kuluttamisesta aiheutuu yhteiskunnallisia haittoja ja kustannuksia eli negatiivisia ulkoisvaikutuksia. Esimerkiksi bensiinin valmisteverolla tavoitellaan verotuottojen ohella ympäristöohjausta ja alkoholin valmisteverolla pyritään vähentämään alkoholin kulutusta terveystieteellisten syistä. Fiskalisesti valmistevero on tehokas erityisesti sellaisilla hyödykkeillä, joiden kysynnän hintajousto on pieni. Hintajouston ollessa pieni muutokset kysynnässä ovat suhteellisesti pieniä hinnanmuutokseen nähden. Esimerkiksi tupakan hintajousto on suhteellisen matala (OECD 2020). Valmisteverot voidaan luokitella niiden tarkoituksen perusteella kahteen luokkaan: haittaveroihin eli pigou-veroihin ja syntiveroihin. Haittaveroilla (esim. jätevero) suojataan kollektiivisesti kulutuksesta kärsiviä yksilöitä, syntiveroilla (esim. tupakkavero) pyritään suojelemaan lähtökohtaisesti itse kuluttajaa.

Valmisteverot määräytyvät usein tuoteyksikkökohtaisesti⁹, ja ne ovat tyypillisesti kiinteitä, euromääräisiä ja hinnasta riippumattomia veroja. Kun prosenttiperusteisesti asetetun veron osuus kokonaishinnasta säilyy aina vakiona, niin tiettyyn myyntitapahtumaan liittyvien yksikköperusteisten verojen osuus vaihtelee eri myyntihinnoilla. Siten esimerkiksi yksikköperusteisen valmisteveron osuus hinnasta laskee yleisen hintojen nousun myötä¹⁰. Yksikköperusteisten valmisteverojen reaaliarvo laskee kuluttajahintojen noustessa, jos verotasoihin ei tehdä erillisiä muutoksia. Yksikköperusteiset valmisteverot kohdistuvat myös suhteellisesti ankarammin halpuihin tuotteisiin kuin kalliisiin ja pitkälle jalostettuihin tuotteisiin. Muutokset euromääräisissä valmisteveroissa vaikuttavat myyntihintoihin kahdella tapaa: kiinteän valmisteveron noustessa myös arvonlisäveron määrä kasvaa hyödykkeen myyntihinnan nousun seurauksena.

Vuodesta 2017 lähtien auto- ja valmisteveroista vastaava toimivaltainen viranomaisen vaihtui Tullista Verohallintoon. Kuluttajalle muutoksen vaikutus on vähäinen: menet-

⁹ Valmisteverot asetetaan tyypillisesti suhteessa lukumäärään, painoon, vahvuuteen tai tilavuuteen. Joissain tapauksissa verotaso vielä tämän jälkeen yhdistetään tuotteen arvoon eli lähinnä vähittäismyyntihintaan.

¹⁰ Esimerkiksi liikennepolttoaineiden, sähkön tai alkoholi- ja virvoitusjuomien valmisteveron määrä ei muutu bensiinin kuluttajahinnan muutoksesta. Sen sijaan tuotteista perittävä arvonlisäverot seuraavat kuluttajahinnan muutosta.

telytavat ja lainsäädäntö säilyvät verotuksen osalta ennallaan, ainoastaan viranomaisorganisaatio vaihtui. EU:n ulkopuolelta tuotavista tuotteista peritään valmisteverot tullauksen yhteydessä. Vuoden 2021 alussa valmisteverot ja autoverot muuttuivat oma-aloitteisiksi veroiksi ja ilmoittamisen ja maksamisen määräajat pitenevät aiemmasta. Muutoksen arvioitiin tuovan voimaantulovuonnaan noin 600 miljoonan euron vajeen saman vuoden verotuottoihin valtion budjetissa.

Valmisteveroista suuri osa on harmonisoitu eli yhdenmukaistettu EU:n yhteisen valmisteverojärjestelmän puitteissa. Harmonisoiduille tuotteille on säädetty yhdenmukainen veropohja ja vähimmäisverotasot sekä luotu yhtenäinen verotuksen menettelytapa- ja valvontajärjestelmä (ns. järjestelmädirektiivi 2008/118/EY)¹¹. Jäsenvaltiot voivat halutessaan ylittää direktiivin asettamat vähimmäisverotasot. Harmonisoituja valmisteveroja sovelletaan tupakkatuotteisiin, alkoholiin, nestemäisiin polttoaineisiin sekä sähköön ja eräisiin muihin energia-aineisiin. Kaikilla EU-mailla on käytössä edellä mainitut valmisteverot. Harmonisoinnista huolimatta näiden tuotteiden verotasot vaihtelevat voimakkaasti EU-maissa.

Harmonisoitujen valmisteverojen ohella jäsenmailla on oikeus kantaa kansallisia valmisteveroja. Ne eivät saa kuitenkaan rajoittaa kilpailua eri jäsenmaissa toimivien yritysten välillä, eli verojen pitää kohdistua samalla tavalla niin kotimaisiin kuin muidenkin jäsenmaiden yrityksiin. Kansallisia valmisteveroja kannetaan Suomessa esimerkiksi eräistä juomapakkauksista sekä kaatopaikalle toimitettavasta jätteestä.

Taulukko 6 Valmisteverojen (Tilastokeskuksen luokka 5121) verotuotot 2020. Lähde: Tilastokeskus (2021).

Valmistevero	Miljoonaa euroa	% kaikista valmisteveroista
512102 Energiaverot	4253	53,1 %
512101 Alkoholijuomaverot	1521	19,0 %
512105 Tupakkaverot	1054	13,2 %
512103 Autovero	713	8,9 %
512104 Virvoitusjuomaverot	209	2,6 %
512109 Apteekkimaksut	198	2,5 %
512110 Varmuusvarastointimaksu	40	0,5 %
512106 Eräiden juomapakkausten valmisteverot	16	0,2 %
512107 Öljysuojamaksu	2	0,0 %

Harmonisoinnin alaiset valmisteverot muodostavat suurimman osan valmisteverotuotoista. Energiaverojen osuus kaikista valmisteveroista on hieman yli puolet. Suurin osa muista valmisteveroista kertyy alkoholista, tupakasta ja autoista. Taulukko 6 esittää Tilastokeskuksen valmisteveroluokituksen mukaiset valmisteverot ja niiden tuotot vuonna 2020.

¹¹ Liityttäessä EU:hun valmisteverojen vähimmäistasot eivät juuri aiheuttaneet muutoksia Suomelle, sillä Suomen verotasot olivat dieselöljyä lukuun ottamatta vähimmäistasoja korkeampia (Rauhanen 2003)

Valmisteverot maksetaan lähtökohtaisesti EU:n sisällä siihen maahan, jossa tuotteet kulutetaan. Näin toimitaan myös etämyynnin tapauksessa. Valmisteveroa Suomessa maksetaan sekä Suomessa valmistetuista tuotteista että Suomeen tuotavista tuotteista. Veronkanto tapahtuu EU:n valmisteverojärjestelmässä pääsäännön mukaan silloin, kun valtuutettu varastonpitäjä ilmoittaa tuotteet luovutettaviksi kulutukseen. Maa-hantuodut tavarat voivat liikkua yhteisön sisällä ns. väliaikaisen verottomuuden järjestelmässä vapaasti niin kauan kuin niitä ei ole muodollisesti luovutettu kulutukseen. EU:n sisämarkkinoilla kuluttaja saa pääsääntöisesti tuoda kaikki toisesta jäsenvaltiosta omaan käyttöönsä hankkimat tuotteet ilman lisäveroja¹². Matkustajien tulee kuljettaa tuotteet mukanaan samassa kulkuneuvossa, jolla itse saapuu Suomeen.

4.2 Alkoholivero on Suomessa verrattain korkea

Alkoholi- ja alkoholijuomaveroa kannetaan oluesta, viinistä ja muista käymisteitse valmistetuista alkoholijuomista, välituotteista¹³ ja etyylialkoholista¹⁴. Näiden tuotteiden vero määräytyy tuotteen alkoholipitoisuuden¹⁵ tai valmiin juoman määrän perusteella. Jokaisella tuoteryhmällä (mm. olut, viini, välituotteet, etyylialkoholi) on oma verokantansa, jotka on esitetty liitteessä 4. Oluen ja etyylialkoholin vero lasketaan juoman sisältämän alkoholimäärän perusteella, kun taas viinien ja välituotteiden vero määräytyy litralta valmista juomaa kohden. Joidenkin alkoholijuomien pakkauksista kannetaan Suomessa myös juomapakkausveroa. Juomapakkauksesta ei tarvitse maksaa veroa, mikäli pakkaus sisältää pantin ja sen voi täyttää uudelleen tai hyödyntää raaka-aineena; kun se on valmistettu nestepakkauskartongista; *tai* kun juomapakkaus täytetään juuri ennen myyntiä ja sen sisältö on tarkoitettu juotavaksi heti oston jälkeen.

Vahvemman alkoholipitoisuuden juomia verotetaan yleisesti kireämmin kuin alkoholipitoisuudeltaan laimeampia juomia. EU-normit alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta ja minimiveroista luotiin sisämarkkinoiden perustamisen yhteydessä vuoden 1993 alussa. Taulukko 7 esittää minimiverotasot eri alkoholijuomaryhmille. EU:n jäsenvaltiot voivat soveltaa pienten riippumattomien panimoiden valmistamaan olueen alennettuja valmisteverojen määriä ja niitä voidaan eriyttää kyseisten panimoiden vuosituotannon mukaan. Suomessa pienillä riippumattomilla olutpanimoilla on oikeus saada alkoholiverosta 10–50 prosentin suuruinen pienpanimoalennus. Vaikka alkoholin valmisteverojen vähimmäistasot on harmonisoitu EU-tasolla (92/84/ETY), verotasot vaihtelevat maittain yhä voimakkaasti.

¹² Tuotteiden tulee kohdistua matkustajan tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön tai ne tulee antaa lahjaksi. Kuluttajan postitse tai sähköisesti tilaamat tuotteet eivät siten ole verovapaita. Kaupallinen tuonti on aina veronalaista.

¹³ Välituotteilla tarkoitetaan tisleillä väkevoityjä viinejä (muun muassa portviini, madeira ja sherry), joiden alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia.

¹⁴ Tullitariffin nimikkeen 2208 alla olevat tuotteet: denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus pienempi kuin 80 tilavuusprosenttia; väkevät alkoholijuomat, liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat

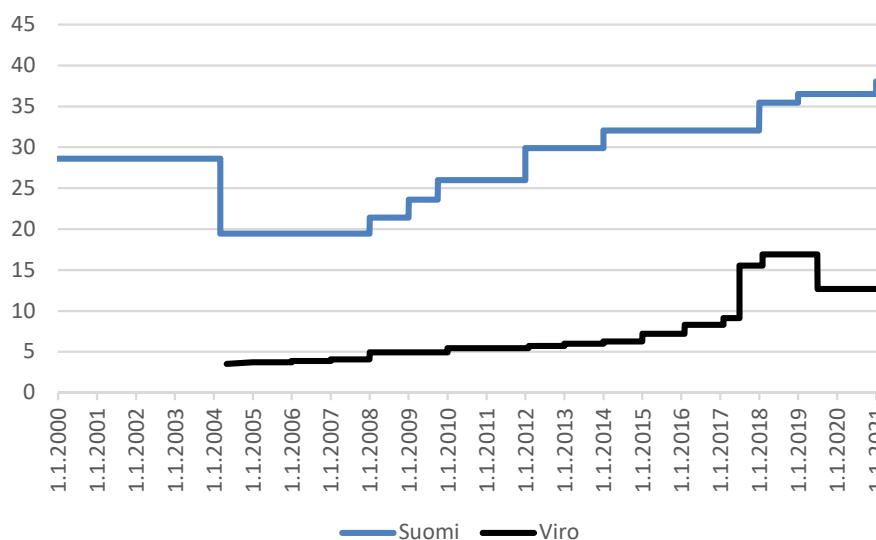
¹⁵ Oluen valmistevero voidaan asettaa joko tuotteen alkoholiprosentin tai platoasteen perusteella. Platoasteen yksi prosentti (1°Plato) vastaa yhtä astetta Plato-asteikossa. Yksi platoaste kertoo oluen mäskäyksessä kantavierteen liuenneiden sokerien määrän prosentteina koko vierteestä. Mitä sokeripitoisempi ja tiheämpi kantavierre, sitä alkoholipitoisempaa oluesta tulee.

Taulukko 7 Alkoholin valmisteverojen vähimmäismäärät EU:ssa (Lähde: 92/84/ETY) ja verotasot Suomessa (1 hl = 100 l).

Tuote	Valmisteveron laskentaperuste	Vähimmäis-vero EU:ssa	Suomi
Viini ja kuohuviini, 8–15 tilavuusprosenttia	hehtolitraa/valmista tuotetta	0€	421 €
Olut	Hl/platoaste	0,748€	38,05 € (yli 2,8 til-%)
	Hl/til.-%	1,87€	
Välituotteet	Hl/valmista tuotetta	45€	501/771€
Etyylialkoholi	Hl/puhdasta alkoholia	550€	5 035 €

Alkoholin valmisteverotasoja kevennettiin Suomessa huomattavasti vuonna 2004 Viron EU-jäsenyyden ja Suomelle suotujen väliaikaisten EU:n sisäisten matkustajatuontirajoitusten purkautumisen myötä (ks. Kuvio 11). Väkevien verotasoja kevennettiin 44 prosentilla, oluen 32 prosentilla ja viinin verotusta kymmenellä prosentilla. Verokevennyksien aiheuttamalla hinnanlaskulla¹⁶ pyrittiin hillitsemään alkoholin tilastoimattoman kulutuksen kasvua, jotta alkoholin tuotanto ja myynti eivät siirtyisi muualle eivätkä alkoholiverotulot laskisi Suomessa merkittävästi. Muutosten yhteydessä verotulot supistuivat noin neljänneksellä, ja myös alkoholin kulutus ja alkoholihaitat lisääntyivät (Valtiovarainministeriö 2010).

Kuvio 11 Suomen ja Viron oluen valmisteveron taso 2000-2021, euroa per litra puhdasta alkoholia. Lähde: Riigi Teataja (Viro).

Viron liittyminen EU:hun muutti alkoholimarkkinan luonnetta Suomen näkökulmasta ja muutoksia Suomen alkoholiverotuksessa on sittemmin jouduttu punnitsemaan entistä huolellisemmin rajakaupankäynnin näkökulmasta. Viron alkoholivero-

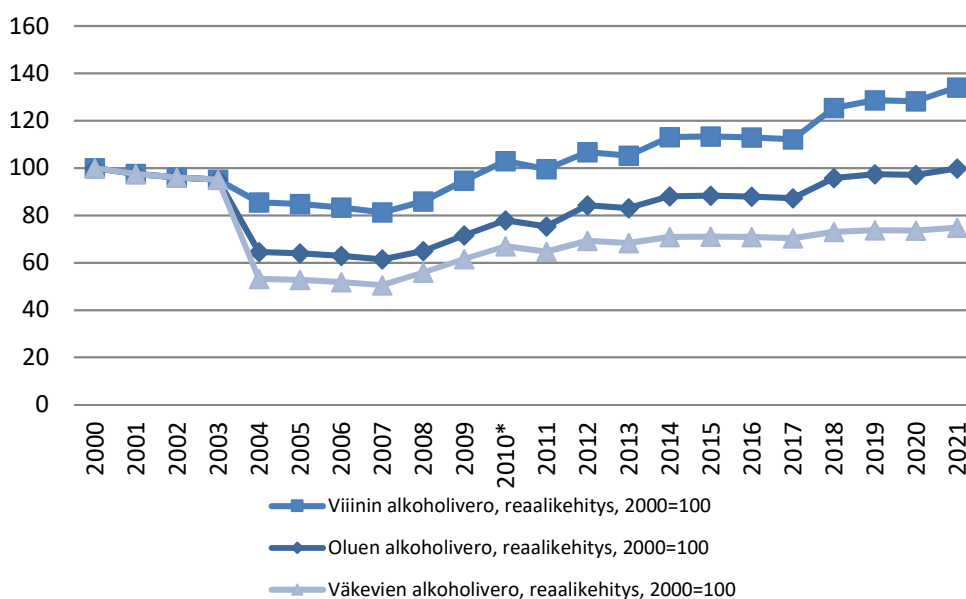
¹⁶ Vähittäismyynnin kokonaishinnan lasku oli keskimäärin 17 prosenttia maaliskuussa 2004. Sen jälkeen vähittäismyyntihintoja laski erityisesti oluen voimakas hintakilpailu.

tasot ovat perinteisesti olleet huomattavasti Suomen tasoa matalammat. Alkoholiverotasoja korotettiin Virossa 2010-luvun aikana useasti ja etenkin vuoden 2017 heinäkuussa, jolloin mietojen juomien verotasoja kiristettiin huomattavasti. Hallituksen esityksen 145/2020 mukaan tämän jälkeen alkoholin matkustajatuonti Latviasta Viroon alkoi kasvaa ja toisaalta rajakauppa Virossa Suomeen alkoi vähetä. Vuonna 2019, eli melko pian vuoden 2017 veronkorotusten jälkeen, Virossa päätettiin madaltaa alkoholiverotasoja vuonna 25 prosentilla oluiden ja etyylialkoholin osalta. Oluen valmisteverotasoja Suomessa ja Virossa verrataan kuviossa 11.

Vuoden 2004 veronalennuksen jälkeen alkoholijuomien valmisteverotasoja on korotettu Suomessa kahdeksan kertaa, joista viimeinen on tullut voimaan vuoden 2021 alussa. Veronkorotuksia on perusteltu fiskaalisilla syillä sekä alkoholinkäytöstä aiheutuvilla kansanterveydellisillä haitoilla. Alkoholiverotaso on *nimellisiä* (euromääriä) ja ne eivät seuraa yleistä kuluttajahintojen kehitystä ilman erillisiä muutoksia verotasiin.

Alkoholiverojen kohdalla onkin merkillepantavaa, että 2000-luvulla eri alkoholijuomien reaaliset verotaso on kehittyneet hyvinkin toisistaan poikkeavalla tavalla. Vuoden 2004 veronalennus alensi reaalisia verotasoja merkittävästi, mikä näkyi erityisesti väkevien juomien reaalisen verotason laskuna. Vuonna 2021 väkevien juomien reaalin verotaso on noin 25 prosenttia alempi kuin vuonna 2000, siinä missä oluen reaalin verotaso on vuoteen 2000 nähden ennallaan. Viinien verotaso puolestaan on noussut reaalisesti selvästi yli vuoden 2000 tason, koko tarkastelujaksolla noin 35 prosenttia. Reaalisia verotasoja tarkastellaan kuviossa 12.

Kuvio 12 Alkoholijuomien valmisteverotasojen reaalikehitys 2000–2021, indeksi 2000=100.

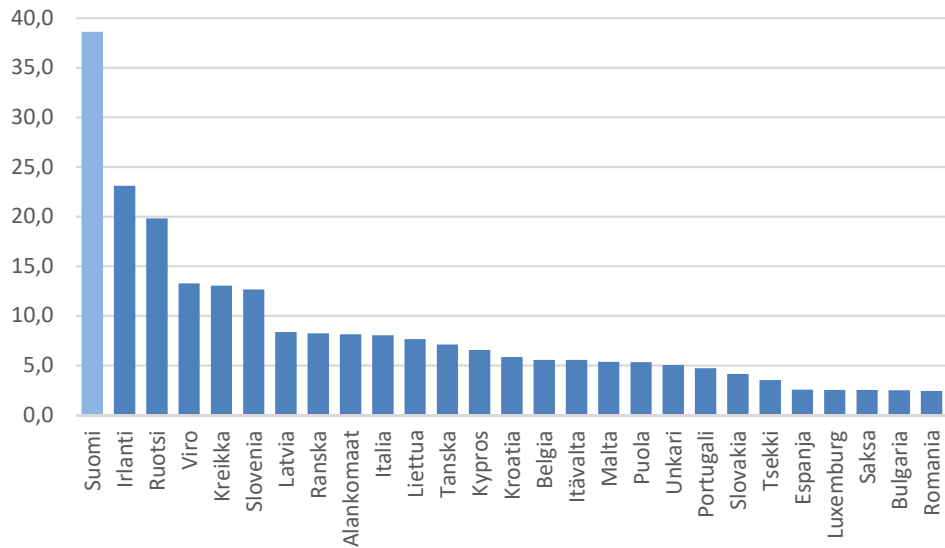

* Kuviossa on huomioitu tilanne vuosittain 1. tammikuuta. 1.10.2009 voimaan tullut alkoholiveron korotus näkyy kuviossa näin ollen vuoden 2010 luvussa.

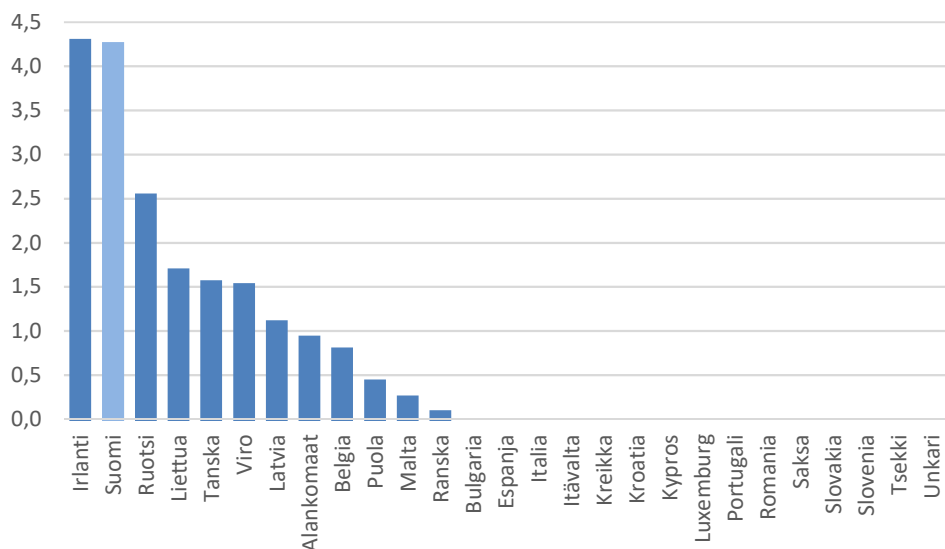
** Vuoden 2021 inflaatioennuste 1,4 % (VM, Taloudellinen katsaus – Kevät 2021)

Suomea voidaan luonnehtia kireän alkoholiverotuksen maaksi. Suomi on EU-maiden ankarin oluen ja etyylialkoholin verottaja, ja myös viinin verotuksen kireys on EU-maiden kärkipäätä. Oluen, viinin ja väkevien alkoholijuomien valmisteverotaset EU-maissa esitetään kuvioissa 13-15 sekä liitteessä 5.

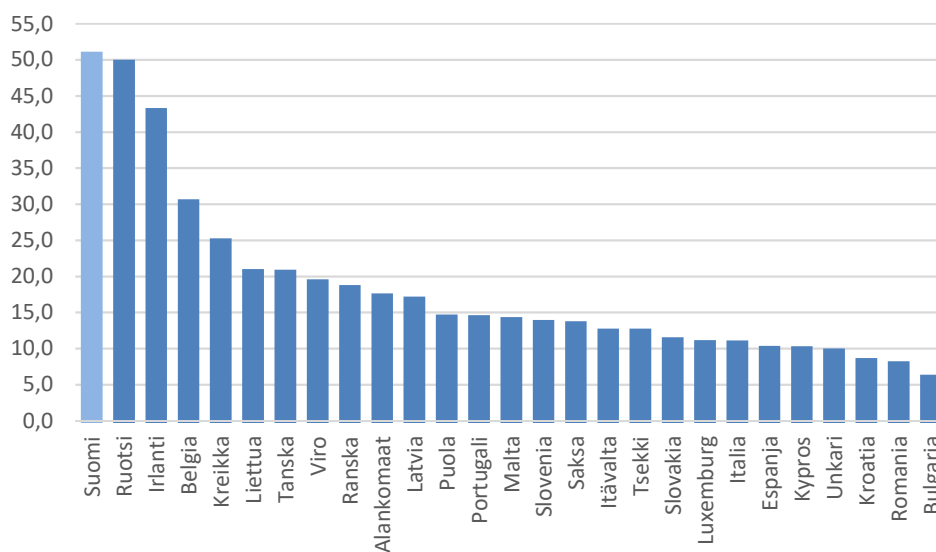
Kuvio 13 Oluen valmisteverotaset EU-maissa 1.1.2021, euroa per litra puhdasta alkoholia. Lähde: TEDB-tietokanta (2021).

Kuvio 14 Viinin valmisteverotaset EU-maissa 1.1.2021, euroa per litra valmistuotetta (11 %). Lähde: TEDB-tietokanta (2021).

Kuvio 15 Etyylialkoholin valmisteverotasot EU-maissa 1.1.2021, euroa per litra puhdasta alkoholia. Lähde: TEDB-tietokanta (2021).

Alkoholiverotus on ollut perinteisesti harmonisoinnin kannalta ongelmallinen valmistevero, sillä jäsenmaiden verojärjestelmät ja verotasot poikkeavat jo alun perin paljon toisistaan. Pohjoismaissa ja Britteinsaarilla alkoholia on verotettu kireästi, mutta perinteisissä viinintuottajamaissa alkoholiverotus on huomattavasti keveämpää. Viiniä pidetään näissä maissa eräänlaisena perushyödykkeenä, joka on rinnastettavissa pikemminkin elintarvikkeisiin kuin muihin alkoholijuomiin. EU:ssa viinille ei ole vähimmäisverotaso, ja noin puolet EU-maista eivät ole asettaneet viinille valmisteveroa. Lisäksi Portugalissa ja Luxemburgissa (<13 % alkoholia) viiniin sovelletaan alennettua arvonlisäverokantaa (OECD 2020). Muutamat EU-maat verottavat kireämmin kuohuviinejä tavallisiin viineihin nähden. Valmisteverotasot on esitetty euromääräisenä niidenkin maiden osalta, joissa valuutta on jokin muu kuin euro, minkä vuoksi valuuttakurssilla on merkityksensä euroa käyttämättömien maiden verotusoon.

4.3 Tupakkaverotusta kiristetty tasaisesti vähän kerrallaan

Tupakkaveroa kerätään eri tupakkavalmisteista. Yhteisötasolla on määritelty yksityiskohtaisesti tupakan valmisteverotuksen piiriin kuuluvat tupakkavalmisteet eli tupakkaveron veropohja ja siihen sovellettavat minimiverokannat. Verotettavia tupakkatuotteita ovat savukkeet, sikarit, pikkusikarit, hienoksi leikattu tupakka sekä muu piippu- ja savuketupakka. Näiden lisäksi myös muista tupakkaa sisältävistä tuotteista ja tupakkavalmisteisiin rinnastettavista tuotteista, kuten savukepaperista, kannetaan Suomessa tupakkaveroa kansallisten sääntöjen mukaan. Vuoden 2017 tammikuusta alkaen myös sähkösavukeneesteistä (sähkökupakka) on kannettu valmisteveroa. Tupakkaveron tuotosta valtaosa kertyy savukkeista, vuonna 2018 lähes 90 prosenttia HE 25/2019:n mukaan.

Suomi on korottanut tupakkaveroja vuodesta 2009 lähtien joka vuosi, pois lukien vuodet 2011 ja 2013. Vuoden 2016 tammikuusta lähtien verotason korotuksia on tehty

puolen vuoden välein. Vaalikaudelle 2019-2023 hallitusohjelman mukaisesta 200 miljoonan euron verotuoton lisäykseen tähtävistä veronkorotuksista on toteutettu puolet heinäkuuhun 2021 mennessä.

EU:n tupakkadirektiivin (2011/64/EU) mukaan savukkeista tulee EU:ssa periä tuoteyksikkökohtainen erityisvalmistevero, vähittäismyyntihintaan perustuva suhteellinen valmistevero ja arvonlisävero. Yksikkö- ja arvoperusteisen tupakkaveron yhteisvaikutuksen tulee olla vähintään 60 % savukkeiden vähittäismyyntihinnan painotetusta keskiarvosta, mutta kuitenkin vähintään 90 euroa tuhatta savuketta kohden. Mikäli veron määrä on kuitenkin yli 115 euroa, 60 prosentin ehdon ei tarvitse täyttyä. Jäsenvaltiot voivat säätää savukkeille vähimmäisveron, jos se ei estä tupakkaverodirektiivissä säädetyn rakenteen noudattamista. Tällä voidaan estää halpojen tupakkatuotteiden tuloa markkinoille.

Valmisteverotasot Suomessa ovat tavallisesti nimellisiä, eli euromääräisiä yksikköä kohden, eivätkä ne täten muutu kuluttajahintojen tahdissa ilman eri päätöksiä. Poikkeuksen tähän tekee tupakan arvoperusteinen vero, joka luo tupakan valmisteverotukseen kuluttajahinnan muutoksiin reagoivan mekanismin. Tämä ei tosin päde silloin, kun tupakkatuotteeseen sovelletaan vähimmäisveroa. Arvonlisävero kuitenkin reagoi tupakan myyntihinnan muutoksiin kaikissa tapauksissa.

Suomessa savukkeiden arvoperusteinen valmistevero on 52 prosenttia savukkeiden vähittäismyyntihinnasta ja se on säilynyt muuttumattomana vuodesta 2009. Sen lisäksi savukkeista maksetaan valmisteverona yksikköveroa, jonka suuruus on tammikuusta 2021 eteenpäin tuhatta savuketta kohti 76,25 euroa ja heinäkuusta 2021 vastaavasti 79,50 euroa.¹⁷ Savukkeita ja savukkeiksi käärittävää hienoksi leikattua tupakkaa koskee lisäksi vähimmäisverosäädös, jonka mukaan näiden tuotteiden tupakkaveron on oltava aina vähintään laissa säädetyn yksikköveron suuruinen. Savukkeiden vähimmäisvero on ollut tammikuusta 2021 lähtien Suomessa 302,25 euroa tuhatta savuketta kohden (heinäkuusta 2021 lähtien 312,00 euroa). Valmisteveron lisäksi tupakkatuotteisiin sovelletaan myös 24 prosentin suuruista arvonlisäveroa.

Tupakkatuotteiden valmisteveroja on korotettu kansainvälisestä finanssikriisin jälkeästä useasti. Veronkiristysten perusteet ovat olleet yhtäältä fiskaalisia, mutta niillä on tavoiteltu myös terveystaloudellisia vaikutuksia vähentyvän tupakankulutuksen myötä. Valtion talousarvioesityksen mukaan tupakkaveron verotuotto arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 1,1 miljardia euroa.

Hallituksen esityksen 110/2017 mukaan vuonna 2016 savukkeiden kokonaiskulutuksesta noin 14-16 prosenttia arvioitiin olevan niin kutsuttua tilastoimatonta kulutusta, joka pitää sisällään tupakan matkustajatuonnin ja muuta verotuksen ulkopuolelle jäävää tuontia, kuten salakuljetusta. Hallituksen esityksessä 25/2019 puolestaan arvioidaan tilastoimattoman kulutuksen olleen 11-13 prosenttia kokonaiskulutuksesta vuonna 2018. Kuten alkoholiverojenkin kohdalla, tupakkaveron korotuksia on pyritty

¹⁷ Sikareiden ja pikkusikareiden, piippu- ja savuketupakan, savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan, savukepaperin ja muun tupakkaa sisältävän tuotteen verotaulukot löytyvät liitteestä 6.

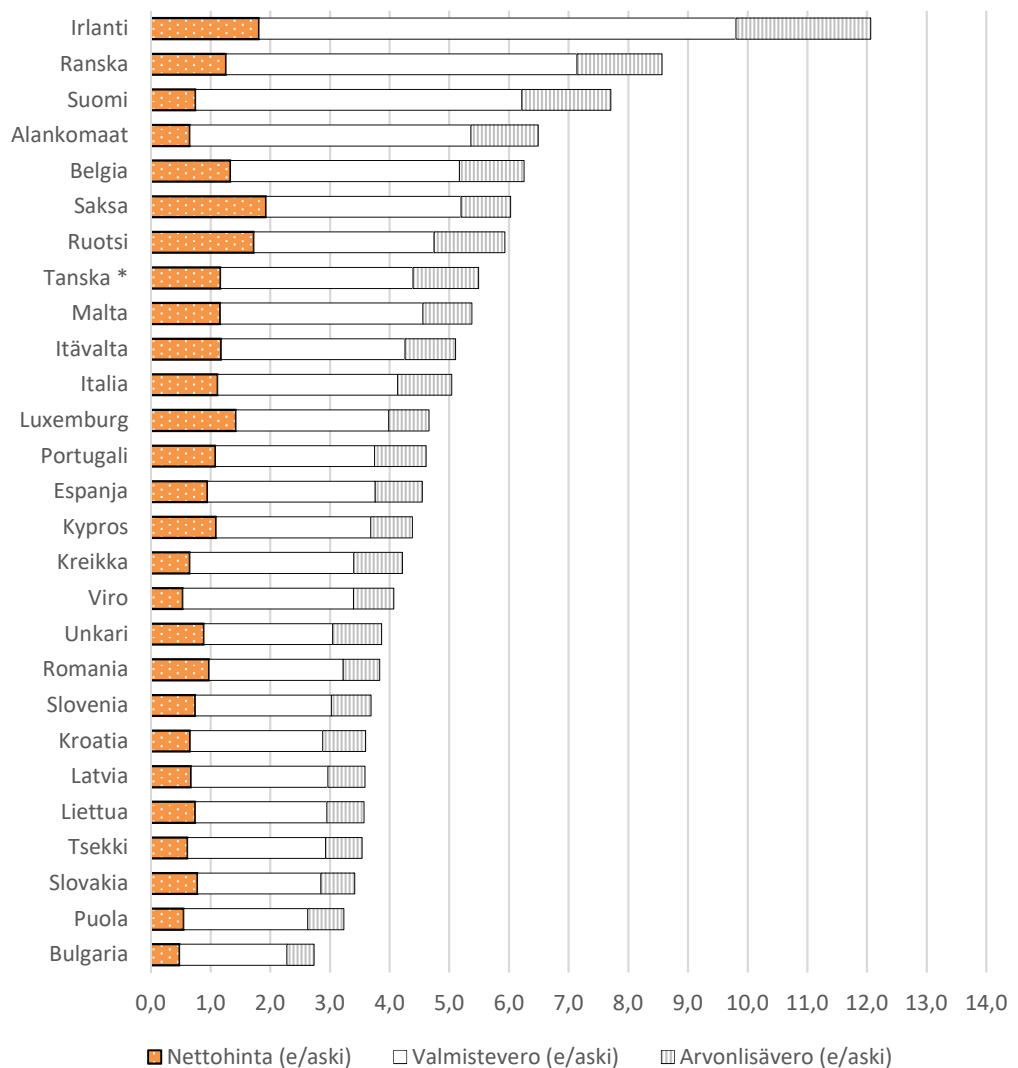
tekemään matkustaja- ja harmaatuonnin kasvun välttämiseksi pienin kertakorotuksin. Suuret kertakorotukset johtivat esimerkiksi Ruotsissa 1990-luvun lopulla matkustajatuonnin ja laittomien markkinoiden huomattavaan kasvuun ja verotuottojen laskuun. Tilanteen korjaaminen oli veronalennuksista huolimatta hidasta, koska jo syntyneiden laittomien hankintakanavien poistaminen oli vaikeaa (Valtiovarainministeriö 2010).

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä valtiovarainministeriön matkustajatuontiseurattatutkimuksen mukaan savukkeiden matkustajatuonti vähentyi vuonna 2020 noin 58 prosenttia vuotta aiempaan nähden, mikä oli suurelta osin seurausta koronapandemian aiheuttamasta matkustuksen vähenemisestä. Matkustajatuonti on kuitenkin vähentynyt huomattavasti, sillä vuonna 2008 savukkeita tuotiin yhteensä runsaat 800 miljoonaa kappaletta, kun vuonna 2020 määrä oli pienentynyt 167 miljoonaan savukkeeseen. 53 prosenttia puolet savukkeiden matkustajatuonnista oli peräisin laivan myymälästä. (Valtiovarainministeriö 2021)

Tupakan verottajana Suomi on EU:n yksi kireimmistä (Kuvio ja liite 8). Matalimpia tupakan valmisteverotasoja sovelletaan EU:ssa pääasiassa maissa, jotka ovat liittyneet EU:hun 2000-luvulla, eli pääosin Itä-Euroopassa. Myös tupakan nettohinta askia kohden (= myyntihinta - verot) on kyseisissä maissa euromääräisesti verrattain pieni. Korkeimpia valmisteveroja kerätään Irlannissa, Ranskassa ja Suomessa. Samoissa maissa myös tupakan myyntihinnat ovat korkeimmillaan: Irlannissa 20 savukkeen kokoisen askin hinta on noin 12,1 euroa. Tupakan hintaan vaikuttaa myös maiden arvonlisäverokannat. Tupakkaan sovelletaan kaikissa EU-maissa yleistä arvonlisäverokantaa ja kantojen veroprosentit vaihtelevat 17-27 prosentin välillä. Suomen ja muiden EU-maiden savukkeiden valmisteverotaso esitetään tarkemmin liitteessä 7.

Harmonisoinnista huolimatta tupakkaverotuksen kireys vaihtelee EU-maiden välillä huomattavasti. Monet jäsenvaltiot soveltavat tupakkaverotuksessaan huomattavasti EU:n asettamia vähimmäismääriä korkeampia verotasoja etenkin vanhoissa EU-maissa. Kuviossa 16 on esitetty tupakka-askillisen (20 savuketta) hintaa ja veroja eri EU-maissa 7/2020. Kuviossa näkyvät hintatiedot perustuvat painotettuihin keskihintoihin vuodelta 2019 ja verotasoihin heinäkuussa 2020. Tupakan vähittäismyyntihinnan asettaa Suomessa tupakan valmistaja tai maahantuojaja. Maittaiset tiedot tupakka-askin hinnan muodostumisesta ovat liitteessä 8.

Kuvio 16 Keskihintaisen 20 savukkeen askin hinnan muodostuminen eri EU-maissa 1.7.2020 (Tanskan tiedot vuodelta 2019). TEDB-tietokanta (2021).

4.4 Energiaverot kertyvät polttoaineista ja sähköstä

Suomessa kannetaan energiaveroja nestemäisistä polttoaineista, sähköstä sekä eräistä muista polttoaineista. Nestemäisistä polttoaineista merkittävimpiin lukeutuvat muun muassa bensiini, diesel sekä niitä korvaavat biopolttoaineet ja kevyt sekä raskas polttoöljy. Muita kuin nestemäisiä polttoaineita ovat muun muassa kivihiili, maakaasu, nestekaasu sekä turve.

Vuonna 2019 energiaverojen tuotto oli Talousarvioesityksen 2021 mukaan noin 4,6 miljardia euroa. Yli puolet kokonaiskertymästä muodostui bensiinistä (1,3 miljardia) sekä dieselistä (1,4 miljardia) niitä korvaavine biopolttoaineineen. Sähkön verotuotto oli samaan aikaan noin 1,2 miljardia euroa ja muiden energiatuotteiden verot yhteensä 0,8 miljardia euroa. Luvut eivät pidä sisällään energiaintensiivisten yritysten

veronpalautusta eikä maatalouden energiaveronpalautusta. Vuonna 2019 energiain-
tensiivisten yritysten veronpalautuksia maksettiin 228 miljoonaa euroa ja maatalou-
den energiaveronpalautusta 43 miljoonaa euroa; valtaosa palautuksien yhteismäärästä
tehtiin sähköstä (Valtiovarainministeriö 2020).

Energiaverojen verotasot esitetään liitteessä 9. Sähkön verotus on jaettu kahteen luok-
kaan: I-luokkaan kuuluvat kotitaloudet, julkinen sektori, maataloussektori sekä palve-
lutoiminnot; II-luokkaan kaivannaistoiminta, teollisuus, kasvihuoneet sekä konesalit.
Maataloudelle kuitenkin palautetaan maksamastaan sähköverosta sähköveroluokkien
I ja II välinen erotus energiaveron palautuksena.

Varmuusvarastoinnista ja muusta huoltovarmuuden turvaamisesta valtiolle aiheutu-
vien menojen rahoittamiseksi on nestemäisistä polttoaineista, sähköstä, kivihiilestä ja
maakaasusta lisäksi suoritettava huoltovarmuusmaksua. Huoltovarmuusmaksua ei
makseta turpeesta eikä palmuöljystä. Huoltovarmuusmaksut eivät kerry valtion bud-
jettiin, vaan ne tuloutetaan huoltovarmuusrahastoon.

Energian verotus on osittain harmonisoitu Euroopan unionin tasolla. Vuoden 2004
alussa voimaan tullut energiaverodirektiivi (2003/96/EY) laajensi energiaverojen vero-
pohjaa koskemaan lähes kaikkia energiatuotteita ja sähköä sekä asetti niille tarkistetut
minimiverokannat. Energiaverodirektiivin ohella EU:n laatudirektiivi (98/70/EY) sää-
telee liikennepolttoaineiden ympäristöperusteisia vähimmäislaatuvaatimuksia.

Liikenne- ja lämmityspolttoaineista valmisteverona kannetaan Suomessa sekä energia-
sisältö- että hiilidioksidiveroa, jotka ottavat nimensä mukaisesti huomioon erot poltto-
aineiden energiasisällön ja hiilidioksidipäästöissä. Näiden ohella energiatuotteista
kannetaan pientä huoltovarmuusmaksua. Energiasisältövero perustuu polttoaineen
tunnettuun lämpöarvoon ja hiilidioksidivero poltosta sekä tuotannosta ja kuljetuksesta
syntyvään hiilidioksidin ominaispäästöön, niin kutsuttuun elinkaari- ja hiilidioksidin
päästöön. Hiilidioksidiverossa otetaan huomioon biopolttoaineilla saavutettavat hiilidioksidin vähe-
nemät suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Energiaveromallin liikennepolttoaineiden
energiasisältöveron peruste on 1,681 senttiä/MJ ja hiilidioksidiveron 77 euroa/CO₂-
ekvivalenttitonni. Lämmityspolttoaineilla energiasisältöveron peruste on 10,33 eu-
roa/MWh (noin 0,287 senttiä/MJ) ja hiilidioksidiveron 53 euroa/CO₂-ekvivalentti-
tonni. Merkittävä osa polttoaineiden kulutuksesta on kuitenkin verotonta, merkittä-
vimmitä osin sähköntuotannon polttoaineiden sekä eräiden teollisuuden prosessien
käytettävien polttoaineiden verottomuuden vuoksi, minkä lisäksi liikenteen osalta il-
mailun ja ei-huvikäyttöisen laivaliikenteen polttoaineet puuttuvat energiaveropoh-
jasta. (Valtiovarainministeriö 2020)

Liikennepolttoaineiden verotuksessa dieselöljylle ja sitä korvaavia polttoaineita koskee
energiasisältöveron alennus, jonka suuruus on noin 0,0072 euroa megajoulelta. Perus-
laatuiselle dieselöljylle (nestemäisten polttoaineiden verotaulukon tuoteryhmä 50) se
merkitsee 25,95 sentin alennusta litrakohtaiseen veroon. Alennuksella on haluttu tu-
kea muun muassa kuorma- ja linja-autoliikennettä. Hallituksen esityksen 66/2019 mu-
kaan kuorma-autoliikenteen osuus dieselpolttoaineen kulutuksesta on noin puolet,

linja-autoliikenteen noin kymmenes, pakettiautoliikenteen niin ikään noin kymmenes ja henkilöautoliikenteen noin kolmannes.

Koska dieselpolttoaine on energiasältöveron alennuksen vuoksi kevyemmin verotettua kuin sen energiaveromallin mukaan tulisi olla ja koska alennuksen tavoitteena ei ole tukea henkilöautoliikennettä, dieselkäyttöisistä henkilöautoista kannetaan ajoneuvoveron käyttövoimaveroa. Energiaverojärjestelmälle luonteenmukaisesti käyttövoimaveroa sovelletaan dieselautojen lisäksi samassa mielessä myös muihin henkilöautoihin, joiden käyttövoimana toimii jokin bensiiniä kevyemmällä kriteereillä verotettu käyttövoima. Näihin lukeutuvat esimerkiksi sähkö ja kaasu sekä bensiinillä toimivat hybridautot. Koska käyttövoimavero on osa ajoneuvoveron kertymää, henkilöautojen käyttövoimavero ei lukeudu energiaverokertymään, vaikka käytännössä sen tarkoitus onkin täydentää verovajetta, joka syntyy bensiiniä lievemmin verotetusta käyttövoimasta.

Pakettiautojen käyttövoimavero on henkilöautoja alempi, sillä kyseisellä verolla ei ole verotusta tasaavaa tavoitetta kuin henkilöautoilla. Kuorma-autojen käyttövoimaveroilla puolestaan pannaan täytäntöön EU:n lainsäädännössä edellytetty raskaiden ajoneuvojen vuotuinen vero.

Terveydelle haitallisia lähipäästöjä vähentävälle parafiiniselle dieselöljylle, on säädetty energiasältöverosta tehtävä laaturporrastus. Alennus otettiin käyttöön vuonna 2012, jolloin sen suuruus oli 5 senttiä litraa kohden. Samalla myös etanolidieselin energiasältöveron alennus, jonka suuruus oli 4 senttiä litraa kohden. Syksyllä 2019 hallitus päätti budjettiriihen yhteydessä parafiinisen dieselin laaturporrastuksen poistosta. Veronalennus päätettiin lopulta poistaa asteittain niin, että vuoden 2021 alussa parafiinisen dieselöljyn energiasältöveron alennuksesta leikattiin 1 sentti, vuonna 2022 veronalennuksesta leikataan 2 senttiä ja vuonna 2023 veronalennus poistuu kokonaan. Etanolidieselin laaturporrastus poistettiin kerralla vuoden 2021 alussa. Hallituksen esityksen 144/2019 mukaan parafiinisten dieseltuotteiden osuus kaikesta dieselin käytöstä oli vielä vuonna 2012 noin 8 prosenttia, siinä missä vuonna 2019 vastaava osuus oli noussut peräti 77 prosenttiin. Valtaosa kulutetusta parafiinisestä dieselistä on fossiilista: vuonna 2019 kyseinen osuus oli yli 84 prosenttia.

Biopolttoaineiden käyttöä edistetään Suomessa jakeluelvoitteilla. Vuonna 2021 kuluksen luovutettujen liikennepolttoaineiden energiasällöstä 18 prosenttia on oltava peräisin biopolttoaineista. Liikennepolttoaineiden jakeluelvoite kasvaa vuosittain ja vuodesta 2029 eteenpäin velvoite on 30 prosenttia. Tämän rinnalla kevyen polttoöljyn jakelijoita koskee biopolttoöljyn jakeluelvoite. Lämmitykseen, työkoneluihin ja kiinteästi asennettuihin moottoreihin tarkoitetun polttoöljyn energiasällöstä tulee olla peräisin biopolttoöljystä vähintään 3 prosenttia vuonna 2021. Velvoite kasvaa prosenttiyksikön vuodessa aina 10 prosenttiin asti vuoteen 2028 mennessä.

Liikennepolttoaineiden tapaan myös lämmitys- ja työkonepolttoaineet kuuluvat pääasiassa energiaveromallin piiriin. Turpeen ja mäntyöljyn ja verotus ei perustu ympäristöperusteiseen veromalliin. Turpeesta kerätään vuonna 2021 veroa 5,7 euroa/MWh,

kun energiaveromallin mukainen verotaso olisi erillislämmöntuotannossa noin 32 euroa/MWh. Lämmitykseen käytetyn mäntyöljyn verotasona sovelletaan samaa verotasoakin raskaalle polttoöljylle, minkä tarkoituksena on ohjata mäntyöljy kemianteollisuuden raaka-aineeksi (Valtiovarainministeriö 2020).

Yhteistuotannossa, eli yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa käytettäville lämmityspolttoaineille sovelletaan alennettua energiasisältöveroa. Alennuksen määrä on 7,63 euroa/MWh.

Fossiilisten polttoaineiden verotasot ovat korkeampia kuin niitä korvaavien biopolttoaineiden verotasot, minkä vuoksi fossiilisten polttoaineiden korvautuminen biopolttoaineilla pienentää energiaverojen valmisteverokertymää. Jakeluvivoitteet ja biopolttoaineiden korkeammat hinnat fossiilisiin polttoaineisiin nähden toisaalta nostavat yhdessä myös polttoainekustannuksia, jolloin sillä on myös korottava vaikutus kulumenoihin.

Ennen vuoden 2011 energiaverouudistusta nestemäisten polttoaineiden valmisteverot kannettiin määrä- eli litrapohjaisena perus- ja lisäverona. Energiaverouudistuksen myötä valmisteverotusta muutettiin siten, että verotuksen painopistettä siirrettiin suotuisammaksi matalahiilidioksidipäästöisille energiamuodoille. Honkatukia ja Tamminen (2013) arvioivat tutkimuksessaan, että energiaverouudistuksen myötä Suomen hiilidioksidipäästöt laskevat vuoteen 2020 mennessä 23,5 prosenttia vuoden 2005 tasosta, siinä missä päästöjen väheneminen ilman verouudistusta jäisi 17,5 prosenttiin. Tutkimuksessa todetaan energiaverouudistuksella olevan keskeinen merkitys Suomen päästötavoitteiden saavuttamisessa.

Energiaverotukseen on tehty lukuisia muutoksia vaalikauden 2019-2023 aikana. Elokuussa 2020 tuli voimaan hallitusohjelmaan kirjattu liikennepolttoaineiden verotusojen nosto, joka toteutettiin sekä energiasisältö- että hiilidioksidiveron perustetta nostamalla. Veronkorotuksen vaikutus verotuottoon on noin 254 miljoonaa euroa. Samassa yhteydessä päivitettiin liikennepolttoaineiden hiilidioksidiveron laskentaperusteita. Muita liikennepolttoaineiden verotukseen tehtyjä muutoksia ovat etanolidieselin laatuporrastuksen poisto 2021 sekä parafiinisen dieselin laatuporrastuksen asteittainen poisto 2021-2023. Muutos liittyy hallitusohjelman kirjaukseen yritystukien 100 miljoonan euron uudelleenkohdentamisesta. Parafiinisen dieselin verotuen vaiheittaisen poiston 2021-2023 on arvioitu kasvattavan verotuloja yhteensä noin 115 miljoonalla eurolla, kun tuki on poistunut kokonaan.

Hallituksen esitys 167/2020 sisälsi useita muutoksia lämmityspolttoaineiden verotukseen. Energiaveromalliin kuuluvien lämmityspolttoaineiden energiasisältöveroa korotettiin 2,7 eurolla/MWh. Turpeen ja mäntyöljyn (jotka eivät lukeudu energiaveromallin piiriin) verotaso korotettiin samalla määrällä sekä yhdistetyn sähkön ja lämmöntuotannon nk. 0,9 -laskentasääntö poistettiin. Energiaverotukseen tehtiin samalla myös muita muutoksia, kun II luokan sähkövero pudotettiin EU:n sallimaan minimiin ja energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalauksesta päätettiin luopua asteittain vuoteen 2025 mennessä.

Vuoden 2021 alussa voimaan tullut lämmityspolttoaineiden veronkorotus kiristi verotusta nettomääräisesti noin 105 miljoonalla eurolla. Kyseisen veronkorotuksen yhteydessä päätetty II luokan sähköveron alennuksen ja energiaveron palautusjärjestelmän vaiheittaisen poiston arvioitiin kuitenkin HE 167/2020:n mukaan pienentävän verotottojen kasvua staattisesti 73 miljoonaa euroa vuonna 2025. Vaikutuksen arvioitiin olevan mahdollisesti tätäkin pienempi, mikäli veromuutokset ohjaavat toimijoita kevyemmin verotettujen energiatuotteiden käyttöön.

Kehysriihessä keväällä 2021 linjattiin, että hallitus antaa syksyllä 2021 esityksen turpeen lattiahintamekanismista. Kehysriihen verolinjauksissa kerrotaan, että lattiahintaperustuu lakiin kirjattavaan päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron yhteenlaskettuun tasoon (e/tCO₂), jonka arvioidaan riittävän turpeen energiakäytön vähintään puolittamiseen vuoteen 2030 mennessä. Taso asetettaisiin asiantuntija-arvioiden perusteella. Vuosittain arvioidaan esimerkiksi veron määrittämishetkeä edeltävän kahden toista kuukauden perusteella päästöoikeuden hinnan keskiarvo, johon lisätään turpeen vero. Mikäli näin määritetyn päästöoikeuden hinnan keskiarvon ja turpeen veron summa olisi pienempi kuin lakiin kirjattu yhteenlaskettu taso, turpeelle määrättäisiin seuraavalle vuodelle erotuksen suuruinen lisävero veroyksiköiksi muutettuna (e/MWh).

Vaalikauden 2015-2019 aikana lämmityspolttoaineisiin tehtyjen veromuutosten vaikutus arvioituna vuositasolla verotuohtoihin yhteenlaskettuna vastaa noin 200 miljoonan euron veronkiristystä. Liikennepolttoaineiden verotasot nousivat samalla ajankaksolla 100 miljoonalla eurolla vuoden 2017 alussa voimaan astuneen korotuksen johdosta. Samalla vaalikaudella kaivostoiminta siirrettiin alemman II-luokan sähköveron ja energiaveroleikkurin piiriin, mikä käytännössä kevensi verotusta 27 miljoonalla eurolla.

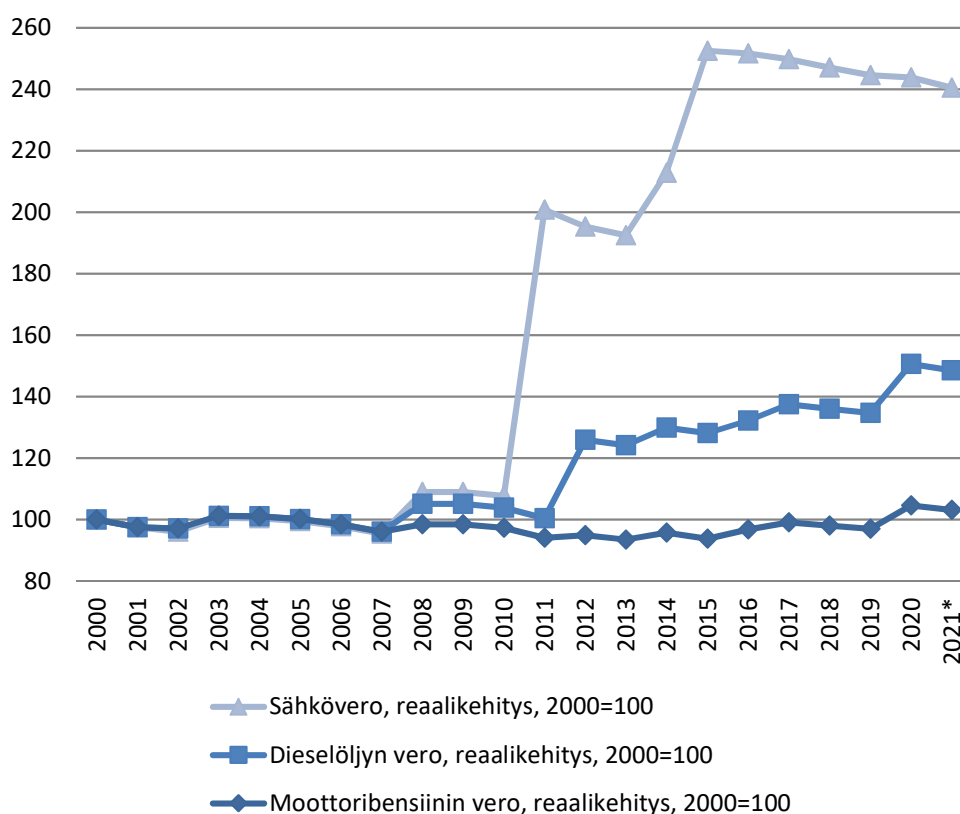
Taulukko 8. Energiaverojen arvioituja verotottoja Talousarvio 2021:ssa (*tähdellä merkityt sisältävät korvaavat biopolttoaineet).

Energiatuote	Tuotto (milj. euroa)
Moottoribensiini*	1 172
Diesel*	1 339
Sähkö	866
Muut	781

Liikennepolttoaineiden useista veronkorotuksista huolimatta moottoribensiinin verotaso ei reaalisesti ole juurikaan muuttunut 2000-luvulla. Liikennepolttoaineiden valmisteverorasitus on toisaalta myös keventynyt biopolttoaineiden jakeluelvoitteiden vuoksi, sillä biopolttoaineiden verotus on fossiilisia polttoaineita kevyempää pienempien hiilidioksidipäästöjen vuoksi. Jakeluelvoitteiden vuoksi yhä suurempi osa kuluutukseen luovutettujen polttoaineiden energiasisällöstä tulee olla peräisin biopolttoaineista, joiden verotasot ovat matalampia kuin moottoribensiinillä ja dieselöljyllä. Energiatuotteiden verotottoja vuonna 2021 saman vuoden valtion talousarvion mukaan on esitetty taulukossa 8 energiatuotteittain.

Koska energiaverojen tasot ovat nimellisiä (euromääräisiä), verotasojen reaaliarvo pienenee kuluttajahintojen noustessa ajan myötä. Mikäli nimellisiin verotasoihin ei tehdä ajan mittaan tarkistuksia ja kuluttajahinnat nousevat, voidaan verotuksen katsoa tältä osin keventyvän. Kuviossa 17 tarkastellaan liikennepolttoaineiden sekä sähkön reaalisia verotasoa vuodesta 2000. Kuviosta voidaan huomata, että liikennepolttoaineiden verotasot eivät ole muuttuneet reaalisesti kovin merkittävästi. Dieselin verotukseen tehtiin vuonna 2012 rakenteellinen muutos, kun verotasoa korotettiin 7,9 senttiä litralta, mikä erottuu kuvassa. Veronkorotuksen yhteydessä henkilö- ja pakettiautojen käyttövoimaveroon tehtiin kompensoivat kevennykset. Kuviota tarkastellessa on myös hyvä huomioida dieselin kohdalla, että 2010-luvun aikana parafiinisten dieseltuotteiden käyttö on kasvanut huomattavasti ja kyseiset tuotteet edustivat valtaosaa verotetun dieselin kulutuksesta vuonna 2019. Kuviossa tarkastellaan peruslaatuisen dieselin reaalista verotasoa, joka on parafiinista dieseliä korkeampi. Polttoaineen jakelijoiden myymissä liikennepolttoaineseoksissa on tyypillisesti mukana myös biopolttoaineita, joiden litrakohtaiset verot ovat fossiilisia polttoaineita alempia.

Kuvio 17 Moottoribensiinin, dieselöljyn ja sähkön verotasojen reaalikehitys 2000–2021, indeksi 2000=100.

* 2021 inflaatioennuste 1,4 %, VM:n taloudellinen katsaus Kevät 2021.

Honkatukian ym. (2020) tutkimuksen kirjallisuuskatsauksessa polttoaineiden veronkorotusten läpimenoasteeseen on huomattu vaikuttavan eri tutkimusten mukaan useita paikallisia tekijöitä, kuten muun muassa kilpailutilanne markkinoilla ja tuottajien öljynjalostamoiden käyttöasteet. On myös havaittu, että veronkorotuksen läpimenoaste on ollut Espanjassa muuta maata pienempi itsehallintoalueen rajamailla, jonka

läheisyydessä toimi toisen itsehallintoalueen alueella oleva huoltoasema. Yhden itsehallintoalueen veronkorotus toisaalta voi antaa tilaa nostaa hintoja toisella itsehallintoalueella, jolloin yhtäällä toteutettu veronkorotus voi vaikuttaa polttoaineen hintoihin toisaalla. Mikäli huoltoasema ei sijainnut lähellä itsehallintoalueen rajaa, veronkorotus on havaittu menneen läpi hintaan lähes 100-prosenttisesti.

Sähkövero on nestemäisten polttoaineiden ohella laajapohjainen ja verotuoitoiltaan merkittävä energian valmistevero. Sähkövero on ollut käytössä Suomessa jo pitkään, mutta se on kuulunut harmonisoinnin piiriin vasta vuoden 2004 alusta. Energiaverotuksen rakenneuudistuksen yhteydessä vuonna 2011 sähkön verotus kiristyi, mutta sähköveron peruseräaatteet eivät juuri muuttuneet. Sähköveroa maksetaan edelleen sähköverkosta kulutukseen luovutetun sähkömäärän perusteella, joten sähkön tuottamiseen käytetyn polttoaineen energiasisältö tai hiilidioksidipäästöt eivät vaikuta sähköveron määrään. Sähkövero on sen vuoksi muusta energiaverotuksesta poikkeava vero, jota voidaan itsenäisesti verrattuna energiaveromallin mukaisiin liikenne- ja lämmityspolttoaineiden verotasoihin. Sähköntuotannossa käytetyt polttoaineet ovat verovapaita, mutta sähköntuotanto kuuluu päästökaupan piiriin.

Sähkövero on porrastettu kahteen eri veroluokkaan niin, että teollisuus, kaivostointiminta, konesalit ja ammattimainen kasvihuoneviljely maksavat kevyempää sähköveroa kuin muut yritykset ja kotitaloudet. Kireämmässä I-veroluokassa valmisteverotaso on 2,253 senttiä kilowattitunnilta. Vuodesta 2021 alkaen II-veroluokan sähkövero laskettiin 0,063 senttiin kilowattituntia kohden. Kumpikin edellä mainittu verotaso sisältää huoltovarmuusmaksun, jonka osuus verosta on 0,013 senttiä kilowattitunnilta. HE 167/2020:n mukaan sähköveron alennuksen seurauksena energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksesta poistui automaattisesti noin kaksi kolmasosaa energiaverointensiivisten yritysten veronpalautuksesta, kun veroa ei palauteta enää sähköstä.

Energiaverodirektiivin mukaan sähkön minimivero on muussa kuin yrityskäytössä 0,1 senttiä kilowattitunnilta ja yrityskäytössä 0,05 senttiä kilowattitunnilta. Sähkön kuluttajahinta Suomessa muodostuu sähkön tukkuhinnasta, siirron ja jakelun kustannuksista, vähittäismyynnin katteesta, sähkön valmisteverosta sekä kotitalouksien osalta myös arvonlisäverosta. Hinta muodostuu siten monien tekijöiden yhteisvaikutuksena, joista keskeisiä ovat tuotantokustannukset, kysyntätekijät, verot ja päästökauppa. Sähkön ja muutaman muun valmisteveronalaisen tuotteen hinnan jakautuminen valmisteveroon, arvonlisäveroon ja nettohintaan (= myyntihinta – verot), on havainnollistettu selvityksen luvussa 4.6.

EU-maat ottivat käyttöön hiilidioksidin päästökaupan vuoden 2005 alusta. Päästökauppa ohjaa tuotantoa kohti ympäristöystävällisempiä ja energiasäästävämpiä tuotantotapoja ja heikentää hiilidioksidipäästökertoimeltaan korkeampien energiatuotteiden kilpailuasemaa. Päästökaupan tarkoituksena pitää teollisuus- ja energiانتuotantolaitosten sekä Euroopan talousalueen sisäisen lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöt päästökauppasektorille asetetun päästökaton rajoissa. Päästökaupan lähtökohdina on vähentää päästöjä siellä, missä se on kustannustehokkainta. Päästökaupan ensimmäinen kausi kattoi vuodet 2005–2007, toinen vuodet 2008–2012, kolmas vuodet 2013–2020 ja kuluva neljäs päästökauppakausi vuodet 2021–2030.

Päästökauppajärjestelmä kattaa yli 40 prosenttia koko EU:n kasvihuonekaasupäästöistä ja Suomessa hieman alle puolet kasvihuonekaasupäästöistä. Päästökauppajärjestelmään kuuluvilla laitoksilla tulee olla toimivaltaisen viranomaisen, Suomessa Energiavirasto, myöntämä kasvihuonekaasujen päästölupa. Yksi päästöoikeus vastaa yhtä hiilidioksiditonnia. (Työ- ja elinkeinoministeriö)

Päästöoikeuksia jaetaan huutokaupalla ja ilmaisjakona. Kuluvalla päästökauppakaudelle 2021-2030 päästöoikeudet lasketaan liikkeelle pääasiassa huutokauppaamalla. Oikeuksia jaetaan edelleen myös ilmaiseksi, mutta kauden edetessä huutokaupan osuus kaikkien päästöoikeuksien jaosta kasvaa. Päästöoikeuksia voi myydä ja ostaa jälkimarkkinoilla ja niiden hinta muodostuu samaan tapaan kuin muidenkin hyödykkeiden hinnat pörssissä. Huutokaupatuista päästöoikeuksista saadut tulot ovat osa verokertymää Tilastokeskuksen ja OECD:n verotilastoissa erän 5220 (Kertaluontoiset verot/Non-recurrent taxes), mutta valtion budjetissa ne ovat osa Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuloja. Talousarvioesityksessä 2021 päästöoikeuksien huutokauppa arvioidaan kerryttävän valtion budjettiin 204 miljoonaa euroa.

Eräitä teollisuuden toimialoja tuetaan päästökaupan kompensatiotuelle. Tukijärjestelmällä korvataan päästökaupan aiheuttamia lisäkustannuksia sähkön hinnassa. Tuki on ollut käytössä määräaikaisena 2017-2021. Talousarvioesityksen 2021 mukaan saman vuoden päästökaupakompensaation määräksi arvioidaan 121 miljoonaa euroa. Kompensaation määrä on puolitoistakertainen vuoteen 2020 arvioon nähden (78 miljoonaa). Menoarvion kasvu on seurausta päästöoikeuksien hinnan muutoksesta. Syksyn 2020 budjettiriihen yhteydessä hallitus päätti, että vuoteen 2021 päättyvän päästökaupakompensaation tilalle valmistellaan uusi teollisuuden sähköistymisen ja uudistumisen tuki.

4.5 Kansalliset valmisteverot

EU:n jäsenmaat voivat periä harmonisoitujen valmisteverojen ohella myös muita valmisteveroja ja maksuja. EU-jäsenyyden myötä kansallisten valmisteverojen lukumäärä vähentyi, sillä tällöin käytöstä poistuivat esimerkiksi sokerivero, ravintorasvavero ja lannoitevero. Suomella on kuitenkin yhä käytössään muutamia kansallisia valmisteveroja, kuten esimerkiksi jätevero, juomapakkausvero sekä virvoitusjuomien valmistevero. Huoltovarmuusmaksu kuuluu kansallisesti säädettäviin valmisteveroihin, mutta se lasketaan mukaan energiaverotasoihin (ks. liite 9).

Suomessa on kannettu jäteveroa vuodesta 1996 lähtien. Jäteveron fiskaalinen merkitys on pienentynyt 2010-luvun aikana huomattavasti ja sen tärkeys kannustimena kaatopaikkajätteen vähentämiseen ja jätteiden uudelleen hyödyntämiseen on vastavuoroisesti korostunut. Alun perin veroa oli maksettava kuntien ylläpitämille yleisille tai niihin rinnastettaville kaatopaikoille toimitettavasta jätteestä. Vuoden 2011 alusta astui voimaan uusi jäteverolaki, joka laajensi jäteveron veropohjan kaikkiin kaatopaikkoihin riippumatta niiden omistussuhteista tai jätteen alkuperästä. Vuodesta 2016 lähtien

jäteveron määrä on ollut 70 euroa jätetonnilta. Veron maksaa kaatopaikan pitäjä. Jäteveron fiskaalinen merkitys on vähentynyt vähenemistään. Valtion tilinpäätöksen mukaan vuonna 2011 jäteveron tuotto oli noin 64 miljoonaa euroa ja vuoden 2021 talousarviossa sen verotuotoksi arvioidaan 8 miljoonaa euroa, vaikka jäteveron tasoa on nostettu vuosien välillä muutamaan otteeseen. Hallituksen esityksessä 35/2015 on todettu, että jäteveron ohjausvaikutus on vaikuttanut toimineen tehokkaasti. Veropohjaa on kuitenkin samaan aikaan pienentänyt myös orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto, jonka vaikutuksen on arvioitu olleen tuntuva vuosien 2015-2017 aikana (Korhonen ym. 2018). Marinin hallitus on linjannut jäteveron korotuksesta osana hallitusohjelman linjauksia.

Kansallisiin valmisteveroihin kuuluu myös virvoitusjuomien valmistevero. Aina vuoteen 2016 valtion budjetissa verotuotto virvoitusjuomista kertyi momentille makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistevero. Vuonna 2017 valmisteverosta makeisten ja jäätelön kohdalla kuitenkin luovuttiin. Myös virvoitusjuomaveron osalta tehtiin pieniä muutoksia vuoden 2017 alusta, kun sen veropohjasta poistettiin maitoa korvaavia kasvipohjaisia juomia ja jääpalat. Lisäksi edellä mainittujen tuotteiden juomapakkausvero poistettiin. Vuodelle 2019 virvoitusjuomaveroon tehtiin 25 miljoonan euron korotus, joka painottui sokeripitoisiin juomiin. Vastaavainen korotus tehtiin myös vuoden 2020 alussa. Valtion talousarvioesityksessä virvoitusjuomaveron tuotoksi vuonna 2021 arvioidaan 182 miljoonaa euroa. Valmisteverotuksen verotusmenettelyiden muutoksen vuoksi verotuotto on 17 miljoonaa euroa pienempi kuin ilman menettelymuutosta. Virvoitusjuomilta peritään valmisteveroa 32 senttiä per litra valmista juomaa tai 13 senttiä alle 0,5 % sokeria sisältävistä juomista.

Kosonen ja Savolainen (2019) ovat tutkineet makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteveron ohjausvaikutusta. Kyseisten tuotteiden valmisteverot mielletään terveysperusteisiksi veroiksi, vaikkakin virallisesti veroa on kerätty fiskaalisiin perustein. Tutkimuksessa kävi ilmi, että makeisten ja jäätelön kohdalla valmisteveron ohjausvaikutus ei ollut tehokas. Vaikka valmisteverot nostivat tuotteiden hintoja, ei hintojen nousu selkeästi aiheuttanut muutoksia makeisten ja jäätelön kulutuksessa. Tutkimuksessa tarkasteltiin myös virvoitusjuomien veronkorotusta, kun vuonna 2014 sokerillisten virvoitusjuomien valmistevero kaksinkertaistui, mutta sokerittomien virvoitusjuomien valmistevero pysyi ennallaan. Muutoksen seurauksena kulutus ohjautui sokeittomiin virvoitusjuomiin, joita verotettiin matalammalla verokannalla. Valmisteveron ohjausvaikutuksen arvioitiin toteutuvan paremmin, kun epäterveelliselle tuotteelle on olemassa samankaltainen terveellisempi vastine, joka voi syrjäyttää epäterveellisen tuotteen kulutusta verotuksen avulla.

Alkoholi- ja virvoitusjuomien, vesien ja eräiden muiden sellaisenaan juotavien juomien pakkauksista kannetaan myös juomapakkausveroa pois lukien pakkaukset, jotka kuuluvat panttiin perustuvaan toimivaan palautusjärjestelmään ja jotka ovat uudelleen käytettävissä. Verovapaita ovat nestepakkaukskartongista valmistetut pakkaukset, kuten maito- ja mehutölkit. Sen sijaan, jos nestepakkaukskartongin sisällä on erillinen muovinen tai muusta materiaalista valmistettu pussi, kuten esimerkiksi hanaviinipakkauksissa, on pakkaus verollinen. Verottomia pakkauksia ovat myös tilavuudeltaan vähintään viiden litran vähittäismyyntipakkaukset sekä juuri ennen myyntiä täytettävät

välittömästi käyttöön tarkoitetut pakkaukset, kuten kertakäyttöiset pahvi- ja muovimukit. Virvoitusjuomaveron alaiset tuotteet on määritelty ja lueteltu tulliverotuksessa käytetyssä tullitariffiluokittelussa (ks. liite 11).

Juomapakkausveron tavoitteena on vähentää ympäristöä kuormittavien kertakäyttöisten juomapakkausten käyttöä. Veronalaisiin pakkauksiin kuuluvat tullitariffin nimikkeeseen 22 kuuluvat juomat, joita ovat muun muassa virvoitusjuomat, alkoholi- ja mallasjuomat, vedet, kahvi- ja teejuomat sekä muut alkoholittomat juomat. Juomapakkausveron määrä on 51 senttiä litralta pakattua tuotetta.

Suomessa kannetaan myös muita kansallisia valmisteveronluonteisia tai vakuutuksen kaltaisia maksuja. Näitä maksetaan tyypillisesti valtion talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin, joista korvataan eräiden yhteiskunnallisten toimintojen piiriin kuuluvat vahingot ja kustannukset. Tällaisia maksuja ovat esimerkiksi energiatuotteista perittävät huoltovarmuusmaksut, joita kannetaan huoltovarmuusrahastoon väestön toimeentulon ja talouselämän turvaamiseksi poikkeusoloissa. Öljysuojarahastoon kerätään öljyn maahantuojilta öljyjättemaksua öljyjätehuollosta aiheutuvien kulujen rahoittamiseksi. Öljysuojamaksua peritään maahantuodusta tai Suomen kautta kuljetetusta öljystä öljyvahingoista ja niiden torjumisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi. Öljysuojamaksun määrä on 0,50 euroa jokaista täyttä öljytonnia kohti ja sen määrä on kaksinkertainen, mikäli öljy on kuljetettu säiliöaluksella, jota ei ole varustettu lastisäiliöosan alueelta kaksoispohjalla.

Marinin hallitusohjelmassa on myös kirjauksia liittyen uusiin kulutusveroihin. Hallitus selvittää edellytyksiä edistää veropoliittisin keinoin kiertotaloutta esimerkiksi laajapohjaisella uusiutumattomista luonnonvaroista tehtyjen pakkausten pakkausverolla, jätteenpolton energia- ja hiilidioksidipäästöön perustuvalla verolla. Lisäksi hallitus on linjannut elintarvikkeiden ja muiden kulutustuotteiden elinkaaripäästöjen arvioinnista kulutusverotuksen suuntaamiseksi ilmasto- ja ympäristövaikutukset huomiovaksi. Hallitus myös selvittää mahdollisuuden ottaa käyttöön kansanterveyttä edistävän veron, joka kohdistuisi esimerkiksi sokeriin. Hallitus vaikuttaa myös EU:ssa siihen, että uudenlaisia terveyttä edistäviä veroja voidaan ottaa käyttöön.

4.6 Tiettyjen palveluiden verot sekä muut toistuvat verot

Tässä luvussa käydään läpi Tilastokeskuksen veroluokituksessa luokkien 5126 (Tiettyjen palveluiden verot) ja 5213 kuuluvia eriä, joita ei ole selvityksen muissa osissa tarkasteltu.

Rahapelitoiminnan voittovarot kuuluvat Tilastokeskuksen luokituksessa erän 512607 alaisuuteen. Rahapelitoiminnan voittovarot koostuvat pääasiassa Veikkaus Oy:n tuotosta, joka puolestaan koostuu Veikkauksen pelikatteesta, josta on vähennetty arpa- ja muu vero ja muut toiminnan kulut. Rahapelitoiminnan tuotto ei kuulu verotuloihin valtion budjetissa. Veikkauksen tuotto ohjataan ministeriöille, minkä seurauksena Veikkauksen tuotto lisää budjetissa ministeriöiden tuloja. Vuonna 2020 rahapelitoiminnan voittovarot muodostivat 746 miljoonan euron erän.

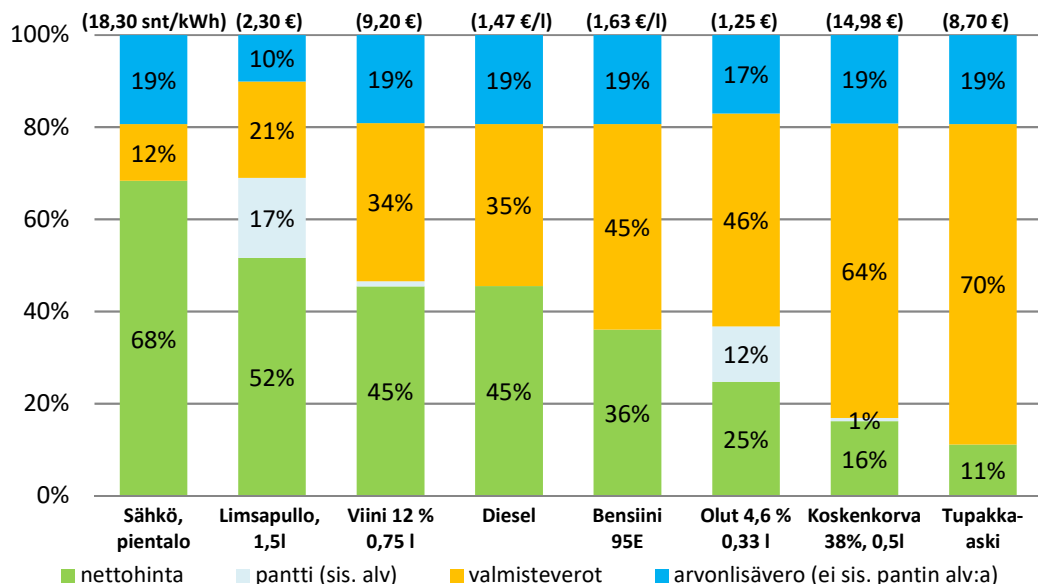
EU-vakaussmaksut kuuluvat Tilastokeskuksen luokituksessa erään 512606. Rahoitusvakaussvirasto kerää suomalaisilta luottolaitoksilta kriisinratkaisurahastoon (Single Resolution Fund, SRF) vakaussmaksuja, jotka perustuvat EU:n kriisinratkaisuasutukseen, vakaussmaksuista tehtyyn valtiosopimukseen sekä niitä täydentävään komission asutukseen. Vuonna 2020 vakaussmaksuja kerättiin 235 miljoonaa euroa. (RVV 2020)

Muihin otsikossa mainittuihin eriin lukeutuvat muun muassa talletussuojamaksut, erilaiset kalastukseen ja metsästyksen liittyvät lupamaksut, kala- ja riistanhoitomaksut, ydinenergialupamaksut sekä palosuojamaksut.

4.7 Esimerkkilaskelmat havainnollistavat valmisteveron määrää

Eri valmisteverojen tasoa voidaan havainnollistaa vertailulla, johon on koottu tyypillisiä valmisteveronalaisia tuotteita Suomessa. Kuviossa 17 esitetään eräiden valmisteveronalaisten tuotteiden hinnan jakautuminen prosentuaalisesti nettohintaan, valmisteveroihin ja arvonlisäveroon vuoden 2021 veroperusteilla ja hintatasolla. Alkoholi- ja virvoitusjuomien hintoihin sisältyy myös pantti. Pantin sisältämä arvonlisävero on sisällytetty pantin arvoon, sillä kuluttaja saa sen kyseisen arvon arvonlisäveroineen takaisin palauttaessaan pullon myymälöiden palautuspisteisiin. Nettohinnalla viitataan tuotteen verottomaan hintaan, jolloin kokonaishinnasta on vähennetty arvonlisävero, valmistevero ja mahdollinen pantti.

Kuvio 18 Esimerkkejä eräiden valmisteverollisten tuotteiden hinnan muodostumisesta 2021, %.

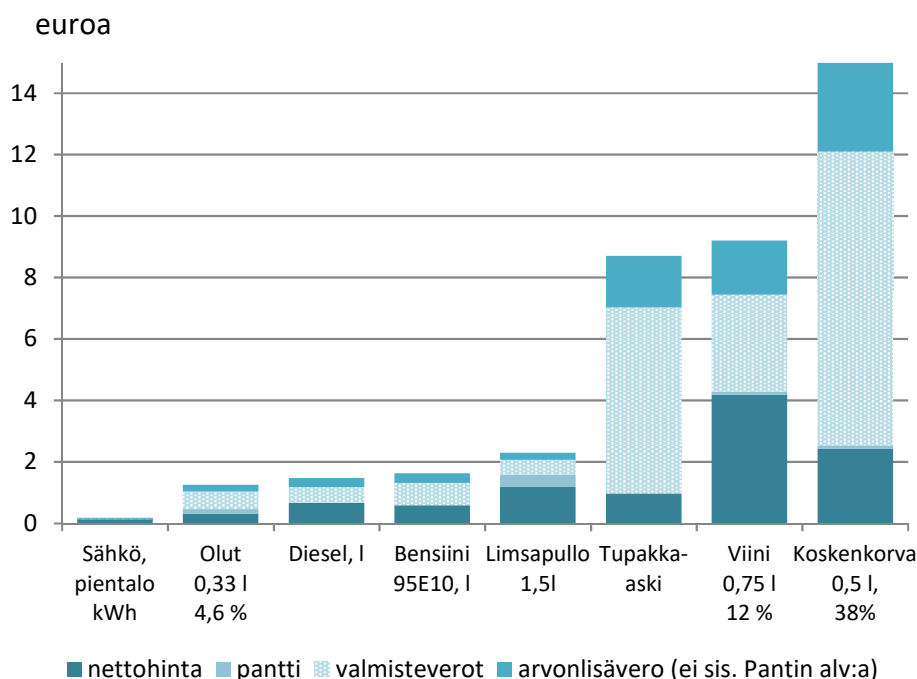
Lähteet: Alko, Polttoaine.net, Tilastokeskus; verotasot 1/2021

Esimerkkituotteiksi on valittu kolme alkoholituotetta, pullo virvoitusjuomaa, tupakka-aski, energiatuotteista litra bensiiniä ja dieselä sekä kilowattitunti pientalosähköä. Tarkempi erittely esimerkeistä on liitteessä 12.

Esimerkkituotteista suhteellisesti eniten valmisteveroa kerätään tupakasta, jonka valmistevero esimerkin myyntihinnasta on 70 %, eli hieman yli kaksi kolmannesta. Arvonlisävero huomioiden verojen osuus on 89 %. Suhteellisesti toiseksi eniten veroa on Koskenkorva-pullossa, 83 prosenttia pullon pantillisesta hinnasta (kun pullopantin sisältämä arvonlisävero luetaan pantin määrään). Valmisteveron määrä Koskenkorva-pullossa perustuu juoman sisältämän alkoholin määrään, joten valmisteveron suhteellinen osuus pullon myyntihinnasta olisi pienempi, mikäli myyntihinta nousisi. Liikennepoltoaineiden hinnoista veroa on sekä dieselin kohdalla hieman yli puolet, siinä missä bensiinin kohdalla veroa on vajaa kaksi kolmannesta. Energiatuotteiden hinnat voivat vaihdella markkinatilanteen mukaan melko paljon, millä on olennainen vaikutus verojen suhteelliseen osuuteen.

Virvoitusjuomat ja kotitaloussähkö ovat esimerkeistä keveimmin verotettuja. Kotitaloussähkön hinnasta verojen osuus on 32 prosenttia, kun puolestaan virvoitusjuomapullossa verot vastaavat noin 38 prosenttia pantittomasta myyntihinnasta. Virvoitusjuoma kuuluu 14 prosentin alennetun arvonlisäverokannan piiriin. Muihin esimerkkituotteisiin sovelletaan yleistä 24 prosentin arvonlisäverokantaa, jonka osuus tuotteen pantittomasta verollisesta (pantittomasta) hinnasta on noin 19,35 %. Kuviossa 19 esitetään valmisteveroesimerkit euromääräisenä.

Kuvio 19 Valmisteveroesimerkkien hinnan muodostuminen 2021, €.

5 AJONEUVOJEN VEROTUS

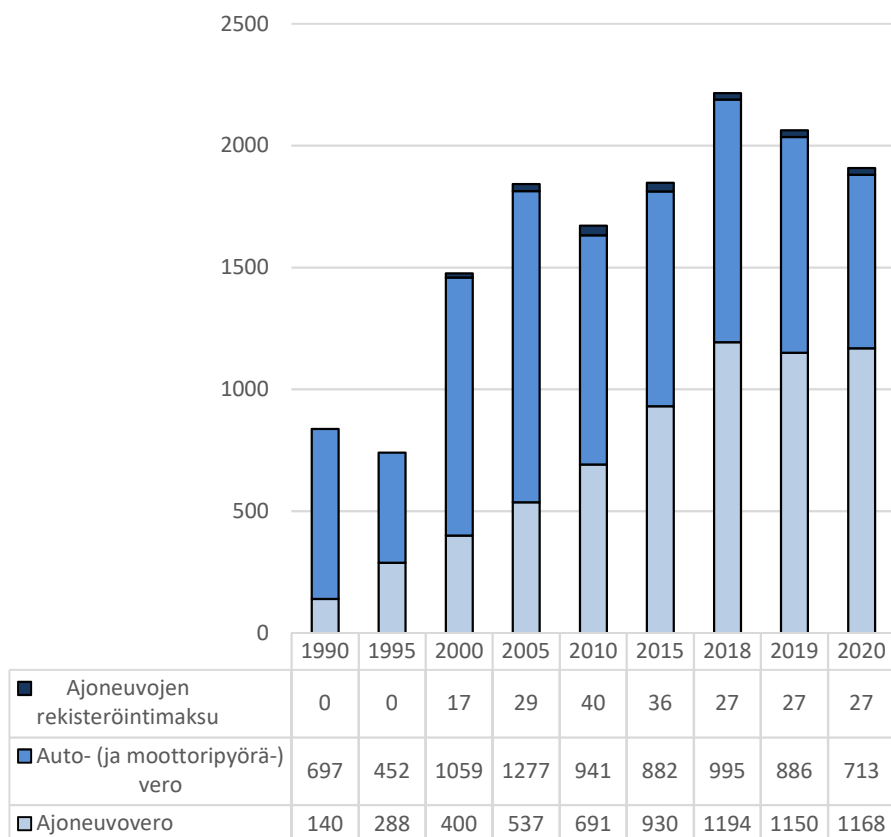
Kansallisiin kulutusveroihin kuuluvat myös ajoneuvoperusteiset verot, jotka voidaan jaotella ajoneuvon hankintaan, omistukseen ja käyttöön liittyviin veroihin. Autovero on ajoneuvon hankintavaiheen vero. Sitä maksetaan sekä uusista että käytettynä maahan tuoduista ajoneuvoista sekä sellaisista ajoneuvoista, joiden rakennetta, käyttötarkoitusta tai omistusta on muutettu niin paljon, että laissa säädetty veronmaksuvelvollisuus täyttyy. Kansantalouden tilinpidon EKT 2010 -uudistuksen myötä ajoneuvojen rekisteröintimaksu muutettiin palvelumaksusta veroksi. Tämä kertaluonteinen maksu maksetaan rekisteröinnin yhteydessä. Ajoneuvon omistusta verotetaan ajoneuvoverolla, kun taas käyttövaiheen veroksi luokitellaan polttoaineverot, joita käsitellään selvityksen luvussa 4.4. Useilla mailla on käytössään lisäksi veronluonteisia tie- ja ruuhkamaksuja, jotka ovat tapoja kerätä varoja julkiselle taloudelle liikenteestä ja samalla keino hillitä ruuhkia. Tilastokeskuksen tilastoluokituksessa ajoneuvoperusteisiin veroihin luetaan autovero, ajoneuvovero (ja entinen moottoriajoneuvovero), mutta liikennepolttoaineiden verot luetaan energiaveroihin. Liikennepolttoaineiden verot ovat kuitenkin osa tieliikenteen verotuksen kokonaisuutta.

Auto- ja ajoneuvoveron suuruus määräytyy tavallisesti auton hiilidioksidipäästöjen perusteella. Syyskuusta 2018 lähtien Euroopan unionissa otettiin käyttöön uusi mittausmenetelmä pakokaasupäästöjen ja polttoaineen kulutuksen mittauksessa: Worldwide harmonised Light-vehicles Test Procedure (WLTP). WLTP syrjäytti aiemmin käytössä olleen New European Driving Cycle –mittaustavan (NEDC) uusien autojen hiilidioksidipäästöjen mittaamisessa. WLTP ja NEDC poikkeavat mittaustapoina toisistaan. WLTP-mittaustavassa autoa kuormitetaan enemmän, minkä vuoksi se antaa autoille keskimäärin suurempia päästölukemia kuin NEDC-mittaustapa. Koska aiemmat ajoneuvo- ja autoverotaulukot on tehty NEDC-taulukoiden päästölukemille, ei WLTP-mittaustavalla mitattujen autojen päästöille voida soveltaa samaa verotaulukkoa. WLTP-päästömittaustavalla testatuille autoille sovelletaan ajoneuvo- että autoverotaulukkoa 1A.

Autoveron tapauksessa uusia WLTP-verotaulukoita sovelletaan vain 1.9.2018 tai sen jälkeen rekisteröityihin tai käyttöön otettaviin uusiin autoihin, joiden päästöt on mitattu uudella WLTP-mittaustavalla.¹⁸ Autoille, joiden hiilidioksidipäästöt on mitattu WLTP-mittauksella, sovelletaan ajoneuvoveron verotaulukkoa 1A. Päästöperusteisten verotaulukoiden rinnalla säilyy verotaulukko 2 niitä vanhoja autoja varten, joiden hiilidioksidipäästöjä ei ole mitattu ja joiden ajoneuvovero määrätään ajoneuvon kokonaisuudessaan mukaan.

¹⁸ Mikäli auto on tilattu ennen muutoksen voimaantuloa 1.9.2018, mutta otettu käyttöön vasta tämän jälkeen, verovelvollinen voi vaatia itselleen sovellettavaksi verotaulukkoa, joka on hänelle edullisempi. WLTP-autoverotaulukkoja tarkennettiin joulukuussa 2018. Tarkennukset tehtiin WLTP-verotaulukoille vuodelle 2019 ja myös vuoden 2018 osalta ajalle 3.12.2018-31.12.2018, sillä mittaustavan muutoksen otettiin nostaneen päästöarvoja jonkin verran enemmän kuin alun perin oltiin ennakoitu.

Kuvio 20 Ajoneuvoperusteisten verojen kertymät eräinä vuosina, miljoonaa euroa. Lähde: Tilastokeskus (2021).

Ajoneuvoperusteiset verot (ajoneuvojen rekisteröintimaksu, autovero ja ajoneuvovero) tuottivat verotuloja Suomessa yhteensä 1,9 miljardia euroa vuonna 2020. Koko summan jakautuminen osiin esitetään kuviossa 20. Autoilun verotus oli Suomessa autoverovoittoista aina vuoteen 2014, minkä jälkeen ajoneuvoveron kertymä on ollut joka vuosi suurempi kuin autoveron. Verokertymien suhteellinen muutos heijastaa sekä Suomen kohdalla tahtoa siirtää verotuksen painopistettä auton hankintavaiheen verotuksesta käyttövaiheen verotukseen.

Vaalikaudella 2019-2023 ei ole tehty auto- tai ajoneuvoveron keskeisiin veroperusteisiin. Autoiluun liittyvät veromuutokset ovat koskeneet liikennepolttoaineiden verotusta (luku 4.4) sekä tuloverotuksessa liikenteen työsuhde-etujen verouudistuksilla. Marinin hallitusohjelmaan lukeutuu kirjaus, jonka perusteella hallituskaudella säädetään laki, joka mahdollistaa kaupunkiseutujen liikenteen hallintaan tähtäävien ruuhkamaksujen käyttöönoton.

Sen sijaan vaalikaudella 2015-2019 autoveroa kevennettiin asteittain 2016-2019 kunkin vuonna. Muutoksen arvioitiin vaikuttavan verotuottoon vähentävästi 213 miljoonalla eurolla, minkä lisäksi uusien autojen keskimääräisen hiilidioksidipäästön arvioitiin alenevan noin kymmenellä grammalla. Sipilän hallituskauden alussa ajoneuvoveroa kiristettiin ensin korottamalla ajoneuvoveron perusveroa kaikilta autoilta 36,50 eurolla per vuosi, minkä arvioitiin kasvattavan (staattisesti) verotuottoa 102 miljoonalla

eurolla. Myöhemmin samalla vaalikaudella ajoneuvoveron perusveroa kuitenkin kevennettiin 50 miljoonalla eurolla alkaen vuoden 2020 veropäiviltä. Veronkevennys painottui pienipäästöisiin autoihin ja suurin veronkevennys kohdistui nollapäästöisille täyssähköautoille. Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa linjattiin vene- ja moottori- pyöräveron asettamisesta, josta lopulta kuitenkin luovuttiin.

5.1 Autovero

Autovero on ajoneuvon arvoon perustuva kertaluonteinen vero, jota maksetaan henkilö- ja pakettiautoista, moottoripyöristä sekä eräistä muista ajoneuvoista, jotka merkitään ensimmäisen kerran Suomen ajoneuvorekisteriin. EU:n ulkopuolelta tuotavista ajoneuvoista kannetaan lisäksi tulli ja maahantuonnin arvonlisävero. Autovero on luonteeltaan päästöperusteinen ja auton autoveroprosentti kasvaa auton hiilidioksidipäästöjen tai auton kokonaismassan perusteella. Autoveron määrään vaikuttaa olennaisesti myös kyseessä olevan auton yleinen vähittäismyyntihinta. Autoveron tuotto vuoden 2021 talousarviossa on 795 miljoonaa euroa.

Autoveroa on kannettu Suomessa vuodesta 1958 lähtien. Euroopassa ajoneuvon hankintaan perustuvat erityisverot ovat melko yleisiä, mutta niiden määräytymisperusteet ja taso vaihtelevat. Esimerkiksi OECD-maissa on hyvin yleistä, että teknisten ominaisuuksien ohella veron määrä on kytköksissä ajoneuvon arvoon. Tavallista on myös, että autoveroon vaikuttavat ympäristöominaisuudet, kuten auton hiilidioksidipäästö-taso tai polttoaineenkulutus. Joissakin maissa vero perustuu pelkästään ajoneuvon tekniisiin ominaisuuksiin. Monilla mailla on myös verokannustimia ladattavien sähköautojen hankintaan. (OECD 2020.)

Suomi on tavoitellut hiilidioksidipäästöjen vähentämistä verottamalla raskaspäästöisiä autoja vähäpäästöisiä kireimmin. Sipilän hallitus päätti vuoden 2015 lopulla autoveron vuosittaisista kevennyksistä autoille, joiden CO₂-päästöt ovat alle 140 grammaa kilometriä kohden (NEDC-mittaustavalla mitattuna). Tämän päästörajan ylittäviltä autoilta autoveroprosentit jätettiin ennalleen. Veroprosentteja alennettiin 2016-2019 asteittain joka vuosi painottaen nolla- ja vähäpäästöisiä autoja. Lisäksi vaalikauden aikana päätettiin taksien autoverotuen asteittaisesta poistosta, jonka verovaikutus on noin 12 miljoonaa euroa. Autoverolla on ollut merkittävä vaikutus vähäpäästöisten henkilöautojen hankintaan ohjaamisessa (HE 33/2015.).

Uuden auton autoveron määrä lasketaan prosenttiosuutena ajoneuvon verotusarvosta, eli yleisestä verollisesta vähittäismyyntiarvosta, joka sisältää kaikki ajoneuvon hintaan sisältyvät verot. Yleisellä vähittäismyyntiarvolla tarkoitetaan hintaa, joka samanlaisesta ajoneuvosta olisi yleisesti saatavissa myytäessä se verollisena Suomen markkinoilla kuluttajan asemassa olevalle ostajalle sinä ajankohtana, jona veron suorittamisvelvollisuus syntyi. Yleiseen vähittäismyyntiarvoon lisätään arvonlisäverollinen lisävarusteiden hinta. Uusien autojen kohdalla laskennallista tavanomaista alennusta vastaa 5,5 prosenttia pyyntihinnasta lisättynä 250 eurolla, mutta kuitenkin enintään 20 prosenttia pyyntihinnasta. Verotuskäytännön mukaan vähennystä ei kuitenkaan tehdä, jos

ajoneuvon pyyntihinnasta ei myönnetä kuluttajan asemassa olevalle ostajalle alennuksia (ns. nettohinnasto). Autoverolain 16 §:n 3 momentin mukaan tavanomaisia rahoituskuluja ja ajoneuvon asiakkaalle toimittamisesta aiheutuvia tavanomaisia enintään 600 euron suuruisia kustannuksia ei lueta ajoneuvon verotusarvoon.

Käytettyjen autojen verotusarvot perustuvat tilastolliseen malliin, jossa selittävinä muuttujina käytetään auton mallia, ikää, ajosuoritetta, tehoa, vaihteistoa, käyttövoimaa ja mallisukupolvea (jos hyödynnettävissä). Esimerkkilaskelma taulukossa 9 selvittää uuden henkilöauton verotusta.

Taulukko 9 Esimerkki uuden henkilöauton (CO₂-päästö 120 g/km) autoverosta vuonna 2021, autoveroprosentti taulukosta 1A (WLTP-mittaustapa).

Veroprosentti 9,5 verotaulukosta 1A (WLTP-hiilidioksidipäästö 120 g/km)	
Ajoneuvon yleinen pyyntihinta (sis. alv)	25 000,00
Lisävarusteet (sis. alv)	4 000,00
Vähennetään tavanomaiset alennukset (5,5 % * (25 000 € + 4 000 €) + 250 €)	-1 845,00
Ajoneuvon yleinen autoveroton myyntihinta	27 155,00
Auton verotusarvo eli yleinen verollinen vähittäismyyntiarvo 27 155e / (1 - 0,095)	30 005,52
Autovero (30 005,52 € - 27 155,00 €)	2 850,52
Arvonlisävero (29 000,00 € / 1,24 * 0,24)	5 612,90
Verot yht.	8 463,42

Henkilö- ja pakettiautoista ensirekisteröinnin yhteydessä kannettava autovero on porrastettu auton polttoaineen ominaiskulutusta vastaavien hiilidioksidipäästöjen (CO₂-päästö) perusteella. Auton CO₂-päästölukema voidaan todentaa esimerkiksi auton rekisteröintitodistuksesta, vaatimuksenmukaisuustodistuksesta tai auton valmistajan antamasta todistuksesta. Hiilidioksidipäästöllä tarkoitetaan ajoneuvon valmistajan EU-tyyppihyväksynnässä ilmoittamaa yhdistettyä kaupunki- ja maantieajon polttoaineen ominaiskulutusta vastaavaa hiilidioksidipäästöä, jonka yksikkönä käytetään grammaa per kilometri. Jos ajoneuvon hiilidioksidipäästöä ei ole tiedossa, veroprosentti määräytyy ajoneuvon kokonaismassan ja käyttövoiman perusteella. Moottoripyörille ei sen sijaan ilmoiteta hiilidioksidipäästöjä, minkä vuoksi niiden verotus määräytyy moottorin iskutilavuuden mukaan. Moottoripyörien veron osuus on 9,8–24,4 prosenttia verotusarvosta. Valtion talousarvioesityksessä arvio keskimääräisestä autoverosta uusille henkilöautoille on 4 600 euroa ja käytetyille autoille 4 200 euroa vuonna 2021. Autoveroprosenteista tarkemmin liitteessä 13.

Suuressa osassa OECD-maista on käytössä autovero tai autoveron tyyppinen rekisteröintimaksu. Maittaiset vaihtelut auton hankinnan verojen tasoissa ovat kuitenkin suuria. Esimerkiksi Japanissa arvonlisäverokanta on 10 % ja auton hankinnasta veroa maksetaan 3 %. Vastaavasti Tanskassa arvonlisäverokanta on 25 % ja yksityiskäyttöön hankitusta autosta rekisteröintimaksu voi olla suurempi kuin auton hankintahinta. (OECD 2020.)

5.2 Ajoneuvovero

Autoista peritään lähes kaikissa EU-maissa vuosittaista käyttömaksua. Suomessa auton omistus- tai haltijuusajalta maksetaan ajoneuvoveroa. Tyypillisesti se perustuu joko auton hiilidioksidipäästöihin, painoon, käyttöön, ajoneuvotyyppiin, tehoon tai ikään. Useissa maissa dieselautojen vuotuinen käyttömaksu on korkeampi kuin bensiinikäyttöisten autojen, mitä perustellaan tarpeella tasata bensiini- ja dieselautojen käyttökustannuksia. Esimerkiksi Suomessa dieselöljyä verotetaan lievemmin kuin moottoribensiiniä, koska dieseliä pääsääntöisesti kuluttavaa hyötyliikennettä on haluttu tukea polttoainekustannuksissa. Ajoneuvovero on kuitenkin kansallinen vero, jota ei ole harmonisoitu EU:ssa, lukuun ottamatta raskaiden ajoneuvojen vuotuista käyttömaksua.

Ajoneuvovero¹⁹ koostuu Suomessa *perusverosta* ja muilta kuin bensiinikäyttöisiltä ajoneuvoilta kannettavasta *käyttövoimaverosta*. Mikäli ajoneuvoveroa ei ole maksettu, ajoneuvo on käyttökielossa, eikä sitä saa käyttää liikenteessä. Veroa ei peritä niiltä päivistä, jolloin auton on ilmoitettu olevan poissa liikennekäytöstä. Ajoneuvoveron tuotto on vuoden 2021 talousarviossa 1,1 miljardia euroa. Ajoneuvoverotukseen liittyvien verotukien yhteismäärä on Talousarvion 2021 mukaan noin 20 miljoonaa euroa.

Perusveroa maksetaan kaikista ajoneuvoliikennerekisteriin merkityistä henkilö-, paketti- ja matkailuautoista sekä tietyistä erityisajoneuvoista ja sen suuruus perustuu tavallisesti ajoneuvon hiilidioksidipäästöihin. Henkilöautojen ajoneuvovero perustuu hiilidioksidipäästöihin, mikäli auton kokonaismassa on alle 2 500 kilogrammaa, se on otettu ensimmäisen kerran käyttöön 1.1.2001 tai myöhemmin. Näin menetellään myös silloin, kun auton kokonaismassa on yli 2 500 kilogrammaa ja se on otettu käyttöön 1.1.2002 tai myöhemmin. Pakettiautoille ajoneuvoveron perusvero määräytyy hiilidioksidipäästön mukaan, jos se on otettu käyttöön 1.1.2008 tai myöhemmin, kuten myös 1.1.2006 tai myöhemmin käyttöön otetulle kaksikäyttöautolle. Mikäli ajoneuvo on otettu käyttöön ennen edellä mainittuja ajankohtia tai sille ei ole määritelty tyyppihyväksynnässä hiilidioksidipäästöä, ajoneuvovero maksetaan pakettiauton massan perusteella. Vuonna 2016 yli 80 prosentilla liikennekäytössä olevista henkilöautoista ja noin joka toisella pakettiautolla vero määräytyy hiilidioksidipäästöjen perusteella. (HE 170/2018).

Käyttövoimaveron kannetaan henkilö-, paketti- matkailu- ja kuorma-autoista, jotka käyttävät käyttövoimanaan kokonaan tai osaksi muita energianlähteitä kuin moottoribensiiniä. Matkailuautojen käyttövoimaveron lasketaan pakettiautojen verokannalla. Henkilöautojen kohdalla käyttövoimaverolla tasataan eroja muiden energianlähteiden verotasoissa moottoribensiiniin nähden. Paketti- ja kuorma-autojen käyttövoimave-

¹⁹ Dieselautojen vuosittainen käyttövoimaveron toteutettiin aikaisemmin erillisellä moottoriajoneuvoverolla. Moottoriajoneuvovero yhdistettiin ajoneuvoveroon vuonna 2004.

rolla ei ole vastaavaa vaikutusta. Kuorma-autojen käyttövoimaverolla pannaan täytännön EU:n lainsäädännössä edellytetty raskaiden ajoneuvojen vuotuinen vero. Verovelvollinen on auton rekisteriin merkitty haltija tai omistaja.

Henkilöautojen käyttövoimavero määräytyy auton painon ja käyttövoimaluokan mukaan. Diesel-käyttöisen henkilöauton käyttövoimavero yhtä päivää kohden lasketaan kaavalla: $5,5 \text{ snt} * \text{auton massa jokaista alkavaa } 100 \text{ kilogrammaa kohden}$.²⁰ Diesel-käyttöiselle paketti- matkailu- tai huoltoautolle käyttövoimavero lasketaan samaan tapaan, mutta kertoimen 5,5 sijasta käytetään kerrointa 0,9. Käyttövoimavero muita energianlähteitä hyödyntäville henkilöautoille lasketaan niin ikään samaan tapaan, mutta päiväkohtainen kerroin vaihtelee käyttövoiman perusteella. Siinä missä dieselauton kerroin on 5,5 (senttiä/pv), sähköautolla vastaava on 1,5; sähkö- ja bensiinikäyttöisellä autolla 0,5; sähkö- ja dieselautolla 4,9 ja metaanipolttoainekäyttöisille autoille 3,1.

Vaalikaudella 2019-2023 hallitus ei ole päättänyt ajoneuvoverotasojen muutoksista. Vaalikauden 2015-2019 aikana ajoneuvoveroa korotettiin 100 miljoonalla eurolla vuoden 2017 veropäivistä alkaen. Veronkorotus kohdistui ajoneuvoveron perusveroon, minkä seurauksena kaikkien autojen ajoneuvoveron perusvero nousi 36,50 eurolla vuodessa. Saman vaalikauden aikana toteutettiin myös 50 miljoonan euron ajoneuvoveron kevennys. Kevennys toteutettiin alentamalla päästötasoltaan 200 grammaa kilometriltä alittavien ajoneuvojen perusveroa painottamalla kevennystä nolla- ja vähäpäästöisiin autoihin. Suurin kevennys kohdistui nollapäästöisille täyssähköautoille, joiden perusvero lähes puolittui. Perusverotavat pysyivät ennallaan niiden autojen osalta, joiden perusvero määräytyy auton massan mukaan. Koska ajoneuvoveroa kerätään verovelvollisilta etukäteen, vuoden 2020 veropäivistä alkaen toteutettu veronkevennys alensi verotuottoja jo vuonna 2019.

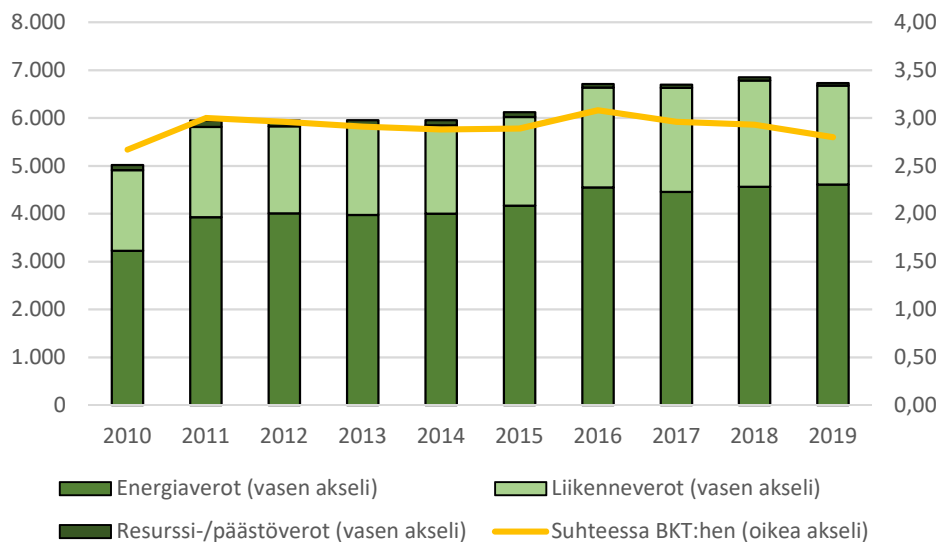
²⁰ Jos auton massa on 1 250 kilogrammaa, käyttövoimavero koko vuodelta laskettaisiin: $5,5 \text{ snt/pv} * 13 * 365 \text{ pv} = 260,98 \text{ €}$.

6 YMPÄRISTÖVEROT

OECD lukee ympäristöveroiksi verot ja maksut, joita sovelletaan sellaiseen veropohjaan, jolla on vaikutusta ympäristöön. Tilastokeskuksen mukaan ympäristövero tai maksu kohdistuu johonkin mitattavaan fyysiseen suureeseen, joka vaikuttaa haitallisesti ympäristöön. Määrittelyssä keskeistä on näin ollen veropohja, ei veron luonne. Ympäristöverot ovat tärkeä osa valtioiden keinovalikoimaa ympäristönsuojelussa. Tässä luvussa tarkastellaan jo aiemmissa luvuissa esiintyneitä kulutusveroja, jotka voidaan lukea myös ympäristöveroiksi. Näillä veroilla voidaan korjata markkinoiden aiheuttamaa ympäristön saastumista ja vaurioitumista (negatiivisia ulkoisvaikutuksia). Vaikkakin verojen myötä kustannukset nousevat, ympäristöverot eivät pakota markkinoiden toimijoita vähentämään päästöjään ja täten valtion ei tarvitse itsessään estää toimijoiden tuotantoa. Ympäristöverot jättävät kuluttajille ja yrityksille valinnanvaran määrittää, missä määrin omaa hiilijalanjälkeään halutaan pienentää ja toisaalta luovat kannustimen innovoida tuotantoaan päästöstävällisempään suuntaan. (OECD 2011b.)

Eurostatin (2021b) mukaan ympäristöveroja kerättiin Suomessa vuonna 2019 yhteensä n. 6,7 mrd. euroa (Kuvio 21). Suhteutettuna BKT:hen se vastaa noin 3,0 prosenttia ja noin 6,7 prosenttia kokonaisverotuotosta. Eurostatin tilastoluokituksessa ympäristöveroihin on luettu energiaverot (sis. liikennepolttoaineet), liikenneverot (ei sis. liikennepolttoaineita), päästöverot sekä resurssiverot.

Kuvio 21 Ympäristöverojen kertymä (milj. €) ja ympäristöverojen suhde BKT:hen (%) Suomessa 2010-2019. Lähde: Eurostat (2021b).

Ympäristöverojen euromääräinen kertymä on säilynyt kohtalaisen tasaisena vuodesta 2011, joskin vuonna 2016 energiaverojen tuotto kasvoi vajaalla 400 miljoonalla eurolla ja liikenneverot 200 miljoonalla eurolla edeltävästä vuodesta. Ympäristöverojen suhde bruttokansantuotteeseen on laskenut 3,1 prosentista 2,8 prosenttiin 2016-2019. Sikäli

kun ympäristöverojen tuotto on nimellisesti säilynyt tasaisena, on suhdeluvun lasku käytännössä bruttokansantuotteen kasvusta johtuvaa.

Vaikka veronkorotuksia on tehty muun muassa liikenne- ja lämmityspolttoaineiden verotasoihin monesti läpi 2010-luvun, on ympäristöverojen ohjausvaikutus kaventanut energiaverojen veropohjia. Vuonna 2011 energiaveroja (pois lukien liikenteen polttoaineet) korotettiin noin 700 milj. eurolla mikä näkyy selvästi ympäristöverotuot-
tojen tason nousuna. Samalla energiaverotuksessa siirryttiin ympäristöohjausta korostavaan energiasältöön ja hiilidioksidipäästöihin perustuvaan veroon kaikkien poltto-
aineiden osalta turvetta lukuun ottamatta.

EU27-maissa (vuoden 2020 määritelmä) kerättiin ympäristöveroja (energia-, liikenne-, päästö- ja resurssiveroja) vuonna 2019 yhteensä 331 miljardilla euroa ja ympäristö-
verot suhteessa bruttokansantuotteeseen ovat EU27-maissa säilyneet koko 2010-luvun
noin 2,4 prosentissa. Kuvioissa 22 ja 23 tarkastellaan EU:n ympäristöverotilastoja sekä
koko unionin tasolla että maittain.

Kuvio 22 Ympäristöverot EU-maissa v. 2010-2019: suhde bruttokansantuotteeseen (%) sekä kertymä (mrd. €). Lähde: Eurostat (2021b).

Kun ympäristövero tehokkaasti toimiessaan vähitellen johtaa veropohjan ja verotuot-
tojen pienenemiseen, ei pelkästä verotuottojen määrästä voi aina päätellä ohjauskeino-
jen tehoa tai määrää. Esimerkiksi ympäristölle vähemmän haitallinen energiavaihto-
ehto voi olla kevyemmin verotettu kuin haitallisempi vastine, jolloin siirtymä ympä-
ristöystävällisempään kulutukseen pienentää verokertymää.

7 LOPUKSI

Monet kuluvaan vaalikauden hallitusohjelmissa linjatut veronkorotukset ovat koskeneet välillistä verotusta. Vaalikauden puoliväliin mennessä suuri osa hallitusohjelman veronkorotuksista on jo tehty. Muutokset ovat koskeneet pääasiassa haittaveroja, kuten liikenne- ja lämmityspolttoaineita sekä tupakka- ja alkoholiveroa. Toisaalta II-luokan sähköverotason tuntuva alennus keventää yritysten välillistä verotusta, samassa yhteydessä on paikallaan huomioida myös energiaintensiivisten yritysten palautusjärjestelmän asteittainen poistuminen. Hallitus on linjannut myös uusien veropohjien selvittämisestä, kuten luonnonvaroista tehtyjen pakkausten pakkausverosta ja jätteenpolton energia- ja hiilidioksidipäästöön perustuvasta verosta sekä terveysverosta. Lisäksi on määrää kehittää elintarvikkeiden ja muiden kulutustuotteiden elinkaari- ja ympäristövaikutusten arviointia kulutusverotuksen suuntaamiseksi ilmasto- ja ympäristövaikutukset huomiovaksi. Ympäristöpainotus ulottuu myös tuloverotukseen, kun vähäpäästöisemmän liikenteen työsuhde-etujen verotusta on kevennetty. Moniin verolinjauksiin voi katsoa liittyvän painotus ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin.

Mikäli verotuksen ohjausvaikutus toimii haittaveron tapauksessa toivotulla tavalla, verotettavan kohteen kulutus, toisin sanoen veropohja, pienenee ajan myötä. Yksinään fiskaalisesta näkökulmasta se on ongelma, sillä samaa verotuottoa ei kulutuksen vähenemisen seurauksena saavuteta vanhalla verotasolla. Veropohjan pienemiseen voi olla suoranaiseen valmisteverotukseen riippumattomia syitä, esimerkiksi liikennepolttoaineiden tapauksessa kevyemmin verotettujen biopolttoaineiden jakeluvaihto, autojen energiatehokkuuden paraneminen tai sähköautojen määrän kasvu. Valmisteverojen nimelliset verotasot ja samanaikainen kuluttajahintojen nousu alentavat valmisteverotuottojen reaaliarvoa, ellei nimellisiä verotasoa ajan mittaan koroteta. Kuluttajan ominaisuudessa voi puolestaan olla vaikeaa erottaa verotasojen inflaatiotarkistuksia varsinaisista reaalisista korotuksista. Yhtä lailla voi olla vaikeaa huomata reaalisesta verotason lasku omassa arjessaan, jos nimelliset verotasot pysyvät vuosia ennallaan. Valmisteverotuksen reaalin kiristäminen voi olla muun muassa tästä syystä poliittisesti hankalaa. Edellä mainitut seikat luovat haasteita valmisteverotulojen säilyttämiseen pidemmällä aikavälillä.

Tieliikenteen verotus on valtiontaloudelle tärkeä tulonlähde, mutta tieliikenteen verotuksella myös hillitään autoilusta koituvia haittoja. Kun autoilu tuottaa vähemmän hiilidioksidipäästöjä ja haitat siten vähenevät, ei tieliikenteen verotuksellekaan ole entisenlaisia perusteita. Silti ei voi kuitenkaan unohtaa, etteivät kaikki autoilun muut negatiiviset ulkoisvaikutukset lakkaa olemasta, vaikka autoilu olisi täysin hiilidioksidineutraalia. Esimerkkejä tällaisista ulkoisvaikutuksista ovat ruuhkat, autoilun tuottamat pienhiukkaset, onnettomuudet ja melu. Mikäli verotulot halutaan säilyttää entisellä tasollaan, lisäverotuloja on tavoiteltava talouskasvusta, uusista veropohjista tai olemassa olevien verojen kiristyksistä. Palkansaajan verotuksesta on hankala löytää lisäkiristysten varaa: keskituloisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on Suomessa jo nykyisellään Pohjoismaiden korkein ja Euroopan toiseksi korkein (Kirkko-Jaakkola 2020). Työn verotuksen kiristymiseen vaikuttaa myös sosiaalivakuutusmaksujen nousupaine.

LÄHTEET

Copenhagen Economics (2007). Study on reduced VAT applied to goods and services in the Member States of the European Union. Final Report. 6503 DG TAXUD.

European Commission (2011). A retrospective evaluation of elements of the EU VAT system. TAXUD/2010/DE/328. London 2011.

European Commission (2020). Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States. CASE – Center for Social and Economic Research (Project Leader). <https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/vat-gap-full-report-2020_en.pdf>.

Eurostat (2021a). Data on taxation. <https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation/data-taxation_en> Viitattu 19.3.2021.

Eurostat (2021b) Environmental tax revenues. <https://ec.europa.eu/eurostat/data-browser/view/env_ac_tax/default/table?lang=en>. Viitattu 7.4.2021.

Honkatukia Juha, Tamminen Saara (2013). Vuoden 2011 energiaverouudistuksen kansantaloudelliset vaikutukset. VATT Tutkimukset 172. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Helsinki. <<https://www.doria.fi/handle/10024/148708>>.

Honkatukia Juha; Keskinen, Peetu; Ruuskanen, Olli-Pekka; Villanen, Juuso (2020). Dieselin verotuen vaikutusten arviointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:4. ISBN PDF:978-952-287-824-3. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162031/VNTEAS_2020_4.pdf>

Kirkko-Jaakkola, Mikael (2020). Kansainvälinen palkkaverovirtailu. Verotietoa 88. <<https://www.veronmaksajat.fi/globalassets/selvitykset/kv-palkkaverovirtailu-2020-verotietoa-88.pdf>>.

Korhonen, Marja-Riitta; Pitkänen, Kati; Niemistö, Johanna (2018). Selvitys orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon vaikutuksista. <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4800-2>>.

Kosonen, Tuomas; Savolainen, Riikka (2019). Makeisveron vaikutus makeisten hintoihin ja kulutukseen. Raportteja 38. Palkansaajien tutkimuslaitos. ISBN 978-952-209-181-9. Helsinki. <<https://labour.fi/julkaisu/makeisveron-vaikutus-makeisten-hintoihin-ja-kulutukseen/>>.

OECD (2011a). Consumption Tax Trends 2010: VAT/GST and Excise Rates, Trends and Administration Issues, OECD Publishing. <<http://dx.doi.org/10.1787/ctt-2010-en>>.

OECD (2011b). Environmental Taxation - A Guide for Policy Makers. <<http://www.oecd.org/env/tools-evaluation/48164926.pdf>>.

OECD (2020), Consumption Tax Trends 2020: VAT/GST and Excise Rates, Trends and Policy Issues, OECD Publishing. https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/consumption-tax-trends-2020_152def2d-en

Työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivut. Päästökauppa. <<http://tem.fi/paastokauppa>>.

Rauhanen, Timo (2003). Kulutusverotuksen harmonisointi EU:ssa. Teoksessa Hjerppe et al. 2003: Verokilpailu ja Suomen verojärjestelmä. WSOY, Vantaa.

Riigi Teataja. Alcohol, Tobacco, Fuel and Electricity Excise Duty Act <<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/529032021001/consolide/current>>.

RVV (2020). Rahoitusvakausviraston verkkosivut: <<https://rvv.fi/-/rahoitusvakausvirasto-keraa-luottolaitoksilta-eu-n-vakausmaksuja-235-miljoonaa-euroa>>. Viitattu 26.4.2021.

Savolainen, Leena (2015). Verottaja kuluttajan kukkarolla – kulutusverot meillä ja muualla. Verotietoa 72. Veronmaksajain Keskusliitto. <<https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Selvitykset/Verottaja-kuluttajan-kukkarolla---Kulutusverot-meilla-ja-muualla/#3d8f19a4>>.

Talousneuvosto (2002). Verotus kansainvälisessä toimintaympäristössä. Työryhmäraportti. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2002/5.

TEDB-tietokanta (2021). Taxes in Europe Database. <http://ec.europa.eu/taxation_customs/tedb/taxSearch.html>. Viitattu 3.5.2021.

Tilastokeskus (2021). StatFin-tietokanta. (Verot ja veronluonteiset maksut, viitattu 16.3.2021 & 1.6.2021. <<http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/>>.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Päästökauppa. <<https://tem.fi/paastokauppa>>. Viitattu 13.4.2021.

Valtiovarainministeriö (2010). Verotuksen kehittämistyöryhmän loppuraportti. Valtiovarainministeriön julkaisuja 51/2010. Helsinki.

Valtiovarainministeriö (2021). Savukkeiden matkustajatuonti väheni, nuuskan lisääntyi. Uutinen: <<https://vm.fi/-/savukkeiden-ja-nuuskan-matkustajatuonti-vahentyi>>.

Valtiovarainministeriö (2020). Energiaverotuksen uudistamista selvittävän työryhmän raportti ehdotukseksi hallitusohjelman kirjausten ja tavoitteiden toteuttamisesta sekä energiaverotuksen muusta kehittämisestä. <<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162425>>.

Liite 1

Kulutusverot suhteessa BKT:hen ja osuuksina kokonaisverotutosta v. 1975-2020

Lähde: Tilastokeskus

	Kulutus- verot yhteensä, milj. €	Arvonlisä-/ liikevaihto- vero, milj. €	Muut kulutus- verot, milj. €	Kulutus- verot suh- teessa BKT:een, %	ALV / LVV suhteessa BKT:een, %	Muut kulutus- verot suhteessa BKT:een, %	Kulutus- verojen osuus kokonais- verotuo- tosta, %	ALV:n / LVV:n osuus kokonais- verotuo- tosta, %	Muiden kulutus- verojen osuus kokonaisvero- tutosta, %
1975	2102	1030	1072	11,6	5,7	5,9	31,9	15,6	16,3
1976	2409	1121	1288	11,7	5,4	6,3	29,4	13,7	15,7
1977	2850	1393	1457	12,6	6,2	6,4	31,5	15,4	16,1
1978	3215	1606	1609	12,8	6,4	6,4	35,1	17,5	17,6
1979	3673	1791	1882	12,6	6,2	6,5	35,9	17,5	18,4
1980	4203	2062	2141	12,5	6,1	6,4	35,3	17,3	18,0
1981	4851	2425	2426	12,7	6,4	6,4	34,2	17,1	17,1
1982	5418	2670	2748	12,7	6,2	6,4	34,7	17,1	17,6
1983	6021	2994	3027	12,6	6,3	6,3	34,9	17,4	17,6
1984	7062	3722	3340	13,2	7,0	6,2	35,2	18,5	16,6
1985	7726	4173	3553	13,3	7,2	6,1	33,9	18,3	15,6
1986	8453	4646	3807	13,5	7,4	6,1	33,5	18,4	15,1
1987	9293	5528	3765	13,7	8,2	5,6	35,4	21,1	14,3
1988	11168	6507	4661	14,6	8,5	6,1	34,7	20,2	14,5
1989	12323	7361	4962	14,3	8,6	5,8	34,5	20,6	13,9
1990	12711	7519	5192	14,0	8,3	5,7	32,5	19,3	13,3
1991	12286	7171	5115	14,1	8,3	5,9	31,8	18,6	13,2
1992	11823	6579	5244	13,9	7,8	6,2	31,7	17,6	14,1
1993	11771	6503	5268	13,7	7,6	6,1	31,6	17,4	14,1
1994	12649	7008	5641	13,9	7,7	6,2	30,6	17,0	13,7
1995	13256	7621	5635	13,5	7,7	5,7	30,2	17,4	12,8
1996	13815	7996	5819	13,5	7,8	5,7	29,6	17,1	12,5
1997	15594	9143	6451	14,1	8,3	5,8	31,3	18,4	13,0
1998	16525	9700	6825	13,7	8,1	5,7	30,6	18,0	12,6
1999	17419	10137	7282	13,7	8,0	5,7	31,0	18,0	13,0
2000	18091	10869	7222	13,3	8,0	5,3	29,0	17,4	11,6
2001	18484	11118	7366	12,8	7,7	5,1	29,6	17,8	11,8
2002	19467	11731	7736	13,1	7,9	5,2	30,3	18,3	12,0
2003	20570	12487	8083	13,6	8,2	5,3	32,0	19,4	12,6
2004	21097	13010	8087	13,3	8,2	5,1	31,8	19,6	12,2
2005	21782	13748	8034	13,2	8,3	4,9	31,5	19,9	11,6
2006	22762	14537	8225	13,2	8,4	4,8	31,3	20,0	11,3
2007	23425	15207	8218	12,5	8,1	4,4	30,2	19,6	10,6
2008	24098	15658	8440	12,4	8,1	4,3	30,2	19,6	10,6
2009	23419	15176	8243	12,9	8,4	4,5	31,6	20,5	11,1
2010	24256	15533	8723	12,9	8,3	4,6	31,8	20,4	11,4
2011	27240	17315	9925	13,8	8,7	5,0	32,9	20,9	12,0
2012	28186	17987	10199	14,0	8,9	5,1	33,1	21,1	12,0
2013	29430	18888	10542	14,4	9,2	5,2	33,2	21,3	11,9
2014	29572	18948	10624	14,3	9,2	5,1	32,8	21,0	11,8
2015	29729	18974	10755	14,1	9,0	5,1	32,3	20,6	11,7
2016	31223	19694	11529	14,4	9,1	5,3	32,8	20,7	12,1
2017	31887	20404	11483	14,1	9,0	5,1	32,9	21,0	11,8
2018	33239	21364	11875	14,2	9,1	5,1	33,6	21,6	12,0
2019	33963	21974	11989	14,1	9,1	5,0	33,5	21,7	11,8
2020	33283	21775	11508	14,0	9,2	4,8	33,6	22,0	11,6

EU:n tulli- ja veroalue

Lähde: Tulli

EU-maat ja niiden alueet	kuuluu EU:n tullialueeseen	kuuluu EU:n veroalueeseen
Alankomaat (Euroopassa sijaitsevat alueet)	kyllä	kyllä
Belgia	kyllä	kyllä
Bulgaria	kyllä	kyllä
Espanja	kyllä	kyllä
-- Kanariansaaret	kyllä	ei
-- Ceuta ja Melilla	ei	ei
Irlanti	kyllä	kyllä
Italia	kyllä	kyllä
-- Livigno ja Campione d'Italia	ei	ei
-- Lugano-järven Italialle kuuluvat vesialueet	ei	ei
Itävalta	kyllä	kyllä
Kreikka	kyllä	kyllä
-- Agio Óros	kyllä	ei
Kroatia	kyllä	kyllä
Kypros	kyllä	kyllä
-- Kyproksen pohjoisosa	ei	ei
Latvia	kyllä	kyllä
Liettua	kyllä	kyllä
Luxemburg	kyllä	kyllä
Malta	kyllä	kyllä
Portugali	kyllä	kyllä
Puola	kyllä	kyllä
Ranska	kyllä	kyllä
-- merentakaiset departementit Guadeloupe, Ranskan Guyana, Martinique, Reunion, Mayotte	kyllä	ei
-- muut merentakaiset alueet Saint Pierre-et-Miquelon sekä Uusi Kaledonia, Wallis ja Futunasaaret, Ranskan Polynesia, Ranskan territoriot Australaasiassa ja Etelämantereella	ei	ei
Romania	kyllä	kyllä
Ruotsi	kyllä	kyllä
Saksa	kyllä	kyllä
-- Helgoland ja Büsingen	ei	ei
Slovakia	kyllä	kyllä
Slovenia	kyllä	kyllä
Suomi	kyllä	kyllä
-- Ahvenanmaa	kyllä	ei
Tanska	kyllä	kyllä
Tšekki	kyllä	kyllä
Unkari	kyllä	kyllä
Viro	kyllä	kyllä

Liite 2

2/2

EU:n ulkopuoliset valtiot ja alueet	kuuluu EU:n tullialueeseen	kuuluu EU:n veroalueeseen
Färsaaret	ei	ei
Grönlanti	ei	ei
Monaco	kyllä	Ks. °) ja °°)
Pohjois-Irlanti	kyllä	kyllä (vain tavara-kaupassa)
Vatikaani	ei	ei
EU:n ulkopuoliset valtiot ja alueet	muodostaa tulliliiton EU:n kanssa	kuuluu EU:n veroalueeseen
Andorra *)	kyllä (nimikeryhmien 25-97 osalta)	ei
San Marino **)	kyllä (paitsi nimikeryhmät 72 ja 73)	kuuluu valmistevero-alueeseen ^{°°}) ; ei kuulu arvonlisäveroalueeseen
Turkki ***)	kyllä	ei

Yhteisön tullialue on määritelty TK 4 artiklassa.

*) **EY ja Andorra** ovat muodostaneet vuonna 1990 tulliliiton, joka koskee harmonoidun järjestelmän (HS) 25-97 ryhmään kuuluvien tavaroiden kauppaa. Yhteisön passitusmenettely ulotettiin koskemaan näiden tavaroiden kauppaa vuonna 1996. HS:n 1-24 ryhmään kuuluvien tavaroiden vienti ja tuonti rinnastetaan edelleen yhteisön ulkopuolisten maiden vientiin ja tuontiin.

***) **EY ja San Marino** tekivät vuonna 1992 väliaikaisen sopimuksen kaupasta ja tulliliitosta. Tulliliitto koskee yhteisen tullitariffin 1-97 ryhmään kuuluvia tavaroita lukuun ottamatta HS:n 72 ja 73 kuuluvia tuotteita, jotka kuuluvat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan (ns. EHTY-tuotteet). Yhteisön ja San Marinon välisiin tavarakuljetuksiin sovellettavat säännöt on sovittu EY-San Marino-yhteistyökomiteassa vuonna 1992.

****) **EY ja Turkki** ovat muodostaneet tulliliiton, joka tuli kokonaisuudessaan voimaan vuonna 1996. Tulliliitto koskee kaikkia muita paitsi perusmaataloustuotteita sekä tuotteita, jotka kuuluvat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan.

°) Neuvoston direktiivin 2006/112/EY (Alv-direktiivi) 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että Monacon ruhtinaskunnan Ranskan kanssa tekemien yleissopimusten ja sopimusten perusteella Monacon ruhtinaskuntaa ei pidetä tätä direktiiviä sovellettaessa kolmantena maana.

Kuitenkin 7 artiklan 2. kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liiketoimia, joiden lähtö- tai määräpaikka on Monacon ruhtinaskunnassa, kohdellaan liiketoimina, joiden lähtö- tai määräpaikka on Ranskassa.

°°) Neuvoston direktiivin 92/12/ETY (järjestelmädirektiivi) 2 artiklan 4. kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liiketoimia, joiden lähtö- tai määräpaikka on:

- Monacon ruhtinaskunta, kohdellaan liiketoimina, joiden lähtö- tai määräpaikka on Ranskan tasavalta,
- Jungholz ja Mittelberg (Kleines Walsertal), kohdellaan liiketoimina, joiden lähtö- tai määräpaikka on Saksan liittotasavalta,
- San Marino, kohdellaan liiketoimina, joiden lähtö- tai määräpaikka on Italian tasavalta.

Liite 3

Arvonlisäverokannat eräissä maissa 2021

Lähde: Euroopan komissio, PWC, ATO tilanne 1.1.2021

Maa	Yleinen verokanta	Alennettu verokanta	Erityinen alennettu verokanta	"Parking rate"
Alankomaat	21	9	-	-
Australia (GST) ²	10	-	-	-
Belgia	21	6 / 12	-	12
Britannia ¹	20	5	-	-
Bulgaria	20	9	-	-
Espanja	21	10	4	-
Irlanti ¹	21*	9 / 13,5	4,8	13,5
Islanti ¹	24	11	-	-
Italia	22	5 / 10	4	-
Itävalta	20	10 / 13	-	13
Japani ¹	10	8	-	-
Kanada (GST) ¹	5	-	-	-
Kiina ¹	13	6 / 9	-	-
Kreikka	24	6 / 13	-	-
Kroatia	25	5 / 13	-	-
Kypros	19	5 / 9	-	-
Latvia	21	5 / 12	-	-
Liettua	21	5 / 9	-	-
Luxemburg	17	8	3	14
Malta	18	5 / 7	-	-
Norja ¹	25	6** / 15	-	-
Portugali	23	6 / 13	-	13
Puola	23	5 / 8	-	-
Ranska	20	5,5 / 10	2,1	-
Romania	19	5 / 9	-	-
Ruotsi	25	6 / 12	-	-
Saksa	19	7	-	-
Slovakia	20	10	-	-
Slovenia ¹	22	5 / 9,5	-	-
Suomi	24	10 / 14	-	-
Sveitsi ¹	7,7	2,5 / 3,7	-	-
Tanska	25	-	-	-
Tšekki	21	10 / 15	-	-
Unkari	27	5 / 18	-	-
Venäjä ¹	20	10	-	-
Viro	20	9	-	-

GST = Goods and services tax

¹ Lähde: PWC: <https://taxsummaries.pwc.com/quick-charts/value-added-tax-vat-rates> (viitattu 29.4.2021)

² Lähde: Australian Taxation office: <https://www.ato.gov.au/business/gst/> (viitattu 30.4.2021)

* 28.2.2021 asti, jonka jälkeen 23

** 30.6.2021 asti, jonka jälkeen 12

Alkoholijuomaverotaulukko sekä juomapakkausvero 2021

Olut	
Alkoholipitoisuus	Veron määrä, snt/100 % alk./cl
0,5 < til-% ≤ 2,8	24,75
til-% > 2,8	38,05
Viinit ja muut käymisteitse valmistetut alkoholijuomat	
Alkoholipitoisuus	Veron määrä, snt/litra
1,2 < til-% ≤ 2,8	36,00
2,8 < til-% ≤ 5,5	198,00
5,5 < til-% ≤ 8	287,00
8 < til-% ≤ 15	421,00
Viinit	
Alkoholipitoisuus	Veron määrä, snt/litra
15 < til-% ≤ 18	421,00
Välituotteet	
Alkoholipitoisuus	Veron määrä, snt/litra
1,2 < til-% ≤ 15	501,00
15 < til-% ≤ 22	771,00
Etyylialkoholi: tullitariffin nimikkeeseen 2208 kuuluvat tuotteet	
Alkoholipitoisuus	Veron määrä, snt/100 % alk./cl
1,2 < til-% ≤ 2,8	30,90
2,8 < til-%	50,35
Muut	
Muut	50,35

Juomapakkausvero

Juomapakkausvero on 0,51 euroa litralta valmista juomaa. Veroa täytyy maksaa esimerkiksi pakkauksesta, joka sisältää alkoholijuomaa, mallasjuomaa, vettä, limonadia, mehua tai mehujuomaa, kahvi- tai teejuomaa, urheilujuomaa tai muuta alkoholitonta juomaa. Juomapakkauksesta ei tarvitse maksaa veroa, jos pakkaus sisältää pantin ja kuuluu palautusjärjestelmään, ja pakkauksen voi täyttää uudelleen tai hyödyntää raaka-aineena; on valmistettu nestepakkauksetongista; tai jos se täytetään juuri ennen myyntiä, ja sen sisältö on tarkoitettu juotavaksi heti oston jälkeen.

Alkoholin valmisteverotaset EU-maissa 1.1.2021

Maa	Väkevä 40 %		Olut 5 %		Viini, 11 %		Yleinen alv-kanta, %
	Vero €/70 cl juomaa	Vero €/l puhdasta alkoholia	Vero €/33 cl juomaa	Vero €/l puhdasta alkoholia	Vero €/l juomaa	Vero €/l puhdasta alkoholia	
EU minimi	1,54	5,50	0,03	1,87	0	0	
	550 EUR per hl/pure alcohol		1,87 EUR per hl/°alc.		0 EUR per hl		
EU-27							
Alankomaat	4,72	16,86	0,13	7,59	0,88	8,03	21
Belgia	8,38	29,93	0,08	5,00	0,75	6,81	21
Bulgaria	1,57	5,62	0,03	1,93	0,00	0,00	20
Espanja	2,69	9,59	0,03	1,99	0,00	0,00	21
Irlanti	11,92	42,57	0,37	22,55	4,25	38,62	23*
Italia	2,90	10,36	0,12	7,48	0,00	0,00	22
Itävalta	3,36	12,00	0,08	5,00	0,00	0,00	20
Kreikka	6,86	24,50	0,21	12,50	0,00	0,00	24
Kroatia	2,22	7,93	0,09	5,29	0,00	0,00	25
Kypros	2,68	9,57	0,10	6,00	0,00	0,00	19
Latvia	4,60	16,42	0,13	7,80	1,06	9,64	21
Liettua	5,67	20,25	0,12	7,11	1,65	14,97	21
Luxemburg	2,92	10,41	0,03	1,98	0,00	0,00	17
Malta	3,81	13,60	0,08	4,83	0,21	1,86	18
Portugali	3,88	13,87	0,07	4,18	0,00	0,00	23
Puola	3,91	13,96	0,08	4,78	0,39	3,52	23
Ranska	5,05	18,03	0,13	7,68	0,04	0,36	20
Romania	2,10	7,48	0,03	1,88	0,00	0,00	19
Ruotsi	13,80	49,27	0,32	19,27	2,50	22,70	25
Saksa	3,65	13,03	0,03	1,98	0,00	0,00	19
Slovakia	3,02	10,80	0,06	3,59	0,00	0,00	20
Slovenia	3,70	13,20	0,20	12,10	0,00	0,00	22
Suomi	14,10	50,35	0,63	38,05	4,21	38,27	24
Tanska	5,64	20,16	0,11	6,55	1,51	13,75	25
Tšekki	3,35	11,98	0,05	2,98	0,00	0,00	21
Unkari	2,59	9,26	0,07	4,50	0,00	0,00	27
Viro	5,27	18,81	0,21	12,70	1,48	13,44	20

*Irlannin alv-kanta 28.2.2021 asti 21 %, jonka jälkeen 23 %

Lähde: Euroopan komissio

Oluen ja väkevien juomien verotaset asetetaan tavallisesti euromääräisenä hehtolitraa (hehtolitra = 100 litraa) absoluuttialkoholia kohden. Oluen verotaset asetetaan tietyissä EU-maissa suhteessa kantavierreprosenttiin. Viinin verotaset asetetaan suhteessa valmista juomaa kohden.

Liite 6

Tupakkatuotteiden valmisteverotaulukko 1.1.-30.6.2021

	Senttiä/yksikkö	Prosenttia vähittäis- myyntihinnasta
Savukkeet	7,625/kpl	52
– savukkeiden vähimmäisvero	30,225/kpl	-
Sikarit ja pikkusikarit		
- Sikarit	4,00/kpl	34
--Sikareiden vähimmäisvero	30,00/kpl	
-Pikkusikarit	4,00/kpl	34
--Pikkusikareiden vähimmäisvero	30,00/kpl	
Piippu- ja savuketupakka	7,20/g	48
Savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka	5,05/g	52
– savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvero	18,75/g	-
Savukepaperi	-	60
Muu tupakkaa sisältävä tuote	-	60
Sähkösavukeneste		
- Nikotiinipitoinen	30,00/ml	
- Nikotiiniton	30,00/ml	

Tupakkatuotteiden valmisteverotaulukko 1.7.2021-

	Senttiä/yksikkö	Prosenttia vähittäis- myyntihinnasta
Savukkeet	7,95/kpl	52
– savukkeiden vähimmäisvero	31,20/kpl	-
Sikarit ja pikkusikarit		
- Sikarit	4,50/kpl	34
--Sikareiden vähimmäisvero	31,00/kpl	
-Pikkusikarit	4,50/kpl	34
--Pikkusikareiden vähimmäisvero	31,00/kpl	
Piippu- ja savuketupakka	7,55/g	48
Savukkeiksi käärittävä hienoksi leikattu tupakka	5,25/g	52
– savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvero	19,45/g	-
Savukepaperi	-	60
Muu tupakkaa sisältävä tuote	-	60
Sähkösavukeneste		
- Nikotiinipitoinen	30,00/ml	
- Nikotiiniton	30,00/ml	

Savukkeiden valmisteverotasot EU-maissa 1.7.2020*

Maa		Painotettu keskihinta	Yksikkö- vero,	Yksikkö- vero painotetusta keskihinnasta	Suhteellinen valmistevero painotetusta keskihinnasta	Tupakka- verot yht. painotetusta keskihinnasta	Arvonlisä- vero painotetusta keskihinnasta	Verot yhteensä painotetusta keskihinnasta
		€/1000 kpl	€/1000 kpl	%	%	%	%	%
EU-27								
Alankomaat	NL	324,47	173,10	67,6 %	5,0 %	72,6 %	17,4 %	78,3 %
Belgia	BE	312,66	64,60	21,3 %	40,0 %	61,3 %	17,4 %	79,4 %
Bulgaria	BG	136,77	55,73	40,8 %	25,0 %	65,8 %	16,7 %	85,1 %
Espanja	ES	227,40	24,70	10,9 %	51,0 %	61,9 %	17,4 %	79,3 %
Irlanti	IE	603,00	309,04	57,4 %	8,9 %	66,3 %	18,7 %	89,1 %
Italia	IT	252,00	19,28	8,6 %	51,2 %	59,8 %	18,0 %	77,1 %
Itävalta	AT	255,30	58,00	22,7 %	37,5 %	60,2 %	16,7 %	78,5 %
Kreikka	EL	210,83	82,50	39,1 %	26,0 %	65,1 %	19,4 %	85,6 %
Kroatia	HR	179,86	41,35	27,8 %	34,0 %	61,8 %	20,0 %	79,9 %
Kypros	CY	219,00	55,00	25,1 %	34,0 %	59,1 %	16,0 %	75,7 %
Latvia	LV	179,29	74,60	43,9 %	20,0 %	63,9 %	17,4 %	84,0 %
Liettua	LT	178,50	59,00	36,8 %	25,0 %	61,8 %	17,4 %	79,5 %
Luxemburg	LU	232,94	18,89	8,2 %	46,7 %	54,9 %	14,5 %	69,4 %
Malta	MT	268,94	107,00	39,8 %	23,4 %	63,2 %	15,3 %	79,4 %
Portugali	PT	230,50	94,89	43,8 %	14,0 %	57,8 %	18,7 %	76,2 %
Puola	PL	161,60	47,94	32,3 %	32,1 %	64,3 %	18,7 %	80,0 %
Ranska	FR	428,34	59,90	14,7 %	54,0 %	68,7 %	16,7 %	85,1 %
Romania	RO	191,61	73,61	44,7 %	14,0 %	58,7 %	16,0 %	72,6 %
Ruotsi	SE	296,51	160,32	49,9 %	1,0 %	50,9 %	20,0 %	74,2 %
Saksa	DE	301,49	98,20	32,6 %	21,7 %	54,3 %	13,8 %	72,5 %
Slovakia	SK	170,82	61,80	37,5 %	23,0 %	60,5 %	16,7 %	77,9 %
Slovenia	SI	184,50	71,32	39,9 %	21,9 %	61,8 %	18,0 %	81,3 %
Suomi	FI	385,25	58,00	19,0 %	52,0 %	71,0 %	19,4 %	88,7 %
Tanska	DK	274,55	158,90	57,8 %	1,0 %	58,8 %	20,0 %	79,9 %
Tšekki	CZ	177,00	56,16	35,3 %	30,0 %	65,3 %	17,4 %	78,3 %
Unkari	HU	193,30	52,02	33,2 %	22,5 %	55,7 %	21,3 %	75,2 %
Viro	EE	203,50	69,50	40,3 %	30,0 %	70,3 %	16,7 %	85,8 %

*Tanskan luvut 1.7.2019

Savukeaskin (20 kpl) keskihinnan muodostuminen EU-maissa 1.7.2020

Maa	Painotettu keskihinta (20 kpl) €	Tupakkaverot yhteensä tupakka-askissa €	Arvonlisä-veroa tupakka-askissa €	Verot yhteensä tupakka-askissa €	Tupakan netto-hinta askissa €
EU-27					
Bulgaria	2,7	1,8	0,5	2,3	0,5
Puola	3,2	2,1	0,6	2,7	0,5
Slovakia	3,4	2,1	0,6	2,6	0,8
Tsekki	3,5	2,3	0,6	2,9	0,6
Liettua	3,6	2,2	0,6	2,8	0,7
Latvia	3,6	2,3	0,6	2,9	0,7
Kroatia	3,6	2,2	0,7	2,9	0,7
Slovenia	3,7	2,3	0,7	2,9	0,7
Romania	3,8	2,2	0,6	2,9	1,0
Unkari	3,9	2,2	0,8	3,0	0,9
Viro	4,1	2,9	0,7	3,5	0,5
Kreikka	4,2	2,7	0,8	3,6	0,7
Kypros	4,4	2,6	0,7	3,3	1,1
Espanja	4,5	2,8	0,8	3,6	0,9
Portugali	4,6	2,7	0,9	3,5	1,1
Luxemburg	4,7	2,6	0,7	3,2	1,4
Italia	5,0	3,0	0,9	3,9	1,1
Itävalta	5,1	3,1	0,9	3,9	1,2
Malta	5,4	3,4	0,8	4,2	1,2
Tanska *	5,5	3,2	1,1	4,3	1,2
Ruotsi	5,9	3,0	1,2	4,2	1,7
Saksa	6,0	3,3	0,8	4,1	1,9
Belgia	6,3	3,8	1,1	4,9	1,3
Alankomaat	6,5	4,7	1,1	5,8	0,7
Suomi	7,7	5,5	1,5	7,0	0,7
Ranska	8,6	5,9	1,4	7,3	1,3
Irlanti	12,1	8,0	2,3	10,3	1,8

* tiedot 1.7.2019

Nestemäisten polttoaineiden verotaulukko 1.1.2021-31.12.2021

(Verotaulukko 1)

Tuote	Tuote-ryhmä	Energia-sisältövero	Hiilidioksidivero	Huoltovarmuusmaksu	Yhteensä
Moottoribensiini snt/l	10	53,79	21,49	0,68	75,96
Pienmoottoribensiini snt/l	11	33,79	21,49	0,68	55,96
Bioetanoli snt/l	20	35,3	14,10	0,68	50,08
Bioetanoli R snt/l	21	35,3	7,05	0,68	43,03
Bioetanoli T snt/l	22	35,3	0,00	0,68	35,98
MTBE snt/l	23	43,71	17,46	0,68	61,85
MTBE R snt/l	24	43,71	15,54	0,68	59,93
MTBE T snt/l	25	43,71	13,62	0,68	58,01
TAME snt/l	26	47,07	18,80	0,68	66,55
TAME R snt/l	27	47,07	17,11	0,68	64,86
TAME T snt/l	28	47,07	15,42	0,68	63,17
ETBE snt/l	29	45,39	18,13	0,68	64,20
ETBE R snt/l	30	45,39	14,78	0,68	60,85
ETBE T snt/l	31	45,39	11,42	0,68	57,49
TAAE snt/l	32	48,75	19,47	0,68	68,90
TAAE R snt/l	33	48,75	16,65	0,68	66,08
TAAE T snt/l	34	48,75	13,82	0,68	63,25
Biobensiini snt/l	38	53,79	21,49	0,68	75,96
Biobensiini R snt/l	39	53,79	10,74	0,68	65,21
Biobensiini T snt/l	40	53,79	0,00	0,68	54,47
Etanolidiesel snt/l	47	20,23	14,38	0,35	34,96
Etanolidiesel R snt/l	48	20,23	7,90	0,35	28,48
Etanolidiesel T snt/l	49	20,23	1,42	0,35	22,00
Dieselöljy snt/l	50	34,57	24,56	0,35	59,48
Dieselöljy para snt/l	51	28,65	23,20	0,35	52,20
Biodieselöljy snt/l	52	31,69	22,51	0,35	54,55
Biodieselöljy R snt/l	53	31,69	11,26	0,35	43,30
Biodieselöljy T snt/l	54	31,69	0,00	0,35	32,04
Biodieselöljy P snt/l	55	28,65	23,20	0,35	52,20
Biodieselöljy P R snt/l	56	28,65	11,60	0,35	40,60
Biodieselöljy P T snt/l	57	28,65	0,00	0,35	29,00
Kevyt polttoöljy snt/l	60	12,98	16,90	0,35	30,23
Kevyt polttoöljy rikitön snt/l	61	10,33	16,90	0,35	27,58
Biopolttoöljy snt/l	62	10,33	16,90	0,35	27,58
Biopolttoöljy R snt/l	63	10,33	8,45	0,35	19,13
Biopolttoöljy T snt/l	64	10,33	0,00	0,35	10,68
Raskas polttoöljy snt/kg	71	11,59	18,67	0,28	30,54
Lentopetroli snt/l	81	57,49	23,33	0,35	81,17
Lentobensiini snt/l	91	52,11	20,81	0,68	73,60
Metanoli snt/l	100	26,9	10,74	0,68	38,32
Metanoli R snt/l	101	26,9	5,37	0,68	32,95
Metanoli T snt/l	102	26,9	0,00	0,68	27,58
Nestekaasu snt/kg	110	13,29	18,09	0,11	31,49
Bionestekaasu snt/kg	111	13,29	18,09	0,11	31,49
Bionestekaasu R snt/kg	112	13,29	9,04	0,11	22,44
Bionestekaasu T snt/kg	113	13,29	0,00	0,11	13,40

Kaikkien kulutukseen luovutettavien moottoripolttoaineiden, niiden seosten sekä niitä korvaavien tuotteiden on täytettävä direktiivin mukaiset moottoribensiinin ja dieselöljyn minimiverotaset. Mikäli kulutukseen luovutetaan polttoainetta, niiden seosta tai niitä korvaavaa tuotetta, on niistä kannettava veroa vähintään seuraavasti, vaikka kyseisen polttoaineen verotaso olisikin verotaulukossa pienempi.

Moottoribensiini, sen seokset ja korvaavat tuotteet snt/l	35,22	0,00	0,68	35,90
Dieselöljy, sen seokset ja korvaavat tuotteet snt/l	32,65	0,00	0,35	33,00

Sähkön ja eräiden polttoaineiden verotaulukot

Voimassa 1.1.2021 alkaen

VEROTAULUKKO 1

Tuote		Tuote-ryhmä	Energia-sisältö-vero	Hiili-dioksidi-vero	Huolto-varmuus-maksu	Yhteensä
Kivihiili, kivihiilibriketit, kivihiilestä valmistetut kiinteät polttoaineet	€/t	1	71,45	147,81	1,18	220,44
Maakaasu	€/MWh	2	10,33	12,94	0,084	23,354

VEROTAULUKKO 2

Tuote		Tuote-ryhmä	Energia-vero	Huolto-varmuus-maksu	Yhteensä
Sähkö					
- veroluokka I	snt/kWh	1	2,24	0,013	2,253
- veroluokka II	snt/kWh	2	0,05	0,013	0,063
Mäntyöljy	snt/kg	3	30,54	0	30,54
Polttoturve	€/MWh	4	5,70	0	5,70

Jäteverotaulukko 2021

Jätteryhmä	
2	Maataloudessa, puutarhataloudessa, vesiviljelyssä, metsätaloudessa, metsästyksessä, kalastuksessa sekä elintarvikkeiden valmistuksessa ja jalostuksessa syntyvät jätteet
3	Puun käsittelyssä sekä levyjen ja huonekalujen, massan, paperin ja kartongin valmistuksessa syntyvät jätteet
4	Nahka-, turkis- ja tekstiiliteollisuuden jätteet
5	Öljynjalostuksessa, maakaasun puhdistuksessa ja hiilen pyrolyytisessä käsittelyssä syntyvät jätteet
7	Orgaanisissa kemian prosesseissa syntyvät jätteet
8	Pinnoitteiden (maalien, lakkojen ja lasimaisten emalien), liimojen, tiivistysmassojen sekä painovärien valmistuksessa, sekoituksessa, jakelussa ja käytössä syntyvät jätteet
9	Valokuvateollisuuden jätteet
10	Termisissä prosesseissa syntyvät jätteet
11	Metallien ja muiden materiaalien kemiallisessa pintakäsittelyssä ja pinnoittamisessa sekä eirautametallien hydrometallurgiassa syntyvät jätteet
18	Ihmisten ja eläinten terveyden hoidossa tai siihen liittyvässä tutkimustoiminnassa syntyvät jätteet (lukuun ottamatta keittiö- ja ravintolajätteitä, jotka eivät ole syntyneet välittömässä hoitotoiminnassa)
19	Jätehuoltolaitoksissa, erillisissä jätevedenpuhdistamoissa sekä ihmisten käyttöön tai teollisuuskäyttöön tarkoitetun veden valmistuksessa syntyvät jätteet
20	Yhdyskuntajätteet (asumisesta syntyvät jätteet ja niihin rinnastettavat kaupan, teollisuuden ja muiden laitosten jätteet), erilliskerätyt jakeet mukaan luettuina

Taulukko ei sis. jäteryhmien alaluokkia.

Veron määrä on 70 euroa tonnilta jätettä, joka toimitetaan kaatopaikalle.

Liite 11

Virvoitusjuomien valmisteverotaulukko

(Voimassa 1.1.2020-)

Tullitariffin nimike	Tuote	Tuoteryhmä	Veron määrä
2009	Käymättömät ja lisättyä alkoholia sisältämättömät hedelmämehut (myös rypäleen puristemehu ”grape must”) ja kasvismehut, myös lisätynä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät: (alkoholipitoisuus enintään 0,5 tilavuusprosenttia)	1	32 snt/l
	- sokeriton	1A	13 snt/l
2106:stä	Muualle kuulumattomat elintarvikevalmisteet: - alkoholia sisältämättömät tai enintään 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävät tuotteet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi virvoitusjuomien valmistukseen:		
	- kiinteässä muodossa olevat juoma-ainekset	2	2,04 €/kg
	- sokeriton	2A	1,13 €/kg
	- muut	3	32 snt/l
	- sokeriton	3A	13 snt/l
2201	Vesi, myös luonnon tai keinotekoinen kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön tai maustamaton	4A	13 snt/l
2202	Vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä tai maustettu, ja muut alkoholittomat juomat, ei kuitenkaan nimikkeeseen 2009 hedelmä- tai kasvismehut: (alkoholipitoisuus enintään 0,5 tilavuusprosenttia), ei kuitenkaan maustamattomat kasvipohjaiset juomat(alkoholipitoisuus enintään 0,5 tilavuusprosenttia)	5	32 snt/l
	- sokeriton	5A	13 snt/l
2204:stä	Tuoreista rypäleistä valmistettu viini, myös väkevöity viini; rypäleen puristemehu (grape must), muu kuin nimikkeeseen 2009 kuuluva: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia)	6	32 snt/l
	- alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia - sokeriton	6A	13 snt/l
2205:stä	Vermutti ja muu tuoreista viinirypäleistä valmistettu viini, joka on maustettu kasveilla tai aromaattisilla aineilla: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia)	7	32 snt/l
	- sokeriton	7A	13 snt/l
2206:stä	Muut käymisen avulla valmistetut juomat (esim. siideri, päärynäviini ja sima); käymisen avulla valmistettujen juomien sekoitukset sekä käymisen avulla valmistettujen juomien ja alkoholittomien juomien sekoitukset, muualle kuulumattomat: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia)	8	32 snt/l
	- alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia, ei kuitenkaan oluen/alkoholittomien juomien sekoitukset - sokeriton	8A	13 snt/l

VERONMAKSAJAT

Liite 11

2208:sta	Denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus pienempi kuin 80 tilavuusprosenttia; väkevät alkoholijuomat, liköörit ja muut alkoholipitoiset juomat: (alkoholipitoisuus yli 0,5 tilavuusprosenttia) - juomat, alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia: - hiilihapotetut	9	32 snt/l
	- sokeriton	9A	13 snt/l
	- muut	10	32 snt/l
	- sokeriton	10A	13 snt/l
3302:sta	Hyvänhajuisten aineiden seokset sekä yhteen tai useampaan tällaiseen aineeseen perustuvat seokset (myös alkoholiliuokset), jollaisia käytetään raaka- aineena teollisuudessa; muut hyvänhajuisiin aineisiin perustuvat valmisteet, jollaisia käytetään juomien valmistukseen: - jollaisia käytetään elintarvike- tai juomateollisuudessa: - jollaisia käytetään juomateollisuudessa, alkoholipitoisuus enintään 1,2 tilavuusprosenttia	11	32 snt/l
	- sokeriton	11A	13 snt/l
3824:stä	Kemialliset tuotteet ja kemian- tai siihen liittyvän teollisuuden valmisteet (myös jos ne ovat luonnontuotteiden seoksia), muualle kuulumattomat; - juomien valmistukseen soveltuvat kivennäissuolaliuokset	12	32 snt/l
	- sokeriton	12A	13 snt/l

Valmisteveroesimerkkien oletukset ja laskelmat 2021

Väkevät (yli 10 %): Koskenkorva 38 %		
Iasipullo uudelleentäytettävä		
Tilavuus, senttilitraa	50	
Til-%	38 %	
Väh.hinta, euroa	14,98	
Alkoholivero, e/100%alk/cl	0,5035	
Juomapakkauksvero e/l	0	
Alv	24 %	
Pantti, euroa	0,10	
Laskelma		
	€	%-osuus
Nettohinta	2,43	16 %
Alkoholivero	9,57	64 %
Juomapakkauksvero	0,0	0 %
Arvonlisävero, pl. pantti	2,88	19 %
Pantti	0,10	1 %
Vähittäishinta (ml. pantti)	14,98	100 %
verot yht. pl. pantin alv.	12,45	83 %

Viinit (yli 8 %)		
Pullo raaka-aineena hyödynnettävä		
Tilavuus, litraa	0,75	
Til-%	12 %	
Väh.hinta, euroa	9,20	
Alkoholivero, e/l	4,21	
Juomapakkauksvero e/l	0	
Alv	24 %	
Pantti, euroa	0,1	
Laskelma		
	€	%-osuus
Nettohinta	4,18	45 %
Alkoholivero	3,16	34 %
Juomapakkauksvero	0,00	0 %
Arvonlisävero, pl. pantti	1,76	19 %
Pantti	0,10	1 %
Vähittäishinta (ml. pantti)	9,20	100 %
verot yht. pl. pantin alv.	4,92	53 %

Olut (yli 2,8 %), euroa		
tölkki, kierrätettävä		
Tilavuus, senttilitraa	33	
Til-%	4,6 %	
Väh.hinta, euroa	1,25	
Alkoholivero, e/100%alk/cl	0,3805	
Juomapakkauksvero e/l	0	
Alv	24 %	
Pantti, euroa	0,15	
Laskelma		
	€	%-osuus
Nettohinta	0,31	25 %
Alkoholivero	0,58	46 %
Juomapakkauksvero	0,00	0 %
Arvonlisävero, pl. pantti	0,21	17 %
Pantti	0,15	12 %
Vähittäishinta (ml. pantti)	1,25	100 %
verot yht. pl. pantin alv.	0,79	63 %

Limsapullo, 1,5 litra		
	1,53 €/l	
pullo uudelleentäytettävä		
Tilavuus, litraa	1,5	
Väh.hinta, euroa	2,30	
Valmistevero, €/l	0,32	
Juomapakkauksvero	0	
Alv	14 %	
Pantti, euroa	0,4	
Pantin alv	24 %	
Laskelma		
	€	%-osuus
Nettohinta	1,19	52 %
Valmistevero	0,48	21 %
Juomapakkauksvero	0	0 %
Arvonlisävero, pl. pantti	0,23	10 %
Pantti	0,4	17 %
Vähittäishinta (ml. pantti)	2,30	100 %
verot yht. pl. pantin alv.	0,71	31 %

Bensiini 95E10		
Kuluttajahinta, 15.3.2017 (ÖKL)	163	
(Verot (oil.fi) snt/l)	91,7	
		%-osuus
Verot, biokomponentti 10 %	72,67	44,6 %
Biokomponentti, bioetanol R	43,03	
Moottoribensiini yht.	75,96	
energiasisältövero	53,79	
hiilidioksidivero	21,49	
huoltovarmuusmaksu	0,68	
Arvonlisävero	31,55	19,4 %
Veroton hinta	58,78	36,1 %
Verot yht.	104,22	
Verojen osuus	63,9 %	

Diesel		
Kuluttajahinta	147	
(Verot c/l)	74,6	
		%-osuus
Verokanta, biokomponentti 6 %	51,44	35,0 %
Biokomponentti, biodiesel R	39,51	
Dieselöljy, para.	52,2	
energiasisältövero	28,65	
hiilidioksidivero	23,2	
huoltovarmuusmaksu	0,35	
Arvonlisävero	28,45	19,4 %
Veroton hinta	67,11	45,7 %
Verot yht.	79,89	
Verojen osuus	54,3 %	

Tupakka		
savukeaski	8,7 €	
jossa savukkeita	20 kpl	
yksikkövero	76,25 €/1000 kpl	
arvero	52 %	
arvonlisävero	24 %	
Laskelma		
		%-osuus
Nettohinta	0,97	11,1 %
yksikkövero	1,525	17,5 %
arvero	4,524	52,0 %
arvonlisävero	1,68	19,4 %
Verot yht.	7,73	88,9 %
Vähittäismyyntihinta	8,70	100,0 %

Sähkö		
Pientaloasiakas; sähkönkulutus 5000 kWh/vuosi.		
Sähkökiuas, ei sähkölämmitystä, pääsulake 3x25 A.		
Laskelma		
		%-osuus
Sähkön valmistevero	2,253 snt/kWh	12,3 %
Arvonlisävero	24 %	
Sähkön* veroton hinta	12,51 snt/kWh	68,3 %
Valmisteverollinen hinta	14,76 snt/kWh	
Arvonlisävero	3,54 snt/kWh	19,4 %
Verot yht.	5,79 snt/kWh	31,7 %
Hinta yht.	18,30 snt/kWh	100,0 %
Hintatiedon lähde: Tilastokeskus (tammi-syys 2020 keskiarvo)		

Autoverotaulukot (NEDC & WLTP)

Uudesta henkilöautosta ja pakettiautosta suoritettava vero on liitteen verotaulukon 1 (NEDC-päästömitta) tai 1 A (WLTP-päästömitta) mukainen prosenttimäärä auton verotusarvosta. Jos tietoa hiilidioksidipäästöstä ei ole, veroprosentti määräytyy auton kokonaismassaa ja käyttövoimaa vastaavan laskennallisen hiilidioksidipäästön perusteella.

Auton kokonaismassa (kg)		Auton kokonaismassa (kg)			Auton kokonaismassa (kg)		Auton kokonaismassa (kg)		
käyttövoima muu kuin dieselöljy	käyttövoima dieselöljy	CO2	NEDC 2019-	WLTP 2019-	käyttövoima muu kuin dieselöljy	käyttövoima dieselöljy	CO2	NEDC 2019-	WLTP 2019-
0-51	0-354	0	2,7	2,7	493-501	796-804	50	4,7	3,9
52-60	355-363	1	2,7	2,7	502-510	805-813	51	4,8	3,9
61-69	364-372	2	2,7	2,7	511-519	814-822	52	4,9	3,9
70-78	373-381	3	2,7	2,7	520-528	823-831	53	5,0	4,0
79-87	382-390	4	2,8	2,7	529-537	832-840	54	5,0	4,0
88-96	391-399	5	2,8	2,8	538-546	841-849	55	5,1	4,0
97-105	400-408	6	2,8	2,8	547-555	850-858	56	5,2	4,1
106-114	409-417	7	2,8	2,8	556-564	859-867	57	5,3	4,1
115-123	418-426	8	2,9	2,8	565-573	868-876	58	5,4	4,2
124-132	427-435	9	2,9	2,8	574-582	877-885	59	5,5	4,2
133-141	436-444	10	2,9	2,8	583-591	886-994	60	5,6	4,3
142-150	445-453	11	2,9	2,9	592-600	995-1003	61	5,7	4,3
151-159	454-462	12	3,0	2,9	601-609	1004-1012	62	5,8	4,3
160-168	463-471	13	3,0	2,9	610-618	1013-1021	63	5,9	4,4
169-177	472-480	14	3,0	2,9	619-627	1022-1030	64	6,0	4,4
178-186	481-489	15	3,0	2,9	628-636	1031-1039	65	6,1	4,5
187-195	490-498	16	3,1	2,9	637-645	1040-1048	66	6,2	4,5
196-204	499-507	17	3,1	3,0	646-654	1049-1057	67	6,3	4,6
205-213	508-516	18	3,1	3,0	655-663	1058-1066	68	6,4	4,6
214-222	517-525	19	3,2	3,0	664-672	1067-1075	69	6,5	4,7
223-231	526-534	20	3,2	3,0	673-681	1076-1084	70	6,6	4,7
232-240	535-543	21	3,2	3,0	682-690	1085-1093	71	6,8	4,8
241-249	544-552	22	3,3	3,1	691-699	1094-1102	72	6,9	4,8
250-258	553-561	23	3,3	3,1	700-708	1103-1111	73	7,0	4,9
259-267	562-570	24	3,3	3,1	709-717	1112-1120	74	7,1	5,0
268-276	571-579	25	3,4	3,1	718-726	1121-1129	75	7,3	5,0
277-285	580-588	26	3,4	3,2	727-735	1130-1138	76	7,4	5,1
286-294	589-597	27	3,5	3,2	736-744	1139-1147	77	7,6	5,1
295-303	598-606	28	3,5	3,2	745-753	1148-1156	78	7,7	5,2
304-312	607-615	29	3,5	3,2	754-762	1157-1165	79	7,8	5,2
313-321	616-624	30	3,6	3,2	763-772	1166-1174	80	8,0	5,3
322-330	625-633	31	3,6	3,3	773-781	1175-1183	81	8,1	5,4
331-339	634-642	32	3,7	3,3	782-790	1184-1192	82	8,3	5,4
340-348	643-651	33	3,7	3,3	791-799	1193-1202	83	8,5	5,5
349-357	652-660	34	3,8	3,4	800-808	1203-1211	84	8,6	5,6
358-366	661-669	35	3,8	3,4	809-817	1212-1220	85	8,8	5,6
367-375	670-678	36	3,9	3,4	818-826	1221-1229	86	8,9	5,7
376-384	679-687	37	3,9	3,4	827-835	1230-1238	87	9,1	5,8
385-393	688-696	38	4,0	3,5	836-844	1239-1247	88	9,3	5,9
394-402	697-705	39	4,0	3,5	845-853	1248-1256	89	9,5	5,9
403-411	706-714	40	4,1	3,5	854-862	1257-1265	90	9,7	6,0
412-420	715-723	41	4,1	3,6	863-871	1266-1274	91	9,8	6,1
421-429	724-732	42	4,2	3,6	872-880	1275-1283	92	10,0	6,2
430-438	733-741	43	4,3	3,6	881-889	1284-1292	93	10,2	6,2
439-447	742-750	44	4,3	3,6	890-898	1293-1301	94	10,4	6,3
448-456	751-759	45	4,4	3,7	899-907	1302-1310	95	10,6	6,4
457-465	760-768	46	4,5	3,7	908-916	1311-1319	96	10,8	6,5
466-474	769-777	47	4,5	3,7	917-925	1320-1328	97	11,0	6,6
475-483	778-786	48	4,6	3,8	926-934	1329-1337	98	11,3	6,6
484-492	787-795	49	4,7	3,8	935-943	1338-1346	99	11,5	6,7

Liite 13

Auton kokonaismassa (kg)		CO2	NEDC 2019-	WLTP 2019-	Auton kokonaismassa (kg)		CO2	NEDC 2019-	WLTP 2019-
käyttövoima muu kuin dieselöljy	käyttövoima dieselöljy				käyttövoima muu kuin dieselöljy	käyttövoima dieselöljy			
944-952	1347-1355	100	11,7	6,8	1512-1520	1915-1923	163	28,3	21,0
953-961	1356-1364	101	11,9	6,9	1521-1529	1924-1932	164	28,5	21,3
962-970	1365-1373	102	12,1	7,0	1530-1538	1933-1941	165	28,7	21,7
971-979	1374-1382	103	12,4	7,1	1539-1547	1942-1950	166	28,9	22,0
980-988	1383-1391	104	12,6	7,2	1548-1556	1951-1959	167	29,1	22,4
989-997	1392-1400	105	12,9	7,3	1557-1565	1960-1968	168	29,3	22,7
998-1006	1401-1409	106	13,1	7,4	1566-1574	1969-1977	169	29,5	23,1
1007-1015	1410-1418	107	13,3	7,5	1575-1583	1978-1986	170	29,7	23,4
1016-1024	1419-1427	108	13,6	7,6	1584-1592	1987-1995	171	29,9	24,0
1025-1033	1428-1436	109	13,9	7,7	1593-1601	1996-2004	172	30,0	24,2
1034-1042	1437-1445	110	14,1	7,8	1602-1610	2005-2013	173	30,2	24,4
1043-1051	1446-1454	111	14,4	8,0	1611-1619	2014-2022	174	30,4	24,6
1052-1060	1455-1463	112	14,6	8,1	1620-1628	2023-2031	175	30,6	24,8
1061-1069	1464-1472	113	14,9	8,3	1629-1637	2032-2040	176	30,8	25,0
1070-1078	1473-1481	114	15,2	8,4	1638-1646	2041-2049	177	31,0	25,2
1079-1087	1482-1490	115	15,5	8,6	1647-1655	2050-2058	178	31,2	25,4
1088-1096	1491-1499	116	15,8	8,8	1656-1664	2059-2067	179	31,4	25,6
1097-1105	1500-1508	117	16,0	8,9	1665-1673	2068-2076	180	31,6	25,8
1106-1114	1509-1517	118	16,3	9,1	1674-1682	2077-2085	181	31,7	26,0
1115-1123	1518-1526	119	16,6	9,3	1683-1691	2086-2094	182	31,9	26,2
1124-1132	1527-1535	120	16,9	9,5	1692-1700	2095-2103	183	32,1	26,4
1133-1141	1536-1544	121	17,2	9,7	1701-1709	2104-2112	184	32,3	26,6
1142-1150	1545-1553	122	17,5	9,9	1710-1718	2113-2121	185	32,5	26,8
1151-1159	1554-1562	123	17,8	10,0	1719-1727	2122-2130	186	32,7	27,0
1160-1168	1563-1571	124	18,1	10,2	1728-1736	2131-2139	187	32,8	27,2
1169-1177	1572-1580	125	18,5	10,4	1737-1745	2140-2148	188	33,0	27,4
1178-1186	1581-1589	126	18,8	10,6	1746-1754	2149-2157	189	33,2	27,6
1187-1195	1590-1598	127	19,1	10,9	1755-1763	2158-2166	190	33,4	27,8
1196-1204	1599-1607	128	19,4	11,1	1764-1772	2167-2175	191	33,6	28,0
1205-1213	1608-1616	129	19,7	11,3	1773-1781	2176-2184	192	33,7	28,2
1214-1222	1617-1625	130	20,1	11,5	1782-1790	2185-2193	193	33,9	28,4
1223-1231	1626-1634	131	20,4	11,7	1791-1799	2194-2202	194	34,1	28,6
1232-1240	1635-1643	132	20,7	12,0	1800-1808	2203-2211	195	34,3	28,8
1241-1249	1644-1652	133	21,1	12,2	1809-1818	2212-2220	196	34,4	29,0
1250-1258	1653-1661	134	21,4	12,4	1819-1827	2221-2229	197	34,6	29,1
1259-1267	1662-1670	135	21,7	12,7	1828-1836	2230-2238	198	34,8	29,3
1268-1276	1671-1679	136	22,1	12,9	1837-1845	2239-2247	199	35,0	29,5
1277-1285	1680-1688	137	22,4	13,2	1846-1854	2248-2257	200	35,1	29,7
1286-1295	1689-1697	138	22,8	13,4	1855-1863	2258-2266	201	35,3	29,9
1296-1304	1698-1706	139	23,1	13,7	1864-1872	2267-2275	202	35,5	30,1
1305-1313	1707-1715	140	23,5	13,9	1873-1881	2276-2284	203	35,7	30,3
1314-1322	1716-1725	141	24,0	14,2	1882-1890	2285-2293	204	35,8	30,5
1323-1331	1726-1734	142	24,2	14,5	1891-1899	2294-2302	205	36,0	30,7
1332-1340	1735-1743	143	24,4	14,8	1900-1908	2303-2311	206	36,2	30,9
1341-1349	1744-1752	144	24,6	15,0	1909-1917	2312-2320	207	36,3	31,1
1350-1358	1753-1761	145	24,8	15,3	1918-1926	2321-2329	208	36,5	31,3
1359-1367	1762-1770	146	25,0	15,6	1927-1935	2330-2338	209	36,6	31,5
1368-1376	1771-1779	147	25,2	15,9	1936-1944	2339-2347	210	36,8	31,7
1377-1385	1780-1788	148	25,4	16,2	1945-1953	2348-2356	211	37,0	31,8
1386-1394	1789-1797	149	25,6	16,5	1954-1962	2357-2365	212	37,1	32,0
1395-1403	1798-1806	150	25,8	16,8	1963-1971	2366-2374	213	37,3	32,2
1404-1412	1807-1815	151	26,0	17,1	1972-1980	2375-2383	214	37,5	32,4
1413-1421	1816-1824	152	26,2	17,4	1981-1989	2384-2392	215	37,6	32,6
1422-1430	1825-1833	153	26,4	17,7	1990-1998	2393-2401	216	37,8	32,8
1431-1439	1834-1842	154	26,6	18,0	1999-2007	2402-2410	217	37,9	33,0
1440-1448	1843-1851	155	26,8	18,3	2008-2016	2411-2419	218	38,1	33,1
1449-1457	1852-1860	156	27,0	18,6	2017-2025	2420-2428	219	38,2	33,3
1458-1466	1861-1869	157	27,1	19,0	2026-2034	2429-2437	220	38,4	33,5
1467-1475	1870-1878	158	27,3	19,3	2035-2043	2438-2446	221	38,5	33,7
1476-1484	1879-1887	159	27,5	19,6	2044-2052	2447-2455	222	38,7	33,9
1485-1493	1888-1896	160	27,7	20,0	2053-2061	2456-2464	223	38,8	34,1
1494-1502	1897-1905	161	27,9	20,3	2062-2070	2465-2473	224	39,0	34,2
1503-1511	1906-1914	162	28,1	20,6	2071-2079	2474-2482	225	39,1	34,4

Liite 13

Auton kokonaismassa (kg)		Auton kokonaismassa (kg)			Auton kokonaismassa (kg)		Auton kokonaismassa (kg)		
käyttövoima muu kuin dieselöljy	käyttövoima dieselöljy	CO2	NEDC 2019-	WLTP 2019-	käyttövoima muu kuin dieselöljy	käyttövoima dieselöljy	CO2	NEDC 2019-	WLTP 2019-
2080-2088	2483-2491	226	39,3	34,6	2648-2656	3051-3059	289	46,3	43,7
2089-2097	2492-2500	227	39,4	34,8	2657-2665	3060-3068	290	46,3	43,8
2098-2106	2501-2509	228	39,6	34,9	2666-2674	3069-3077	291	46,4	43,9
2107-2115	2510-2518	229	39,7	35,1	2675-2683	3078-3086	292	46,5	44,0
2116-2124	2519-2527	230	39,8	35,3	2684-2692	3087-3095	293	46,6	44,1
2125-2133	2528-2536	231	40,0	35,5	2693-2701	3096-3104	294	46,6	44,2
2134-2142	2537-2545	232	40,1	35,6	2702-2710	3105-3113	295	46,7	44,3
2143-2151	2546-2554	233	40,3	35,8	2711-2719	3114-3122	296	46,8	44,4
2152-2160	2555-2563	234	40,4	36,0	2720-2728	3123-3131	297	46,9	44,5
2161-2169	2564-2572	235	40,5	36,2	2729-2737	3132-3140	298	46,9	44,6
2170-2178	2573-2581	236	40,7	36,3	2738-2746	3141-3149	299	47,0	44,7
2179-2187	2582-2590	237	40,8	36,5	2747-2755	3150-3158	300	47,1	44,8
2188-2196	2591-2599	238	40,9	36,7	2756-2764	3159-3167	301	47,1	44,9
2197-2205	2600-2608	239	41,1	36,8	2765-2773	3168-3176	302	47,2	45,0
2206-2214	2609-2617	240	41,2	37,0	2774-2782	3177-3185	303	47,3	45,1
2215-2223	2618-2626	241	41,3	37,1	2783-2791	3186-3194	304	47,3	45,2
2224-2232	2627-2635	242	41,5	37,3	2792-2800	3195-3203	305	47,4	45,3
2233-2241	2636-2644	243	41,6	37,5	2801-2809	3204-3212	306	47,5	45,4
2242-2250	2645-2653	244	41,7	37,6	2810-2818	3213-3221	307	47,5	45,4
2251-2259	2654-2662	245	41,8	37,8	2819-2827	3222-3230	308	47,6	45,5
2260-2268	2663-2671	246	42,0	37,9	2828-2836	3231-3239	309	47,6	45,6
2269-2277	2672-2680	247	42,1	38,1	2837-2845	3240-3248	310	47,7	45,7
2278-2286	2681-2689	248	42,2	38,3	2846-2854	3249-3257	311	47,8	45,8
2287-2295	2690-2698	249	42,3	38,4	2855-2863	3258-3266	312	47,8	45,9
2296-2304	2699-2707	250	42,4	38,6	2864-2873	3267-3275	313	47,9	46,0
2305-2313	2708-2716	251	42,6	38,7	2874-2882	3276-3284	314	47,9	46,0
2314-2322	2717-2725	252	42,7	38,9	2883-2891	3285-3293	315	48,0	46,1
2323-2331	2726-2734	253	42,8	39,0	2892-2900	3294-3302	316	48,1	46,2
2332-2340	2735-2743	254	42,9	39,2	2901-2909	3303-3312	317	48,1	46,3
2341-2350	2744-2752	255	43,0	39,3	2910-2918	3313-3321	318	48,2	46,4
2351-2359	2753-2761	256	43,1	39,5	2919-2927	3322-3330	319	48,2	46,4
2360-2368	2762-2770	257	43,2	39,6	2928-2936	3331-3339	320	48,3	46,5
2369-2377	2771-2780	258	43,4	39,8	2937-2945	3340-3348	321	48,3	46,6
2378-2386	2781-2789	259	43,5	39,9	2946-2954	3349-3357	322	48,4	46,7
2387-2395	2790-2798	260	43,6	40,0	2955-2963	3358-3366	323	48,4	46,7
2396-2404	2799-2807	261	43,7	40,2	2964-2972	3367-3375	324	48,5	46,8
2405-2413	2808-2816	262	43,8	40,3	2973-2981	3376-3384	325	48,5	46,9
2414-2422	2817-2825	263	43,9	40,5	2982-2990	3385-3393	326	48,6	47,0
2423-2431	2826-2834	264	44,0	40,6	2991-2999	3394-3402	327	48,6	47,0
2432-2440	2835-2843	265	44,1	40,7	3000-3008	3403-3411	328	48,7	47,1
2441-2449	2844-2852	266	44,2	40,9	3009-3017	3412-3420	329	48,7	47,2
2450-2458	2853-2861	267	44,3	41,0	3018-3026	3421-3429	330	48,8	47,2
2459-2467	2862-2870	268	44,4	41,1	3027-3035	3430-3438	331	48,8	47,3
2468-2476	2871-2879	269	44,5	41,3	3036-3044	3439-3447	332	48,9	47,4
2477-2485	2880-2888	270	44,6	41,4	3045-3053	3448-3456	333	48,9	47,4
2486-2494	2889-2897	271	44,7	41,5	3054-3062	3457-3465	334	49,0	47,5
2495-2503	2898-2906	272	44,8	41,7	3063-3071	3466-3474	335	49,0	47,6
2504-2512	2907-2915	273	44,9	41,8	3072-3080	3475-3483	336	49,1	47,6
2513-2521	2916-2924	274	45,0	41,9	3081-3089	3484-3492	337	49,1	47,7
2522-2530	2925-2933	275	45,1	42,0	3090-3098	3493-3501	338	49,1	47,8
2531-2539	2934-2942	276	45,2	42,2	3099-3107	3502-3510	339	49,2	47,8
2540-2548	2943-2951	277	45,2	42,3	3108-3116	3511-3519	340	49,2	47,9
2549-2557	2952-2960	278	45,3	42,4	3117-3125	3520-3528	341	49,3	47,9
2558-2566	2961-2969	279	45,4	42,5	3126-3134	3529-3537	342	49,3	48,0
2567-2575	2970-2978	280	45,5	42,6	3135-3143	3538-3546	343	49,3	48,1
2576-2584	2979-2987	281	45,6	42,8	3144-3152	3547-3555	344	49,4	48,1
2585-2593	2988-2996	282	45,7	42,9	3153-3161	3556-3564	345	49,4	48,2
2594-2602	2997-3005	283	45,8	43,0	3162-3170	3565-3573	346	49,5	48,2
2603-2611	3006-3014	284	45,8	43,1	3171-3179	3574-3582	347	49,5	48,3
2612-2620	3015-3023	285	45,9	43,2	3180-3188	3583-3591	348	49,5	48,3
2621-2629	3024-3032	286	46,0	43,3	3189-3197	3592-3600	349	49,6	48,4
2630-2638	3033-3041	287	46,1	43,4	3198-3206	3601-3609	350	49,6	48,4
2639-2647	3042-3050	288	46,2	43,6	3207-3215	3610-3618	351	49,7	48,5

Liite 13

Auton kokonaismassa (kg)		CO2	NEDC 2019-	WLTP 2019-
käyttövoima muu kuin dieselöljy	käyttövoima dieselöljy			
3216-3224	3619-3627	352	49,7	48,5
3225-3233	3628-3636	353	49,7	48,6
3234-3242	3637-3645	354	49,8	48,6
3243-3251	3646-3654	355	49,8	48,7
3252-3260	3655-3663	356	49,8	48,7
3261-3269	3664-3672	357	49,9	48,8
3270-3278	3673-3681	358	49,9	48,8
3279-3287	3682-3690	359	49,9	48,9
>3287	>3690	>359	50,0	48,9

Ajoneuvoverotaulukot

Ajoneuvovero koostuu perusverosta ja käyttövoimaverosta. Käyttövoimaveron määrätään ajoneuvolle, jota käytetään muulla voimalla tai polttoaineella kuin moottoribensiinillä. Perusvero määräytyy ensisijaisesti valmistajan ilmoittamien hiilidioksidipäästöjen (CO₂) mukaisesti. Jos päästötietoa ei löydy rekisteristä, määräytyy perusvero auton kokonaismassan perusteella. Katsastuksen yhteydessä mitatuilla päästötiedoilla ei ole vaikutusta veron määrään. Hiilidioksidiperusteinen ajoneuvovero määräytyy autosta riippuen NEDC-verotaulukon (1) tai WLTP-verotaulukon (1A) mukaan.

Kokonaismassa (kg)		€/365 päivää
0	- 1300	222,65
1301	- 1400	233,60
1401	- 1500	245,28
1501	- 1600	257,69
1601	- 1700	270,83
1701	- 1800	284,70
1801	- 1900	299,30
1901	- 2000	314,63
2001	- 2100	330,69
2101	- 2200	347,48
2201	- 2300	365,00
2301	- 2400	383,25
2401	- 2500	402,23
2501	- 2600	421,94
2601	- 2700	442,38
2701	- 2800	463,55
2801	- 2900	485,45
2901	- 3000	508,08
3001	- 3100	531,44
3101	- 3200	555,53
3201	- 3300	580,35
3301	- 3400	605,90
>3400		632,18

Liite 14

Ajoneuvoveron perusvero / 365 päivää

CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-	CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-	CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-	CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-
0	53,29	53,29	49	78,47	72,27	98	123,00	102,20	147	196,73	155,12
1	53,65	53,29	50	79,20	72,63	99	124,10	102,93	148	198,56	156,95
2	54,02	53,65	51	79,93	73,00	100	125,56	103,66	149	200,38	158,77
3	54,38	54,02	52	80,66	73,73	101	126,65	104,39	150	202,21	160,96
4	54,75	54,38	53	81,39	74,09	102	127,75	105,48	151	204,40	162,79
5	55,11	54,75	54	81,76	74,46	103	129,21	106,21	152	206,22	164,61
6	55,48	55,11	55	82,49	75,19	104	130,30	106,94	153	208,05	166,80
7	55,84	55,48	56	83,58	75,55	105	131,40	107,67	154	210,24	168,63
8	56,21	55,48	57	84,31	76,28	106	132,86	108,40	155	212,06	170,45
9	56,57	55,84	58	85,04	76,65	107	133,95	109,50	156	214,25	172,64
10	57,30	56,21	59	85,77	77,38	108	135,41	110,23	157	216,08	174,83
11	57,67	56,57	60	86,50	77,74	109	136,51	110,96	158	218,27	176,66
12	58,03	56,94	61	87,23	78,47	110	137,97	112,05	159	220,09	178,85
13	58,40	57,30	62	87,96	78,84	111	139,43	112,78	160	222,28	181,04
14	58,76	57,67	63	88,69	79,57	112	140,52	113,51	161	224,11	183,23
15	59,49	58,03	64	89,42	79,93	113	141,98	114,61	162	226,30	185,42
16	59,86	58,40	65	90,52	80,66	114	143,44	115,34	163	228,49	187,61
17	60,22	58,76	66	91,25	81,03	115	144,90	116,07	164	230,68	189,80
18	60,59	59,13	67	91,98	81,76	116	146,36	117,16	165	232,87	191,99
19	61,32	59,49	68	93,07	82,12	117	147,46	117,89	166	234,69	194,18
20	61,68	59,86	69	93,80	82,85	118	148,92	118,99	167	236,88	196,73
21	62,05	60,22	70	94,53	83,58	119	150,38	119,72	168	239,07	198,92
22	62,78	60,59	71	95,63	83,95	120	151,84	120,81	169	241,26	201,11
23	63,14	60,95	72	96,36	84,68	121	153,30	121,54	170	243,45	203,67
24	63,51	61,32	73	97,09	85,04	122	154,76	122,64	171	246,01	205,86
25	64,24	61,68	74	98,18	85,77	123	156,22	123,37	172	248,20	208,41
26	64,60	62,05	75	98,91	86,50	124	158,04	124,46	173	250,39	210,97
27	65,33	62,41	76	100,01	86,87	125	159,50	125,56	174	252,58	213,16
28	65,70	62,78	77	101,10	87,60	126	160,96	126,29	175	254,77	215,71
29	66,43	63,14	78	101,83	88,33	127	162,42	127,38	176	257,32	218,27
30	66,79	63,51	79	102,93	89,06	128	164,25	128,48	177	259,51	220,82
31	67,52	64,24	80	103,66	89,42	129	165,71	129,21	178	261,70	223,38
32	67,89	64,60	81	104,75	90,15	130	167,17	130,30	179	264,26	225,93
33	68,62	64,97	82	105,85	90,88	131	168,99	131,40	180	266,45	228,49
34	68,98	65,33	83	106,58	91,61	132	170,45	132,13	181	269,00	231,04
35	69,71	65,70	84	107,67	92,34	133	172,28	133,22	182	271,19	233,96
36	70,08	66,06	85	108,77	93,07	134	173,74	134,32	183	273,75	236,52
37	70,81	66,43	86	109,86	93,44	135	175,56	135,41	184	276,30	239,07
38	71,54	67,16	87	110,96	94,17	136	177,02	136,51	185	278,49	241,99
39	71,90	67,52	88	112,05	94,90	137	178,85	137,60	186	281,05	244,55
40	72,63	67,89	89	112,78	95,63	138	180,67	139,43	187	283,60	247,47
41	73,36	68,25	90	113,88	96,36	139	182,13	140,89	188	286,16	250,02
42	73,73	68,98	91	114,97	97,09	140	183,96	142,71	189	288,35	252,94
43	74,46	69,35	92	116,07	97,82	141	185,78	144,54	190	290,90	255,86
44	75,19	69,71	93	117,16	98,55	142	187,61	146,36	191	293,46	258,78
45	75,92	70,08	94	118,26	99,28	143	189,43	147,82	192	296,01	261,70
46	76,28	70,81	95	119,72	100,01	144	191,26	149,65	193	298,57	264,62
47	77,01	71,17	96	120,81	100,74	145	193,08	151,47	194	301,12	267,54
48	77,74	71,54	97	121,91	101,47	146	194,91	153,30	195	303,68	270,46

VERONMAKSAJAT

Liite 14

CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-	CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-	CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-	CO2	NEDC 2020-	WLTP 2020-
196	306,23	273,38	248	420,84	419,02	300	528,15	528,15	352	608,09	608,09
197	309,15	276,30	249	423,03	421,57	301	529,98	529,98	353	609,18	609,18
198	311,71	279,22	250	425,22	424,49	302	531,80	531,80	354	610,64	610,64
199	313,90	282,51	251	427,41	427,41	303	533,63	533,63	355	611,74	611,74
200	316,09	285,43	252	429,60	429,60	304	535,45	535,45	356	612,83	612,83
201	318,28	288,71	253	431,79	431,79	305	537,28	537,28	357	613,93	613,93
202	320,10	291,63	254	433,98	433,98	306	539,10	539,10	358	615,02	615,02
203	322,29	294,92	255	436,17	436,17	307	540,56	540,56	359	616,48	616,48
204	324,48	297,84	256	438,36	438,36	308	542,39	542,39	360	617,58	617,58
205	326,67	301,12	257	440,55	440,55	309	544,21	544,21	361	618,67	618,67
206	328,50	304,41	258	442,74	442,74	310	546,04	546,04	362	619,77	619,77
207	330,69	307,69	259	444,93	444,93	311	547,86	547,86	363	620,86	620,86
208	332,88	310,61	260	447,12	447,12	312	549,32	549,32	364	621,96	621,96
209	335,07	313,90	261	449,31	449,31	313	551,15	551,15	365	623,05	623,05
210	337,26	316,45	262	451,50	451,50	314	552,61	552,61	366	624,15	624,15
211	339,45	319,01	263	453,69	453,69	315	554,43	554,43	367	625,24	625,24
212	341,27	321,56	264	455,88	455,88	316	556,26	556,26	368	626,34	626,34
213	343,46	324,12	265	457,71	457,71	317	557,72	557,72	369	627,43	627,43
214	345,65	326,67	266	459,90	459,90	318	559,54	559,54	370	628,16	628,16
215	347,84	329,23	267	462,09	462,09	319	561,00	561,00	371	629,26	629,26
216	350,03	332,15	268	464,28	464,28	320	562,83	562,83	372	630,35	630,35
217	352,22	334,70	269	466,47	466,47	321	564,29	564,29	373	631,45	631,45
218	354,41	337,26	270	468,66	468,66	322	565,75	565,75	374	632,18	632,18
219	356,60	339,81	271	470,48	470,48	323	567,57	567,57	375	633,27	633,27
220	358,79	342,73	272	472,67	472,67	324	569,03	569,03	376	634,37	634,37
221	360,98	345,29	273	474,86	474,86	325	570,49	570,49	377	635,10	635,10
222	363,17	347,84	274	477,05	477,05	326	571,95	571,95	378	636,19	636,19
223	365,36	350,76	275	478,88	478,88	327	573,78	573,78	379	636,92	636,92
224	367,55	353,32	276	481,07	481,07	328	575,24	575,24	380	638,02	638,02
225	369,74	355,87	277	483,26	483,26	329	576,70	576,70	381	639,11	639,11
226	371,93	358,79	278	485,08	485,08	330	578,16	578,16	382	639,84	639,84
227	374,12	361,35	279	487,27	487,27	331	579,62	579,62	383	640,57	640,57
228	376,31	364,27	280	489,10	489,10	332	581,08	581,08	384	641,67	641,67
229	378,50	366,82	281	491,29	491,29	333	582,54	582,54	385	642,40	642,40
230	380,69	369,74	282	493,11	493,11	334	584,00	584,00	386	643,49	643,49
231	382,88	372,30	283	495,30	495,30	335	585,46	585,46	387	644,22	644,22
232	385,07	374,85	284	497,49	497,49	336	586,92	586,92	388	644,95	644,95
233	387,63	377,77	285	499,32	499,32	337	588,38	588,38	389	646,05	646,05
234	389,82	380,33	286	501,14	501,14	338	589,84	589,84	390	646,78	646,78
235	392,01	383,25	287	503,33	503,33	339	590,93	590,93	391	647,51	647,51
236	394,20	386,17	288	505,16	505,16	340	592,39	592,39	392	648,24	648,24
237	396,39	388,72	289	507,35	507,35	341	593,85	593,85	393	649,33	649,33
238	398,58	391,64	290	509,17	509,17	342	595,31	595,31	394	650,06	650,06
239	400,77	394,20	291	511,00	511,00	343	596,41	596,41	395	650,79	650,79
240	402,96	397,12	292	513,19	513,19	344	597,87	597,87	396	651,52	651,52
241	405,15	399,67	293	515,01	515,01	345	599,33	599,33	397	652,25	652,25
242	407,34	402,59	294	516,84	516,84	346	600,42	600,42	398	652,98	652,98
243	409,53	405,15	295	518,66	518,66	347	601,88	601,88	399	653,71	653,71
244	412,08	408,07	296	520,49	520,49	348	602,98	602,98	>399	654,44	654,44
245	414,27	410,62	297	522,68	522,68	349	604,44	604,44			
246	416,46	413,54	298	524,50	524,50	350	605,53	605,53			
247	418,65	416,10	299	526,33	526,33	351	606,99	606,99			

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

60. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 13.12.2010
61. **Minna Punakallio: Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut?**
Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. 4.7.2011
62. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut?**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2011. 4.8.2011
63. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011** 19.12.2011
64. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2012 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 16.2.2012
65. **Minna Punakallio: Kiristysten aika**
Kulutusverot meillä ja muualla. 4.9.2012
66. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkeverotus muutoksessa**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2013. 4.12.2012
67. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2012.** 13.12.2012
68. **Mikael Kirkko-Jaakkola, Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2013.** 12.12.2013
69. **Niina Suutarinen: Kuntien verot 2014 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 11.6.2014
70. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2014.** 13.11.2014
71. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2015 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 4.2.2015
72. **Leena Savolainen: Verottaja kuluttajan kukkarolla**
Kulutusverot meillä ja muualla. 8.4.2015
73. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 12.5.2015
74. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2015.** 26.11.2015
75. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2016 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 27.1.2016
76. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2016.** 30.11.2016
77. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2017 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. Tammikuu 2017
78. **Janne Kalluinen: Kulutusverotuksen trendit meillä ja muualla.** 1.6.2017
79. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2017.** 12.12.2017
80. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2018 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. Tammikuu 2018
81. **Janne Kalluinen: Eläkkeensaajan vero- ja ostovoimakehitys 2000-luvulla.** Kesäkuu 2018
82. **Janne Kalluinen: Korkeakouluopiskelijan tulot ja verotus 2018.**
Laskelmia työtulojen vaikutuksista käytettävissä oleviin tuloihin. 5.10. 2018
83. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2018.** 30.11.2018
84. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2019 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 24.1.2019
85. **Janne Kalluinen: Verottaja kuluttajan kukkarolla**
Kulutusverotuksen trendit Suomessa. Huhtikuu 2019
86. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2019.** 16.12.2019
87. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2020 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 31.1.2020
88. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2020.** 10.12.2020
89. **Janne Kalluinen: Kuntien verot 2021 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 5.2.2021

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.